

1. INSTITUCIONS DE L'ESTAT

1.1. ACTIVITAT LEGISLATIVA ESTATAL

A cura de Francesc de Carreras i Juan Carlos Gavara

Llei orgànica 1/2003, de 10 de març, per a la garantia de la democràcia als ajuntaments i la seguretat dels regidors (BOE núm. 60, d'11 de març; suplement BOE núm. 8 en llengua catalana, d'1 d'abril).

Aquesta Llei conté un conjunt de reformes associades a la protecció de la seguretat pública en el marc de la política antiterrorista duta a terme per l'Estat en els últims anys. L'article primer modifica l'art. 505 del Codi Penal, tipifica el delictes de pertorbació de l'ordre dels plens sense ser-ne membre i agreuja a més la pena en el cas que els desordres s'emparin en l'existència de bandes armades, organitzacions o grups terroristes. L'article segon reformula els art. 42 i 51 de la Llei orgànica de forces i cossos de seguretat, regula l'actuació de la policia autonòmica, i la condiona al requeriment previ de les autoritats estatals, sense perjudici de les funcions de protecció d'autoritats autonòmiques, fins i tot fora del territori de la comunitat autònoma. També es regulen les funcions de la policia municipal, i les limita al corresponent àmbit territorial, sense perjudici de les funcions de protecció de les autoritats locals, amb el coneixement dels responsables policíacs estatals o, si escau, autonòmics.

L'article tercer modifica l'art. 110 de la Llei d'enjudiciament criminal, i facilita l'exercici del dret de restitució, reparació o indemnització per als afectats per la comissió d'un delictes o falta, i fins i tot hi pot comparèixer l'Administració

local i garanteix la confidencialitat de les dades que consten als registres públics. Es reformula l'art. 3 de la Llei orgànica de finançament de partits polítics i s'introdueix una nova redacció de l'art. 4. S'estableixen subvencions públiques per funcionament, i es detallen les que corresponen a la seguretat. No serà procedent cap tipus de finançament públic quan s'incorri en les causes que porten a la il·legalització d'un partit polític, quan en aquests o en les llistes electorals que presentin es trobin persones condemnades per sentència, *encara que no sigui ferma*, de terrorisme, i quedarà, a més, condicionada a l'adquisició de la plena condició de càrrec públic.

Es modifiquen, així mateix, diversos preceptes de la Llei orgànica del règim electoral general (6.2, 39.2, 41, 46.3, 78.3, 79.1, 123.1, 127, 127 *bis*, 133.4, 133.6, 134, 140, 153, 175, 182, 193, 201, 227, i disposició addicional primera) i s'hi afegeix una disposició addicional sisena, tot això amb l'objectiu de considerar inel·ligibles els condemnats per sentència ferma a pena privativa de llibertat pel període que duri la pena, però també encara que la sentència no sigui ferma si es tracta d'un delictes de terrorisme o similars i s'hagi imposat la pena d'inhabilitació per a l'exercici del

dret de sufragi passiu. Els ajuntaments i consolats col·laboraran en el procés electoral exposant les llistes electorals i el cens electoral, i poden excloure de la publicitat que se'n fa determinades persones que puguin tenir amenaçada la seva vida, integritat física o llibertat. Es regulen també les funcions d'interventor i administrador electoral. Es preveu la subvenció per les despeses electorals a les diferents candidatures, en les mateixes condicions que l'esmentada anteriorment pel concepte de funcionament ordinari. L'Estat pot concedir avançaments si així se sol·licita, que no poden passar del 30 % de la quantitat percebuda en les últimes eleccions equivalents. També es regula la dissolució d'una corporació local per incompliment de les seves obligacions constitucionals, amb elecció parcial posterior, de manera que s'ha de formar mentrestant una comissió gestora. La nova disposició addicional sisenca de la LOREG estableix l'obligació de remetre al Registre de partits polítics i mantenir actualitzada la relació de persones que componen els òrgans directius i de coordinació dels partits.

Es modifiquen també els articles 61 i 75.7 de la Llei reguladora de les bases de règim local. Especial menció mereix la dissolució d'una corporació local (mitjançant un reial decret aprovat en Consell de Ministres, amb coneixement del Govern de la comunitat autònoma i amb acord favorable del Senat) en els casos de decisions greument danyoses per als interessos generals, com són els acords o les actuacions que «donin cobertura o suport, exprés o tàcit, de forma reiterada i greu, al terrorisme o als qui participin en la seva execució, l'enalteixin o justifiquin, i als qui menyspreïn o humiliïn les víctimes o els seus familiars» (art. 61.2). Per la seva banda, l'art. 75.7 permet als membres de les corporacions locals realitzar la preceptiva declaració d'interessos, sota unes condicions més reservades, si s'acredita que poden estar en perill «la seguretat personal o la dels seus béns o negocis, la dels seus familiars, socis, empleats o persones amb qui tinguin relació econòmica o professional».

Joan Lluís Pérez Francesch

Llei 9/2003, de 25 d'abril, per la qual s'estableix el règim jurídic de la utilització confinada, l'alliberament voluntari i la comercialització d'organismes modificats genèticament (BOE núm. 100, de 26 d'abril; suplement BOE núm. 11 en llengua catalana, de 16 de maig).

L'avenç constant dels coneixements científics i l'experiència assolida sobre biotecnologia comporten que les normes reguladores d'aquesta matèria siguin objecte de canvis freqüents. Així, les directives 90/219/CEE i 90/220/CEE, totes dues de 23 d'abril, van ser modificades, respectivament, per la Directiva 98/81/CE del Consell, de 26 d'octubre, i per la Directiva 2001/18/CE del Parlament Europeu i

del Consell, de 12 de març. Les normes substantives d'aquestes dues primeres directives van ser incorporades al dret espanyol per la Llei 15/1994, de 3 de juny, que ara es deroga íntegrament mitjançant la Llei 9/2003. Aquesta Llei no només incorpora la nova normativa europea sinó que pretén afrontar les noves demandes en relació amb la gestió i el control d'organismes modificats genèticament.

La Llei té per finalitat prevenir els eventuais riscos i reduir els possibles danys que per a la salut humana o per al medi ambient es poguessin derivar de les activitats incloses en l'àmbit de la Llei. Els principis que l'inspiren, idèntics als existents a l'àmbit comunitari i internacional, són quatre: 1) el de prevenció i cautela, que implica adoptar les mesures adequades per evitar els potencials efectes adversos per a la salut humana i el medi ambient derivats d'aquestes activitats; 2) el de «cas per cas», és a dir, l'avaluació dels riscos associats als organismes modificats genèticament per a cadascun d'aquests; 3) el de «pas a pas», que comporta que només s'alliberaran organismes modificats genèticament quan l'avaluació de les etapes anteriors reveli que es pot passar a la següent sense risc; 4) el d'informació i participació pública, que garanteix la consulta al públic abans d'autoritzar algunes activitats d'utilització confinada, així com totes les d'alliberament voluntari i les de comercialització d'organismes modificats genèticament o productes que els continguin.

La Llei determina quines competències corresponen a l'Estat i quines a les comunitats autònomes. Així, d'entrada declara que a les comunitats autònomes els correspon atorgar les autoritzacions de les activitats d'utilització confinada i alliberament voluntari, excloent-hi les de comercialització, i exercir les altres funcions de gestió. Tanmateix, tot seguit afirma que cal considerar prevalents, en virtut de la seva especificitat, els títols competencials estatals sobre medicaments i productes farmacèutics, sobre investigació científica i tècnica i sobre propietat intel·lectual, i, per tant, considera que l'Administració general de l'Estat és competent per atorgar aquestes autoritzacions en determinats supò-

sits, i es reserva, així mateix, en alguns casos, funcions de vigilància i sanció. Finalment, el legislador estatal també considera que «*dado su efecto inmediato en el ámbito supraautonómico e incluso supranacional*» correspon també a l'Estat atorgar l'autorització per a la comercialització, importació i exportació d'organismes modificats genèticament o de productes que en continguin. En definitiva, aquesta Llei es dicta, segons el legislador estatal, amb un doble fonament constitucional. D'una banda, «*al amparo de lo dispuesto en el artículo 149.1.16ª y 23ª de la Constitución, que reserva al Estado la competencia en materia de bases y coordinación general de la sanidad y legislación básica sobre protección del medio ambiente, respectivamente*»; i, de l'altra, el títol III d'aquesta Llei (dedicat a les obligacions tributàries) es dicta sobre la base del que disposa l'art. 149.1.14 de la Constitució, que reserva a l'Estat la competència exclusiva en matèria d'hisenda general. En aquesta mateixa línia restrictiva, la Llei encomana una nova funció a la Comissió Nacional de Bioseguretat: ha d'emetre un informe preceptiu sobre les sol·licituds d'autorització que correspongui atorgar a l'Administració de les comunitats autònomes.

D'altra banda, cal destacar que alguns dels aspectes més innovadors de la Llei són que el risc de les utilitzacions confinades es determina en funció de les activitats a desenvolupar amb els organismes, i s'oblida el criteri existent en la legislació que es deroga que establia el risc en funció del mateix organisme modificat genèticament, prenent en consideració, en alguns casos, la finalitat de les operacions. La Llei, a més, delimita amb més precisió el concepte de comercialització i sotmet les corresponents autoritzacions a un termini de vigència que,

un cop transcorregut, s'hauran de renovar. Així mateix, estableix l'obligació de portar a terme el seguiment i el control dels organismes modificats genèticament o dels productes que els continguin, amb la finalitat d'identificar quan ja estiguin autoritzats qualsevol efecte advers que puguin produir a la salut humana o al medi ambient; també s'obliga a etiquetar-los adequadament per garantir, no només el con-

trol i el seguiment per part de les autoritats competents, sinó també la informació adequada als consumidors. Finalment, tenint en compte les conseqüències que per a la salut humana i el medi ambient podrien derivar-se si s'estimessin les sol·licituds d'autorització per silenci, es determina l'efecte desestimadori del silenci administratiu.

Marcel Mateu

Llei 10/2003, de 20 de maig, de mesures urgents de liberalització en el sector immobiliari i transports (BOE núm. 121, de 21 de maig; suplement BOE núm. 13 en llengua catalana, de 16 de juny).

Aquesta Llei conté una sèrie de mesures absolutament diverses que únicament justifiquen la seva inclusió en una mateixa llei per la voluntat, d'acord amb l'exposició de motius, d'establir mesures urgents de liberalització en dos sectors tant importants de l'economia espanyola com són l'immobiliari i els transports. Es tracta de diverses mesures centrades en els sectors competència del Ministeri de Foment i s'emeten amb l'objectiu d'incidir en el comportament dels agents econòmics i d'estimular-ne la competència, per aconseguir un efecte positiu sobre el nivell de preus.

Pel que fa al sector immobiliari, s'introdueixen una sèrie de modificacions de la Llei 6/1998, de 13 d'abril, sobre règim del sòl i valoracions. El conjunt de mesures tendeix a facilitar la transformació dels sòls urbanitzables ampliant les possibilitats d'actuació reconegudes fins ara, per així aconseguir l'objectiu d'incrementar l'oferta de sòl. En el mateix sentit, s'intenta definir de forma més estricta el concepte de sòl no urbanitzable. Cal destacar que s'estableix el silenci positiu per evitar possibles blo-

queigs de les iniciatives urbanitzadores com a conseqüència de la inactivitat de l'Administració (el silenci positiu ja és reconegut a la Llei catalana 2/2002, de 14 de març, d'urbanisme).

En primer lloc, es modifica l'article 9 de la Llei del sòl, on es defineix el concepte de *sòl no urbanitzable*, en el sentit d'afegir noves circumstàncies que atorguen la condició de sòl no urbanitzable: que el planejament general el consideri inadequat per al desenvolupament urbà per raons d'utilització racional del territori i dels recursos naturals.

S'afegeix a la redacció de l'actual article 15.2 la possibilitat que les administracions públiques puguin promoure la transformació del sòl urbanitzable bé per raó de la seva titularitat dominical o bé per raons de la seva competència sectorial. Es modifica l'article 16, també per afavorir la transformació del sòl urbanitzable, en aquest cas facilitant la subrogació de les administracions no actuants. De l'article 27 es modifica la regulació de la valoració del sòl urbanitzable inclòs en àmbits delimitats i, de l'article 28, la del sòl urbà per evitar ele-

ments especulatiu. Finalment, es modifiquen les disposicions transitòries primera a tercera i cinquena, també en el sentit de facilitar la tramitació dels règims transitoris.

L'art. 3 de la Llei regula l'activitat d'intermediació immobiliària i reconeix que aquesta activitat no està reservada a cap col·lectiu singular de professionals (és a dir, no és necessària la possessió del títol d'agent de la propietat immobiliària).

Pel que fa al sector dels transports, es redueixen els terminis de concessió dels serveis regulars de viatgers per carretera, també per afavorir la competència (es modifica l'art. 72.3 de la Llei 16/1978, de 30 de juliol, d'ordenació dels transports terrestres).

Finalment, en la mateixa línia de foment de la competència, se suprimeixen els obstacles formals que puguin suposar una restricció al subministrament de pro-

ductes petrolers als vaixells (art. 4 de la Llei, que afegeix una disposició addicional en aquest sentit a la Llei 27/1992, de 24 de novembre, de ports de l'Estat i de la marina mercant).

Aquesta Llei es dicta en virtut de la competència exclusiva estatal sobre la determinació de les bases i la coordinació de la planificació general (art. 149.1.1 CE) de l'activitat econòmica (art. 149.1.13); la legislació civil, sens perjudici de la competència autonòmica en drets civils forals o especials, si escau (art. 149.1.8 CE), marina mercant, ports d'interès general i control de l'espai i el transport aeri (art. 149.1.20); ferrocarrils i transports terrestres que transcorrin pel territori de més d'una comunitat autònoma; règim general de comunicacions, trànsit de vehicles, i correus i telecomunicacions (art. 149.1.21).

Josep Pagès

Llei 13/2003, de 23 de maig, reguladora del contracte de concessió d'obres públiques (BOE núm. 124, de 24 de maig; suplement BOE núm. 13 en llengua catalana, de 16 de juny).

Aquesta Llei té per objectiu recuperar i redefinir la figura centenària de la concessió d'obres públiques, entesa com la contribució dels recursos privats a la creació d'infraestructures i retribució equitativa de l'esforç empresarial. Tal com es diu a l'exposició de motius, la concessió és l'instrument clàssic de col·laboració entre els poders públics i el sector privat, és una figura insubstituïble en l'actuació dels poders públics de la qual ara es vol ajustar la regulació al model administratiu i socioeconòmic actual. Concretament, la figura de la concessió d'obres públiques requereix ser emmarcada en el dret de la Unió Europea i en el sistema de

repartiment competencial de l'Estat de les autonomies. Aquest nou marc jurídic, juntament amb el fet que la concessió ha estat regulada de forma fragmentada (a causa de la necessitat d'adaptar-se als objectius diferenciats dels diferents marcs de les legislacions sectorials), justifiquen la regulació del contracte de concessió, que es dicta a l'empara de l'art. 149.1.18 CE, que reserva a la competència exclusiva de l'Estat la legislació bàsica en matèria de concessions juntament amb la de contractes.

Des del punt de vista de la tècnica normativa, s'ha optat per inserir la regulació específica d'aquest contracte en la

Llei de contractes de les administracions públiques, Text refós aprovat per Reial decret legislatiu 2/2000, de 16 de juny, seguint el criteri sostingut pel Consell d'Estat. La Llei inclou un nou títol al llibre II de la Llei de contractes de les administracions públiques (títol V: «Del contracte de concessió d'obres públiques»), i deroga expressament diversos articles d'aquesta Llei, de la Llei 8/1972, de 10 de maig, de construcció, conservació i explotació d'autopistes en règim de concessió, de la Llei general d'obres públiques de 1877 i de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, i de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs.

La nova Llei de contractes de concessió d'obres públiques té caràcter bàsic, excepte alguns preceptes expressament assenyalats, i és de compliment obligat per a totes les administracions públiques que desitgin utilitzar-la. En conseqüència, les legislacions sectorials i autonòmiques adquireixen un caràcter complementari, excepte en els casos que el legislador estableixi l'excepció per via singular. En l'exposició de motius es formula d'una forma clara la voluntat estatal: «l'Estat estima irrenunciable el règim regulador de la concessió». Així mateix, hi ha una sèrie d'articles dictats a l'empara de la competència de l'Estat en legislació bàsica sobre bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica (149.1.13 CE); defensa i forces armades, legislació mercantil, penal i penitenciària, processal, civil, hisenda general i deute de l'Estat, obres públiques d'interès general o la realització de la qual afecti més d'una comunitat autònoma (article 149.1.4, 6, 8, 14 i 24 CE).

La modalitat de contracte de concessió d'obres públiques ara regulada consisteix en el contracte de concessió a la iniciativa i al capital privats de la cons-

trucció i explotació de l'obra pública, sota la tutela i el control de l'Administració, on s'inclou la varietat d'obligar el concessionari a construir obres diferenciades de la que és objecte de la concessió però que hi estan relacionades. Aquesta regulació parteix dels conceptes d'obra pública, risc de la seva construcció, conservació i explotació, que corre a càrrec del concessionari, principi d'equilibri econòmic, i preveu sistemes de revisió del contracte si no s'arriba a un mínim de rendiments econòmics del contracte o bé se supera un màxim.

Pel que fa al contingut de la Llei, aquesta es compon d'un únic article de modificació de la Llei de contractes de les administracions públiques que introdueix el títol V al llibre II, que ja hem esmentat, i disposicions addicionals, derogatòria i finals.

L'apartat cinc d'aquest article únic és el que conté la part principal de la Llei, ja que inclou el nou títol V. Aquest títol regula la definició del contracte de concessió d'obres públiques, la seva explotació comercial, el model de retribució al concessionari, el procediment de selecció d'aquest, els drets, les obligacions i les prerrogatives del concessionari i de l'Administració, el règim econòmic i financer de la concessió, etc. Els capítols IV i V regulen les modalitats de finançament privat i d'extinció de les concessions, i limiten les possibilitats de pròrroga a un màxim de 60 anys per a les concessions de construcció i explotació d'obres i de 25 anys per a les concessions d'explotació.

En definitiva, aquesta Llei implica una actualització de la Llei de contractes de les administracions públiques que respon a una concepció de les relacions entre els poders públics i el sector privat que cada cop s'orienta amb més claredat cap a la preponderància de la intervenció dels actors econòmics privats en la

construcció d'obra pública. Destaca, a més a més, que aquesta filosofia s'ha estès també a la simple explotació de l'obra pública a càrrec dels actors privats,

variant regulada a l'apartat 3 de l'article únic de què consta aquesta Llei.

Josep Pagès

Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut (BOE num.128, de 28 de maig; suplement BOE núm. 13 en llengua catalana, de 16 de juny).

La Llei es dicta a l'empara de la competència estatal prevista a l'art. 149.1.1 («Regulació de les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets»), l'art. 16 («Bases i coordinació general de la sanitat») i l'art.17 («Legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social) de la Constitució. No obstant això, els articles 10, 22.3 i l'últim paràgraf de l'art. 28.2 de la Llei es dicten a l'empara de l'art. 149.1.14 («Hisenda general»), sens perjudici dels règims forals del País Basc i Navarra. El capítol IV, a l'empara de l'art. 149.1.15 («Foment i coordinació general de la investigació científica i tècnica»). Finalment, preveu que la secció 1 del capítol II, els articles 54, 58, 60 i 63 i la disposició addicional primera són aplicables només a l'Administració general de l'Estat.

La Llei, atenent entre altres al fet que totes les comunitats autònomes han assumit competències en matèria de sanitat, i tenint present l'experiència de la Llei general de sanitat sobre les relacions entre Estat i comunitats autònomes en l'àmbit sanitari, es dicta amb la voluntat d'establir un nou model de sanitat. En aquest sentit, la Llei, entre d'altres qüestions, estableix un marc legal per a les accions de coordinació i cooperació de l'Administració estatal i les autonòmiques, i reordena les competències exclusives de l'Estat.

En l'àmbit de les prestacions, es disposa que les prestacions establertes a la Llei són responsabilitat financera de les comunitats autònomes, i que aquestes han de respectar les previsions de la Llei 21/2001 de mesures fiscals i administratives del nou sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú i ciutats amb Estatut d'autonomia (art. 10). Respecte a les carteres de serveis en què s'inclouen les prestacions sanitàries, es preveu que les comunitats autònomes podran aprovar les seves carteres incloent-hi, com a mínim, la cartera de serveis del Sistema Nacional de Salut (art. 20). El temps en què s'hauran de realitzar les prestacions, l'han de delimitar les comunitats autònomes respectant el marc establert pel Consell Interterritorial (art. 25). El Registre general de centres, establiments i serveis sanitaris inclourà les dades proporcionades per les comunitats autònomes (art. 26). Les garanties bàsiques de seguretat i qualitat seran establertes mitjançant real decret, sens perjudici que les comunitats autònomes puguin complementar-ne els requisits mínims (art. 27). Les garanties de qualitat de les prestacions corresponents a les comunitats autònomes hauran de seguir els criteris establerts al capítol VI de la Llei i podran realitzar auditories periòdiques independents (art. 28).

Respecte a la farmàcia es disposa que l'Agència Espanyola de Medicaments i

Productes Sanitaris assumeixi tota una sèrie de funcions, sens perjudici de les competències executives de les comunitats autònomes, i que el Ministeri de Sanitat i Consum, juntament amb les comunitats autònomes, realitzarà les accions necessàries per a l'ús racional del medicament (art. 31).

Pel que fa als professionals, la Comissió de Recursos Humans del Sistema Nacional de Salut desenvolupa les funcions previstes a la Llei i fixa els criteris bàsics d'avaluació de les competències dels professionals sanitaris, sens perjudici de les competències de les comunitats autònomes, i, a més, quan estableixi les necessitats formatives haurà de cooperar amb aquestes. Així mateix, es preveu que la intervenció de la Comissió respecti les competències de les comunitats autònomes en matèria de formació professional i formació ocupacional (art. 35, 38, 39). Finalment, es preveu la intervenció de les comunitats autònomes en l'acreditació de les entitats autoritzades per a l'avaluació de la competència dels professionals (art. 42).

En l'àmbit de la investigació es fixa l'actuació de l'Estat, sens perjudici de les competències de les comunitats autònomes (art. 44); i es preveu que el Ministeri de Sanitat i Consum, tenint present els projectes que puguin presentar les comunitats autònomes, elabori una iniciativa sectorial d'investigació en salut (art. 45). Es crea la Comissió Assessora d'Investigació en Salut, i s'estableix que la seva composició es determini reglamentàriament, havent de garantir la representació de les comunitats autònomes (art. 46), i es disposa que les comunitats autònomes participin en els òrgans de govern de l'Institut de Salut Carlos III i les fundacions vinculades a aquest (art. 48). Es reconeix la possibilitat que les comunitats autònomes proposin al Ministre de Sanitat i Con-

sum, per una banda, que determinats centres tinguin la consideració de centres d'investigació del Sistema Nacional de Salut (art. 49) i, per una altra, la configuració d'instituts d'investigació (art. 50).

En la regulació del sistema d'informació sanitària es disposa que les comunitats autònomes han d'aportar les dades necessàries per al manteniment i desenvolupament d'aquest sistema (art. 53), i que han de col·laborar amb el Ministeri de Sanitat i Consum en la determinació dels requisits i estàndards necessaris de la targeta sanitària (art. 57).

Pel que fa a la qualitat del sistema, la infraestructura de qualitat ha d'estar a disposició tant del Ministeri de Sanitat i Consum com de les comunitats autònomes (art. 59). L'esmentat Ministeri i els òrgans competents de les comunitats autònomes han d'elaborar periòdicament plans de qualitat del Sistema Nacional de Salut, sens perjudici de les competències autonòmiques de planificació sanitària i d'organització de serveis (art. 61); també han de fomentar l'avaluació externa i periòdica de la qualitat i la seguretat dels centres i serveis sanitaris (art. 62). Es crea l'Observatori del Sistema Nacional de Salut, que ha de realitzar una anàlisi permanent del Sistema Nacional de Salut mitjançant estudis comparats dels serveis de salut de les comunitats autònomes (art. 63).

Quant als plans integrals de salut, el Ministeri de Sanitat i Consum i els òrgans competents de les comunitats autònomes han d'elaborar plans integrals de salut seguint els criteris establerts a la Llei, i les comunitats autònomes han d'establir els estàndards i les bases d'organització dels seus serveis (art. 64).

Dins l'àmbit de la salut pública, el Ministeri de Sanitat i Consum ha de dur a terme la declaració d'actuacions coordinades en salut pública, amb audiència de

les comunitats autònomes directament afectades (art. 65); així mateix, l'Estat i les comunitats autònomes han d'establir un pla de cooperació i harmonització d'actuacions en l'àmbit de la salut pública (art. 66).

Pel que fa la participació social, es preveu l'existència d'un comitè consultiu en què 6 dels 32 membres han de ser representants de les comunitats autònomes (art. 67). També es fa esment del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut, que componen el ministre de Sanitat i Consum i els consellers competents en matèria de sanitat de les comunitats autònomes (art. 70), i que ha d'exercir les seves competències respectant les de desplegament normatiu, executives i organitzatives de les comunitats autònomes (art. 71); la Comissió Delegada del Consell, en què hi ha d'haver un representant de cada comunitat autònoma, exerceix les funcions que el Consell li delegui (art. 74).

A l'Estat se li atribueix l'alta inspecció del compliment de les competències estatals i de les comunitats autònomes, seguint els criteris que estableix la Llei, i si

s'observa l'incompliment d'una comunitat autònoma se li advertirà a través del delegat del Govern, i si no compleix es requerirà l'òrgan competent de la comunitat autònoma (art. 76). L'alta inspecció ha d'establir mecanismes de cooperació i coordinació amb els serveis d'inspecció de les comunitats autònomes (art. 79).

Finalment, la disposició addicional sisena estableix que els serveis sanitaris dependents de les institucions penitenciàries siguin transferits a les comunitats autònomes. La disposició addicional setena preveu la possibilitat que les comunitats autònomes elaborin i desenvolupin programes de cooperació al desenvolupament sanitari. I les disposicions addicionals vuitena i novena disposen que, per a l'establiment dels centres de referència, es considera Canàries com a zona estratègica, i que les disposicions de la Llei que puguin afectar l'activitat financera de la Comunitat Autònoma de Canàries s'apliquin respectant el seu règim econòmic i fiscal.

Marta Fernández de Frutos

Llei 20/2003, de 7 de juliol, de protecció jurídica del disseny industrial (BOE núm.162, de 8 de juliol; suplement BOE núm. 16 en llengua catalana, d'1 d'agost).

La Llei que aquí es comenta es dicta, com estableix la disposició final primera, a l'empara de la competència estatal en legislació sobre propietat industrial (art. 149.1.9 CE), i s'aprova amb l'objectiu d'incorporar la normativa comunitària sobre protecció jurídica de dibuixos i models, i d'adequar la protecció de la propietat industrial del disseny a les necessitats actuals.

Pel que fa a les qüestions que afecten l'àmbit autonòmic, la Llei estableix a

l'art. 3 la creació d'un registre de dissenys de caràcter únic a tot l'àmbit nacional i del qual s'ha d'encarregar l'Oficina Espanyola de Patents i Marques, sens perjudici de les competències que en matèria d'execució de la legislació sobre propietat industrial correspongui a les comunitats autònomes.

Respecte a la sol·licitud i el procediment d'inscripció en el registre esmentat, l'art. 20 disposa que la sol·licitud s'ha de presentar davant l'òrgan com-

petent de la comunitat autònoma, i que aquest ha de remetre les dades a l'Oficina Espanyola de Patents i Marques. La sol·licitud pot presentar-se en castellà o en la llengua oficial de les comunitats autònomes. L'examen d'admissibilitat de la sol·licitud de registre correspon a l'òrgan competent de la comunitat autònoma, que ha de comunicar, tal com estableix l'art. 28, a l'Oficina de Patents i Marques quines sol·licituds superen l'examen de forma. Les resolucions que dictin els òrgans competents de les comunitats autònomes es poden recórrer d'acord amb la Llei 30/1992 i amb les normes orgàniques previstes per a aquests òrgans. Així mateix, la Llei preveu a l'art. 64 que els actes i negocis jurídics que afectin els registres es tramitin davant l'òrgan competent de les comu-

nitats autònomes, que ha de comprovar que es compleixen els requisits establerts a la Llei.

Finalment, la Llei, a la disposició addicional sexta, per la qual es modifica la disposició transitòria quarta de la Llei 17/2001 de marques, i a la disposició transitòria cinquena, estableix que les comunitats autònomes que tinguin la competència sobre execució de la legislació de propietat industrial, amb coordinació prèvia amb l'Oficina Espanyola de Patents i Marques, han de publicar la data d'inici del funcionament de l'òrgan competent per a la tramitació de sol·licituds, i fins que aquests no comencin a funcionar les funcions registrals les executarà l'Oficina Espanyola de Patents i Marques.

Marta Fernández de Frutos

Llei 25/2003, de 15 de juliol, per la qual s'aprova la modificació del Conveni econòmic entre l'Estat i la Comunitat Foral de Navarra, i Llei orgànica 10/2003, de 15 de juliol, que, amb el caràcter de complementària a la Llei 25/2003, de 15 de juliol, per la qual s'aprova la modificació del Conveni econòmic entre l'Estat i la Comunitat Foral de Navarra, modifica la disposició final primera de la Llei orgànica 5/2001, de 13 de desembre, complementària de la Llei general d'estabilitat pressupostària (BOE núm. 169, de 16 de juliol; suplement BOE núm. 17 en llengua catalana, de 16 d'agost).

Els textos legals inclosos aquí poden ser presentats conjuntament en tant que es refereixen a l'activitat econòmica d'una comunitat autònoma foral com és la de Navarra. El primer text representa l'extensió del principi d'estabilitat pressupostària en l'activitat de despesa de la Comunitat. El segon text, d'altra banda, implica la regulació d'una part fonamental de l'activitat d'ingrés, com és la capacitat de la Comunitat d'establir i gestionar tributs, en el marc de les seves relacions amb l'Estat.

La Llei orgànica respon més a una qüestió formal que material. El contingut del principi d'estabilitat aplicable a totes les comunitats autònomes segueix regulat en la Llei orgànica 5/2001. Es modifica, a l'efecte de formalitzar-ne l'aplicació a la Comunitat Foral, la seva disposició addicional primera, apartat primer. Es disposa que el que preceptua la Llei orgànica que estableix el principi s'apliqui d'acord amb el que disposa l'art. 64 de la Llei orgànica 13/1982, que regula l'Estatut d'autonomia navarrès. S'ha d'afegir que

aquesta modificació va acompanyada de la que estableix la disposició addicional única de la Llei 25/2003.

La segona Llei és la modificació, per acord entre l'Estat i la Comunitat Autònoma, de la Llei 28/1990, de 26 de desembre, que estableix el Conveni econòmic entre l'Estat i la Comunitat Foral. La causa de la modificació són els canvis que ha experimentat el sistema de finançament autonòmic. D'una banda, s'han introduït mesures per elevar el nivell d'autonomia financera i corresponsabilitat fiscal de les comunitats autònomes. Aquestes han consistit, bàsicament, tant en millorar la qualitat de les competències normatives que poden exercir com l'import de la recaptació cedida. D'altra banda, s'ha creat l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs, que incrementa el conjunt d'impostos especials vigents en el sistema tributari.

La resta del text es dedica al Conveni, el contingut del qual hi figura com a acord segon. Els diferents extrems que s'han establert tenen dos punts com a fonament. Primer, el reconeixement de la capacitat de la Comunitat Autònoma d'establir i regular el seu règim tributari (art. 1). Segon, l'exercici de l'esmentat poder ha d'atenir-se a diferents límits (art. 2.1): *a*) l'harmonització amb el sistema tributari estatal; *b*) el respecte a les competències estatals que recull el Conveni, que giren entorn de les exempcions que graven les importacions (parteix, per

tant, dels impostos especials i l'IVA); *c*) el respecte als tractats i convenis internacionals dels quals Espanya sigui part, així com a les normes d'harmonització que provinguin de la Unió Europea; *d*) atenció al principi de solidaritat amb la resta de l'Estat, i *e*) el respecte a les institucions, facultats i competències de l'Estat inherents a la unitat constitucional.

La resta del Conveni estableix les normes que han de regir en relació amb diferents figures del sistema tributari per tal de repartir entre l'Estat i la Comunitat els aspectes de la seva ordenació, gestió i recaptació. En relació amb els tributs, el capítol V tanca els diferents aspectes acordats quan estableix normes de gestió i de procediment.

L'objecte del Conveni va més enllà de l'establiment de normes relatives a la distribució de competències en matèria tributària entre l'Estat i la Comunitat. Regula també l'aportació econòmica que ha de realitzar la Comunitat a l'Estat per contribuir al finançament de les càrregues comunes de l'Estat. El títol II del text legal estableix les fórmules matemàtiques que s'han d'utilitzar per determinar l'import de la contribució. Finalment, el títol III regula la comissió coordinadora que s'ha de formar amb representants d'ambdues parts, les competències de la qual, de forma sintètica, tenen com a objecte fer efectiu l'acord que s'ha adoptat.

José Antonio Fernández Amor

Llei 31/2003, de 27 d'octubre, de conservació de fauna silvestre en els parcs zoològics (BOE núm. 258, de 28 d'octubre; suplement BOE núm. 21 en llengua catalana, d'1 de novembre).

A escala estatal existia un buit jurídic sobre la protecció de la fauna silvestre en captivitat, ja que la Llei 4/1989, de 27 de

març, de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestres, encara que preveu les mesures de conservació fora de

l'hàbitat natural de cada espècie (conservació *ex situ*), ho fa tímidament, ja que estableix fonamentalment requisits higienicosanitaris. Una vegada més, l'Estat espanyol ha hagut d'aprovar una Llei per donar compliment a l'obligació d'incorporar la normativa ambiental europea (bàsicament la Directiva 1999/22/CE, de 29 de març, del Consell) i al compromís internacional adquirit amb el Conveni per a la conservació de la diversitat biològica (subscrit a Rio de Janeiro el 5 de juny de 1992). A Catalunya, la Llei 3/1988, de 4 de març, de protecció dels animals, ja regulava mínimament els parcs zoològics (art. 34) i remetia al desplegament reglamentari posterior (ordres de 28 de novembre de 1988 i de 23 de desembre de 1991). Ara caldrà veure com s'articulen aquestes regulacions amb aquesta nova Llei estatal que té, tota, caràcter de legislació bàsica en matèria de medi ambient (disposició final primera), d'acord amb el títol competencial que estableix l'art. 149.1.23 CE.

La Llei estableix un nou règim d'autorització i inspecció dels parcs zoològics (tant públics com privats) i tipifica les infraccions i sancions administratives per incompliment de les seves pres-

cripcions. Així, d'acord amb la Llei, correspon a les comunitats autònomes donar l'autorització per a l'obertura al públic dels parcs zoològics així com per a la seva modificació substancial i ampliació. També és competència de les comunitats autònomes la inspecció dels parcs zoològics per comprovar el compliment de les mesures de conservació que estableix la Llei i ordenar-ne el tancament total o parcial, provisional o definitiu. Les comunitats autònomes també han de mantenir un registre dels parcs zoològics autoritzats en el seu territori, amb informació actualitzada sobre les col·leccions d'animals que tinguin en les instal·lacions, i n'han d'informar al Ministeri de Medi Ambient per tal que, juntament amb les dades dels parcs que depenen de la seva competència, s'articuli un inventari nacional de parcs zoològics. Així mateix, i sens perjudici de les infraccions que puguin definir les comunitats autònomes, també correspon a les autonomies imposar les multes i les altres sancions als responsables de les infraccions que tipifica la Llei.

Marcel Mateu

Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions (BOE núm. 264, de 4 de novembre; suplement BOE núm. 22 en llengua catalana, de 17 de novembre).

Aquesta Llei incorpora a l'ordenament espanyol diverses directives de 2002, concretament les Directives 19, 20, 21, 22, 58 i 77. Es dicta en exercici de la competència exclusiva de l'Estat en el sector de les telecomunicacions (art. 149.1.21 CE), excepte la disposició addicional desena i les disposicions transitòries vuitena i desena, que es fona-

menten en l'art. 149.1.27 CE (sobre la distinció entre ambdós títols competencials, vegeu la Sentència del Tribunal Constitucional 168/1993, de 27 de maig). Les telecomunicacions són definides en l'annex final com «tota transmissió, emissió o recepció de signes, senyals, escrits, imatges, sons o informacions de qualsevol mena per fil, radio-

electricitat, mitjans òptics o altres sistemes electromagnètics».

La Llei 32/2003 deroga, entre d'altres, la Llei 11/1998, de 24 d'abril, general de telecomunicacions, i modifica la Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i comerç electrònic (LSSI) en relació amb el correu comercial no sol·licitat o autoritzat, o en contra de la voluntat del receptor.

La nova Llei es fonamenta en el principi d'intervenció administrativa mínima. En aquest sentit, es pretén facilitar l'obtenció de la condició d'operador de telecomunicacions, ja que es preveu que és suficient, d'acord amb l'art. 6.2, la notificació fefaent amb caràcter previ a la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions (en endavant, CMT). A partir de la comunicació, ja es podran prestar els serveis o establir la xarxa. Per tant, els controls del Ministeri i de la CMT seran *a posteriori*, un cop s'hagi adquirit la condició d'operador de telecomunicacions. Les administracions públiques poden també actuar com a operadors de telecomunicacions, directament o través de societats participades, sempre amb neutralitat, transparència, no-discriminació i amb separació de comptes. Els operadors tenen dret d'ocupació del domini públic i privat (art. 26 i 27), i l'Administració disposa, al seu torn, d'una potestat normativa en aquest àmbit. Es crea també un òrgan de cooperació Estat-comunitats autònomes, i la participació dels ens locals s'assoleix mitjançant la Federació Espanyola de Municipis i Províncies.

Els aspectes competencials més discutits pel Govern de la Generalitat (en l'espera que es publiqui el Dictamen del Consell Consultiu) són:

a) El deure de les administracions de publicar al seu diari oficial les normes

relatives a l'ocupació del domini públic que gestionen. Aquesta publicació i un resum ajustat a un model estatal, així com el text de les ordenances que imposin taxes per la utilització privativa o l'aprofitaments especials, s'han de comunicar a la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions (art. 29.2.a). Potser es va més enllà d'una norma de col·laboració entre administracions.

b) El deure de facilitar a l'Estat (sense precisar, a més, quin òrgan estatal és el competent) el procediment de xifratge de qualsevol informació que es transmeti per les xarxes electròniques (art. 36). Una interpretació àmplia del precepte podria vulnerar el secret de les comunicacions (art. 18.3 de la Constitució). D'altra banda, caldrà tenir en compte també la competència de la Generalitat en matèria d'indústria (art. 12.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya).

c) El procediment pel qual els consumidors poden sotmetre davant l'Estat les controvèrsies amb els operadors o els prestadors de serveis de telecomunicacions (art. 38). Es preveu, doncs, un procediment administratiu diferent de les juntes arbitral de consum, cosa que sembla envair el títol competencial de la Generalitat sobre comerç interior, defensa del consumidor i de l'usuari (art. 12.5 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya).

d) L'abast de la competència sancionadora estatal (art. 50 i 58). Cal afirmar l'existència de casos que recauen sota control de l'Agència Catalana de Protecció de Dades (Llei catalana 5/2002). Això també és aplicable en relació amb la disposició final primera, punt 5, que tracta de les comunicacions comercials no sol·licitades.

e) L'assumpció per part de l'Estat, de forma excepcional i transitòria, de la gestió directa de serveis o l'exploració de

xarxes per garantir la seguretat pública (art. 4.5). La possible invasió competencial podria venir, en aquest cas, del menysteniment de la competència catalana sobre seguretat pública, concretament, protecció civil (ja en la Sentència del Tribunal Constitucional 133/1990).

f) Finalment, l'avaluació de la conformitat dels equips i aparells de teleco-

municacions (art. 39 a 42). L'art. 12.2 de l'Estatut fonamenta una competència exclusiva de la Generalitat sobre homologació industrial, que aquí no s'ha tingut en compte, a diferència de l'anterior Llei de telecomunicacions de 1998.

Antoni Roig

Llei 33/2003, de 3 de novembre, del patrimoni de les administracions públiques (BOE núm. 264, de 4 de novembre; suplement BOE núm. 22 en llengua catalana, de 17 de novembre).

Es regulen les bases del règim patrimonial de les administracions públiques, i l'administració, defensa i conservació del patrimoni de l'Estat, amb una pretensió sistemàtica, sota una perspectiva postconstitucional en l'àmbit jurídic, i que respongui als paràmetres actuals quant a la gestió. És una realitat que no només ha canviat l'Administració, sinó la mateixa actuació administrativa, per la qual cosa s'ha de reconèixer que les normes han d'adaptar-se també a les exigències del pas del temps.

La nova Llei descriu el concepte i les classes de patrimoni de les administracions públiques, i després tracta el patrimoni de l'Estat, l'adquisició de béns i drets, la protecció i defensa del patrimoni, la cooperació en la defensa dels patrimonis públics, l'afectació, desafectació i mutació de destinació dels béns i drets, l'ús i l'explotació dels béns i drets, la gestió patrimonial, coordinació i optimització de la utilització dels edificis administratius, patrimoni empresarial de l'Administració general de l'Estat, en les seves diferents variants, així com les relacions interadministratives. És una Llei extensa, amb gran vocació d'exhaustivitat, que conté 197 articles, 21 disposi-

cions addicionals, 5 disposicions transitòries, una disposició derogatòria (de la Llei 89/1962, de 14 de desembre, de bases del patrimoni de l'Estat, i el seu Text articulat, aprovat pel Decret 1022/1964, de 15 d'abril, a més de la disposició addicional segona de la Llei 53/1999, de 28 de desembre, per la qual es modifica la Llei 13/1995, de 18 de maig, de contractes de les administracions públiques), i 6 disposicions finals.

La disposició final segona fa referència als títols competencials i s'hi explicita que determinats preceptes són d'aplicació general a totes les administracions. En altres, s'afirma que són preceptes bàsics, d'acord fonamentalment amb l'art. 149.1.18 CE. Per tant, estem davant d'una regulació del règim jurídic del patrimoni públic en la qual el desplegament bàsic a càrrec de l'Estat, fins i tot amb caràcter reglamentari, no hauria de deixar sense efecte les competències autonòmiques constitucionalment i estatutàriament assumides.

La Llei considera de manera conjunta el règim patrimonial de l'Administració general de l'Estat i el dels organismes públics que en depenen. Concep els béns demaniaus dins del patrimoni de

les administracions públiques, sotmesos a un règim jurídic públic, mentre que els béns patrimonials estan sotmesos a un règim jurídic privat. Es dona especial rellevància a la coordinació interadministrativa, que apareix com un mecanisme important en la gestió patrimonial, amb el respecte que és degut al principi d'autonomia dels diferents gestors de béns. La construcció legislativa que s'opera de les bases del règim jurídic de les administracions públiques i dels contractes i les concessions administratives, contribueix a generar més seguretat jurídica als ordenaments autonòmics, que han de respectar les bases esmentades (fins ara preconstitucionals)

i comporta una actuació normativa a l'empara del ja esmentat art. 149.1.18 CE. D'altra banda, hi ha disposicions que són aplicables a totes les administracions —encara que s'han de respectar les clàusules «sense perjudici» del text constitucional, en tractar-se de normes civils (art. 149.1.8), normes processals (149.1.6), normes sobre règim econòmic de la Seguretat Social (art. 149.1.17), o legislació sobre expropiació forçosa (art. 149.1.18). També es regulen en aquesta Llei les actuacions de l'Administració per mitjà d'empreses públiques i de societats mercantils.

Joan Lluís Pérez Francesch

Llei 37/2003, de 17 de novembre, del soroll (BOE núm. 276, de 18 de novembre; suplement BOE núm. 23 en llengua catalana, de 24 de novembre).

L'objecte d'aquesta Llei és la prevenció, vigilància i reducció de la *contaminació acústica*, concepte que inclou tant el soroll pròpiament dit com les vibracions. Segons el legislador espanyol, el mandat constitucional de protegir la salut (art. 43 CE) i el medi ambient (art. 45 CE) engloben en el seu abast la protecció contra la contaminació acústica. A més, la protecció constitucional davant d'aquesta forma de contaminació també trobaria suport en alguns drets fonamentals reconeguts per la Constitució, entre d'altres, el dret a la intimitat personal i familiar, reconegut per l'art. 18.1. No obstant això, el soroll no tenia fins a aquesta Llei una norma general reguladora d'àmbit estatal, i el tractament normatiu es desdoblava, a grans trets, entre les previsions de la normativa civil quant a relacions de veïnatge i causa de perjudicis, la normativa sobre limitació del soroll en l'ambient de

treball, les disposicions tècniques per a l'homologació de productes i les ordenances municipals en relació amb el benestar de la ciutadania o la planificació urbanística.

El fonament constitucional per dictar aquesta Llei és complex perquè, segons el legislador estatal, s'empara en vuit preceptes diferents de l'art. 149.1 CE. Així, segons s'explicita a la disposició final primera, aquest Llei es dicta d'acord amb les competències que atorga a l'Estat l'art. 149.1.16 i 23 de la Constitució, en matèria de bases i coordinació de la sanitat i de protecció del medi ambient. Això, sense perjudici que la regulació sobre sanejament i vicis ocults en els immobles es fonamenti en l'art. 149.1.8, que les taxes que puguin establir els ens locals per a la prestació de serveis d'inspecció es basin en l'art. 149.1.14 i que la regulació de servituds acústiques d'infraestructures estatals i el

règim especial d'aeroports i equipaments vinculats al sistema de navegació i transport aeri es dicti d'acord amb el que estableixen els paràgrafs 13, 20, 21 i 24 de l'apartat primer de l'art. 149.

Amb aquesta Llei, el legislador espanyol no només transposa el contingut de la denominada Directiva sobre el soroll ambiental (la 2002/49/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 de juny, sobre avaluació i gestió del soroll ambiental) sinó que intenta ordenar i donar unes bases comunes al corpus normatiu que, en matèria de soroll, han anat generant les comunitats autònomes (a Catalunya, la Llei 16/2002, de 28 de juny, sobre contaminació acústica) i els ens locals. Així, una de les principals pretensions d'aquesta Llei és dotar de més cohesió l'ordenació de la contaminació acústica a l'Estat espanyol, a través d'una determinada distribució de competències administratives entre les diferents instàncies territorials. En aquest sentit, es menciona expressament la competència dels ajuntaments per aprovar ordenances sobre soroll i per adaptar-ne les existents i la planificació urbanística a les previsions de la Llei. A més, s'especifiquen les competències de les diferents administracions públiques en relació amb les obligacions que s'imposen a la Llei i es regula la informació que aquestes administracions han de posar a disposició del públic. El Govern de l'Estat ha de fixar els objectius de qualitat acústica aplicables a cada tipus d'àrea acústica, de manera que es garanteixi, a tot el territori de l'Estat, un nivell mínim de protecció enfront de la contaminació acústica. També, el Govern ha de fixar els objectius de qualitat aplicables a l'espai interior habitable dels edificis. Les àrees acústiques són zones del territori que comparteixen idèntics objec-

tius de qualitat acústica. Les comunitats autònomes tenen competència per fixar els tipus d'àrees acústiques, classificades segons l'ús predominant del sòl, però aquesta Llei n'emmarca la tipologia mínima i obliga el Govern a establir reglamentàriament els criteris de delimitació d'aquestes àrees. La representació gràfica de les àrees acústiques sobre el territori ha de donar lloc a la cartografia dels objectius de qualitat acústica. A la Llei, els mapes resultants d'aquesta representació gràfica es conceben com a instrument important per facilitar l'aplicació dels valors límit d'emissió i immissió que ha de determinar el Govern, encara que les comunitats autònomes i els ajuntaments poden establir valors límit més rigorosos que els fixats per l'Estat.

La cartografia sonora prevista a la Llei es completa amb els denominats *mapes de soroll*. La Directiva sobre soroll ambiental imposa als estats membres l'obligació de designar les autoritats i entitats competents per elaborar els mapes de soroll i plans d'acció, així com per recopilar la informació que es generi, la qual ha de ser transmesa pels estats membres a la Comissió i s'ha de posar a disposició de la població. L'art. 4 de la Llei fixa les regles de distribució de competències i detalla les que corresponen a l'Administració general de l'Estat, i en deixa la resta al que disposi la legislació autonòmica i, si no n'hi ha, especifica que la competència correspon a la comunitat autònoma si l'àmbit territorial del mapa de soroll de què es tracti excedeix d'un terme municipal, i a l'ajuntament corresponent en cas contrari. La Llei estableix també el seu propi calendari d'aplicació, i tot i que afirma estar dins del que preveu la Directiva europea, pot sorprendre que fixi com a termini màxim per aprovar els diversos

tipus de mapes de soroll els anys 2007, 2008, 2012 i 2013.

Finalment, la Llei (que preveu tant mesures preventives com correctores) acaba tipificant les infraccions i sancions (que arriben fins als 300.000 euros), sens perjudici de les competències que tenen tant les comunitats autònomes com els ajuntaments per establir infraccions administratives addicionals. Així mateix, com a principi general, es preveu que la potestat sancionadora recaigui preferentment

sobre les autoritats locals, més pròximes al fenomen de contaminació acústica, i s'especifiquen els supòsits concrets en què la imposició de les sancions correspon a les comunitats autònomes. I una clàusula final, de contingut més incert, estableix que l'Administració general de l'Estat només exercirà la potestat sancionadora «en l'exercici de les seves competències exclusives» (art. 30.1.c).

Marcel Mateu

Llei 40/2003, de 18 de novembre, de protecció a les famílies nombroses (BOE núm. 277, de 19 de novembre; suplement BOE núm. 23 en llengua catalana, de 24 de novembre).

Aquesta Llei pretén donar un marc legal a la situació de les famílies nombroses, i superar la Llei preconstitucional 25/1971, de 19 de juny, que s'aplicava, amb modificacions, fins al moment d'aquesta regulació. No només la situació social i econòmica ja no és equiparable a la de 1971, sinó que, pel que aquí interessa, la mateixa existència de comunitats autònomes amb competències en la matèria no es preveia.

Actualment, les comunitats autònomes estan habilitades per reconèixer la condició de família nombrosa i expedir i renovar el títol corresponent. Igualment, poden exercir la potestat sancionadora en aquest àmbit. Finalment, molts dels beneficis per a les famílies nombroses s'inclouen en sectors de competència autonòmica o, fins i tot, local.

El títol I inclou les disposicions de caràcter bàsic per a tot l'Estat: el concepte de família nombrosa, les condicions que cal tenir en aquest sentit, les categories en què es classifiquen les famílies i els procediments de reconeixement,

renovació, modificació o pèrdua de títol. Algunes novetats són la previsió de noves situacions familiars (monoparentals, reconstituïdes després de processos de divorci) i l'equiparació entre la filiació i els supòsits d'acollida o tutela. S'introdueixen també novetats en relació amb els requisits de nacionalitat i residència. Les categories de família, d'altra banda, es redueixen a dues: general i especial, segons si tenen menys de cinc fills o no. Com s'ha dit, són les comunitats autònomes les que estan autoritzades a expedir el títol que acredita la condició de família nombrosa, que té, malgrat tot, validesa en tot el territori de l'Estat.

El títol II preveu els beneficis inclosos en l'àmbit de competències estatal. El títol II regula, a més, el règim d'obligacions, infraccions i sancions. Això sí, la potestat sancionadora l'exerceix la comunitat autònoma. La disposició addicional segona recull el caràcter mínim que tenen els beneficis inclosos en el títol I: són compatibles amb altres d'origen estatal, autonòmic i local. Final-

ment, la disposició final primera descriu el marc d'habilitació: la Llei és d'aplicació general en virtut dels apartats 149.1.1, 149.1.7 i 149.1.17 de la Constitució. Els articles 11 a 16 (beneficis en

matèria d'activitats i serveis públics o d'interès general) només s'apliquen a l'Administració general de l'Estat.

Antoni Roig

Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests (BOE núm. 280, de 22 de novembre; suplement BOE núm. 23 en llengua catalana, de 24 de novembre).

La nova Llei de forests de l'Estat té per objecte actualitzar la legislació estatal en aquesta matèria. Deroga expressament la legislació sectorial franquista de forests i forestal: Llei de patrimoni forestal de l'Estat de 1941, Llei de forests de 1957, Llei d'incendis forestals de 1968. La promulgació ara d'aquesta Llei es justifica, tal com es diu a l'exposició de motius, per la voluntat d'adaptar-se al paradigma ambiental marcat en els darrers temps en les tendències internacionals, d'acord amb els criteris de protecció del medi ambient i de desenvolupament sostenible, tal com han estat recollits per la Declaració de l'Assemblea de les Nacions Unides de juny de 1997.

Així mateix, s'assenyala la necessitat de l'Estat de dotar-se d'un marc competencial bàsic en matèria forestal, d'acord amb els principis de repartiment competencial que recull la Constitució espanyola de 1978 i el corresponent desplaçament en els estatuts d'autonomia.

En aquest sentit, la norma declara tenir un caràcter bàsic, d'acord amb l'article 149.1.23 CE (legislació bàsica sobre forests, aprofitaments forestals i protecció del medi ambient). A més a més de l'emparament genèric del caràcter bàsic de la Llei atorgat per l'article 149.1.23 CE, alguns preceptes de la Llei justifiquen el seu caràcter bàsic a l'empara de preceptes específics. Així, l'article

149.1.18 (legislació bàsica sobre règim jurídic de les administracions públiques, en especial, legislació sobre expropiació forçosa, legislació bàsica sobre contractes i concessions administratives) empara el caràcter bàsic dels articles 12, 14, 16, 17, 18.4, 20, 21, 36.4, 47.3 i la disposició transitòria primera, referents a la classificació i el règim jurídic de les forests (títol II de la Llei) i gestió forestal sostenible (títol III de la Llei).

Així mateix, hi ha una sèrie d'articles relatius als efectes jurídics de la inclusió de les forests al Catàleg de Forests d'Utilitat Pública, assentaments registrals de forests privades, dret d'adquisició preferent, tempteig i retracte, dictats a l'empara de la competència exclusiva de l'Estat en matèria de legislació civil (149.1.8 CE). Els articles dedicats a la investigació forestal (capítol I del títol V) són dictats a l'empara de la competència exclusiva de l'Estat en matèria de foment i coordinació general de la investigació científica i tècnica (149.1.15 CE).

Entrant ja en el contingut, la Llei proclama com a principis inspiradors de la nova legislació de forests la gestió sostenible, la planificació forestal en el marc de l'ordenació del territori i el foment sostenible de la producció forestal, entre d'altres. Així mateix, la Llei defineix el concepte de *forest* a l'article 5, detalladament.

Pel que fa a l'afectació del sistema de repartiment competencial entre Estat i comunitats autònomes, cal fer referència al capítol II del títol I, on, sota l'equívoc encapçalament de «Competències de les administracions públiques», la Llei es proposa aclarir les funcions de l'Administració general de l'Estat en aquest àmbit. Partint d'un punt de vista legicèntric poc concorde amb la filosofia de fons del sistema competencial establert per la Constitució espanyola, a l'exposició de motius es diu que «la Llei designa les administracions autonòmiques com les responsables i competents en matèria forestal». De fet, no és aquesta Llei la que designa l'Administració competent en matèria autonòmica, sinó que són els estatuts d'autonomia que, en desplegament de l'art. 148.1.8 CE, preveu que les comunitats autònomes poden assumir competències en matèria de forests i aprofitaments forestals, disposició sobre la base de la qual els estatuts d'autonomia han assumit per a les comunitats autònomes competència exclusiva en matèria de forests i forestal.

En ser el marc competencial tan clar i en restar circumscrita la competència estatal a la legislació bàsica, es fa difícil d'entendre les dificultats del legislador estatal per reconèixer la competència autonòmica, fins i tot quan aquesta ha estat recollida per la majoria d'estatuts d'autonomia com a exclusiva. Cal recordar que l'article 9 de l'EAC diu que la Generalitat de Catalunya té competència exclusiva en matèria de forests, aprofitaments i serveis forestals, vies pecuàries i pastures, espais naturals protegits i tractament especial de zones de muntanya, d'acord amb la competència estatal en matèria de legislació bàsica sobre protecció del medi ambient i sobre forests, aprofitaments forestals i vies pecuàries.

El «repartiment de competències» que s'opera al capítol II del títol I comença amb la declaració que són competències exclusives de l'Estat la gestió de les forests de la seva titularitat i la representació internacional d'Espanya en matèria forestal (art. 7). Són també competències de l'Estat, en col·laboració amb les comunitats autònomes, la definició dels objectius generals de la política forestal espanyola (estratègia forestal espanyola, pla forestal espanyol, programa d'acció nacional contra la desertització, pla nacional d'actuacions prioritàries de restauració hidrologico-forestal), el tractament de la informació forestal, la normalització dels materials per a l'extinció d'incendis forestals, les mesures fitosanitàries urgents, els programes de millora genètica i catalogació, l'elaboració d'instruccions bàsiques per a la conservació i l'aprofitament de les forests, les actuacions de restauració, el foment de la investigació.

Tot i que a l'exposició de motius es diu que la Llei «opta amb claredat per la col·laboració i cooperació entre administracions», en aquestes matèries no es preveuen sistemes de col·laboració, més enllà de la previsió, a l'art. 10, que ha de ser la Conferència Sectorial de Medi Ambient l'encarregada de coordinar l'Administració general de l'Estat amb les comunitats autònomes. Cal dir també que la redacció d'algunes competències no sembla demostrar una especial predisposició de l'Administració general de l'Estat per la col·laboració (per exemple, quan diu que corresponen a l'Estat l'elaboració i l'aprovació de les instruccions bàsiques per a l'ordenació i l'aprofitament de les forests).

La Llei també regula el règim jurídic de les forests (capítols II a V del títol I), on, entre d'altres, atribueix la competència de portar un catàleg de forests

d'utilitat pública, un registre de forests protectors, a l'Estat. El títol III, dedicat a la gestió forestal sostenible, inclou la regulació d'una planificació i estratègia forestal espanyola (art. 29) i d'un pla forestal espanyol competència de les instàncies estatals. També es preveu un pla nacional d'actuacions prioritàries de restauració hidrologicoforestal i un programa d'acció nacional contra la desertització (art. 41), que preveu que les comunitats autònomes puguin delimitar zones de perill per risc

d'inundacions o intrusions de neu. La regulació dels incendis forestals també inclou definicions de les competències autonòmiques i les regula (art. 43 i següents: establiment d'un comandament únic per a l'extinció dels incendis, declaració de zones d'alt risc, etc.). El títol VII, art. 67 i següents, estableix el règim sancionador (sens perjudici del que disposa la legislació autonòmica).

Josep Pagès

Llei 48/2003, de 26 de novembre, de règim econòmic i de prestació de serveis dels ports d'interès general (BOE núm. 284, de 27 de novembre; suplement BOE núm. 24 en llengua catalana, d'1 de desembre).

Aquesta Llei pretén ser una eina de modernització dels ports d'interès general, a través de la col·laboració d'institucions, figures i conceptes de l'àmbit públic i del privat. Podem emmarcar-la en la tendència marcada en la darrera dècada, parcialment com a conseqüència de la liberalització inherent a la pertinença a la Unió Europea, d'introduir la iniciativa privada en esferes formalment públiques com un element dinamitzador. Aquesta consolidació o confirmació de la iniciativa privada (ja existia en la normativa anterior, la Llei 27/1992, de 24 de novembre, de ports de l'Estat i de la marina mercant, reformada per la Llei 62/1997, de 26 de desembre) té com a objectiu afavorir la lliure competència, cosa que, segons els plantejaments de la Llei, ha de millorar el servei i fer els ports més eficients en la gestió. Els grans blocs de la Llei són:

a) Règim econòmic del sistema portuari de titularitat estatal. Aquest títol estableix els principis bàsics del règim econòmic, que són: autonomia, auto-

finançament, optimització de la gestió econòmica, solidaritat entre els organismes públics portuaris, competència entre els ports d'interès general, llibertat tarifària, millora de la competitivitat i foment de la participació de la iniciativa privada (art. 1). En aquest apartat destaquen, entre d'altres, l'obligació que els ingressos de les diverses autoritats portuàries cobreixin no només les despeses d'explotació, sinó també noves inversions que els permetin millorar o modernitzar els serveis que presten; la llibertat d'establir les seves tarifes quan es tracti de serveis que concorrin amb la iniciativa privada (amb l'obligació, això sí, que la tarifa cobreixi els costos del servei), o la possibilitat de reduir l'import de les seves taxes en els àmbits de no-concurrencia amb la iniciativa privada, en cas d'un funcionament eficient de l'autoritat portuària de què es tracti (precisament per motivar-ne aquesta eficàcia). També es preveuen bonificacions que poden tenir finalitats diverses, com, per exemple, l'interès de potenciar

el paper d'Espanya com a plataforma logística internacional.

b) Règim de planificació, pressupostari, tributari, de funcionament i de control. En el primer àmbit, s'hi introdueixen els plans estratègics i els plans directors, a més dels ja existents plans d'empresa. Tots han de ser aprovats per Puertos del Estado amb la col·laboració de les autoritats portuàries (com ja es feia amb els plans d'empresa). Pel que fa als altres règims, es refon el que ja s'havia modificat mitjançant lleis específiques, que ara queda tot recollit en aquest únic text.

c) La prestació de serveis. Es diferencia entre serveis portuaris i serveis comercials i és en l'àmbit d'aquests darrers on es promou l'entrada de la iniciativa privada, i es manté la pública només quan no n'hi hagi de privada o quan aquesta iniciativa sigui insuficient (principi de subsidiarietat).

d) La regulació del règim d'ús del domini públic portuari, que també pretén incentivar la liberalització, introduint mecanismes que estimulin la participació privada (com, per exemple, l'increment de la durada màxima de les concessions —de 30 a 35 anys— per tal de fer-les més atractives a les potencials empreses concessionàries), i establir amb claredat les potestats pròpies de l'Administració portuària en aquest àmbit.

No sembla que pugui haver-hi cap conflicte competencial amb l'aprovació d'aquesta Llei. El mateix títol de la Llei fa referència indirecta a la competència

estatal, en definir els «ports d'interès general» com a objecte de la regulació. Aquesta denominació coincideix amb la reserva competencial en favor de l'Estat feta per l'art. 149.1.20 de la Constitució i, en sentit negatiu, per l'art. 9.15 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. De fet, la disposició final primera de la Llei legítima, competencialment parlant, l'elaboració de la Llei per part de l'Estat en les competències sobre ports d'interès general i hisenda (art. 149.1.14 CE). Resulta raonable la referència a l'apartat 14 de l'art. 149.1 de la Constitució si tenim en compte que, entre d'altres, la Llei regula els principis que han de seguir les taxes que cobren les diverses autoritats portuàries d'aquests ports.

D'altra banda, en el cas dels ports d'interès general, la gestió directa dels quals no es reservi a l'Estat (art. 11. 8 de l'Estatut), com que estem davant d'una competència executiva de la Generalitat que no inclou competència normativa (més enllà de l'autoorganització), la competència estatal per regular la matèria no ofereix cap dubte. El contingut de la Llei tampoc no sembla afectar altres titularitats competencials autonòmiques que poden concórrer amb les activitats portuàries (com, per exemple, l'ordenació territorial, l'urbanisme o el medi ambient). No hi ha res en el text que faci pensar en una vulneració o ignorància d'aquestes competències autonòmiques.

Francesc Guillén

Llei 49/2003, de 26 de novembre, d'arrendaments rústics (BOE núm. 284, de 27 de novembre; suplement BOE núm. 24 en llengua catalana, d'1 de desembre).

Aquesta Llei reforma el règim dels arrendaments rústics per tal de fer-los més àgils, amb la finalitat última d'afa-

vorir la creació d'explotacions suficientment grans perquè siguin rendibles. La legislació anterior, la Llei 83/1980, de

31 de desembre, partia de posicionaments diferents i pretenia, més que la rendibilitat de les explotacions, mantenir la colonització del territori, el teixit rural, així com la figura de l'agricultor a títol principal. És a dir, d'alguna manera dificultava la mobilitat de les terres a fi de protegir aquells que es dedicaven a la terra, però que no eren suficientment forts, d'aquells altres que, sense dedicar-s'hi de manera principal, podien fàcilment impedir-los continuar gaudint de les terres per a la seva explotació. Aquesta rigidesa va ser apaivagada per la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, que va introduir incentius per tal de permetre un accés més fàcil a la propietat i a l'arrendament quan es tractés de constituir o consolidar explotacions qualificades de prioritàries.

La nova Llei es fa ressò, d'una banda, de tendències normatives comunitàries (Declaració de Cork de 9 de novembre de 1996 i Reglament (CE) núm. 1257/1999 del Consell, de 17 de maig de 1999), i, d'una altra, d'una realitat sociològica evident: cada cop més les explotacions agrícoles o ramaderes tenen com a titulars persones de més de 50 anys que no tenen successors clars al capdavant de l'explotació. Davant el risc que quedin terres sense explotar per la dificultat de la compra (preus excessivament cars) i del lloguer (a causa de les condicions legalment establertes, que els propietaris poden considerar massa oneroses o, com a mínim, rígides) i que les finques que sí que són efectivament explotades no tinguin les dimensions necessàries per ser competitives, la Llei estableix mesures que pretenen evitar aquestes situacions.

Aquestes mesures que pretenen agilitar el mercat del lloguer de finques són d'índole diversa:

a) En primer lloc, es dóna molta autonomia a les parts perquè estableixin les condicions contractuals que considerin oportunes. El criteri general és que aquests contractes es regeixen per allò que les parts han acordat expressament, sempre que no s'oposi a la Llei (art. 1.2). Els límits a aquesta autonomia de la voluntat no són excessius:

— La durada mínima del lloguer ha de ser de tres anys (les clàusules que estipulin una durada inferior seran nul·les i es tindran per no posades —art. 12—).

— Els contractes han de constar per escrit (les parts poden també formalitzar-los en document públic) (art. 11).

— El lloguer pot finalitzar de dues maneres (si no se'n dóna cap, estarem davant d'una pròrroga tàcita):

- L'arrendatari posa la finca a disposició del propietari al final del període de tres anys.

- L'arrendador comunica la seva voluntat de recuperar-ne la possessió a l'arrendatari amb una antelació d'un any (art. 12.3).

— Seran nuls els pactes que imposin a l'arrendatari restriccions en els conreus o en la destinació dels productes (tret d'aquelles que intentin prevenir que la terra es faci malbé o vinguin imposades per la normativa vigent —art. 8.2—).

— Arrendador i arrendatari estan obligats a dur a terme les millores necessàries que tendeixin a conservar la finca en un estat útil o que siguin acordades per la comunitat de regants (el primer) i les millores i inversions que siguin pròpies de l'empresari agrari en el desenvolupament normal de la seva activitat (el segon), tal com estableix el capítol VI de la Llei.

b) Es permet compatibilitzar diversos arrendaments, sempre que siguin compatibles i principals (art. 4.1).

c) Es permet contractar qualsevol persona física o jurídica i també les comunitats de béns (art. 9.1 i 2).

d) Se suprimeixen els drets de temps i de retracte.

e) Es permet la cessió i el sotsarrendament, tot i que amb alguns límits (consentiment exprés de l'arrendador) (art. 23).

Amb relació a la incidència que pot tenir aquesta Llei en l'àmbit de competències de les comunitats autònomes i, més concretament, de la Generalitat de Catalunya, no sembla que sigui rellevant. De fet, a la Llei només hi ha dues referències explícites a les comunitats autònomes:

1. «Les comunitats autònomes han de subministrar anualment a l'Estat la informació de què disposin sobre els contractes d'arrendaments rústic subscrits en el seu respectiu territori» (vegeu la disposició addicional tercera), mandat que no sembla afectar l'àmbit competencial autonòmic, ja que aquesta obligació d'informar la podem incloure clarament en l'obligació de coordinació de les diverses administracions públiques (aquest mandat ja era inclòs a l'art. 2 de la Llei 12/1983, de 14 d'octubre, del procés autonòmic, que va passar el filtre de la seva constitucionalitat a la STC 76/1983, de 5 d'agost, i a l'art. 4 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions

públiques i del procediment administratiu comú).

2. Quan la disposició final segona es refereix a l'àmbit d'aplicació de la Llei, estableix: «Aquesta Llei és aplicable a tot el territori nacional, sens perjudici de la normativa d'aplicació preferent que dicteïn les comunitats autònomes amb competència en matèria de dret civil, foral o especial». Referència que també apareix en parlar de les parceries (capítol IX), on també estableix que el contingut de la Llei només s'aplicarà si no hi ha pacte exprés, de normes forals o dret especial o de costum. La referència als drets forals o especials és un reconeixement de l'aplicació preferent de la normativa autonòmica, sobre parceria, en aquest cas en les comunitats que, com Catalunya, tenen dret civil, foral o especial propi.

Aquesta referència és coherent amb la justificació competencial que fa la disposició final primera de la Llei, que basa fonamentalment la competència estatal per a l'elaboració d'aquesta Llei en la competència atribuïda a l'Estat per l'art. 149.1.8 de la Constitució, ja que aquest precepte estableix com a límit a la competència estatal la conservació, la modificació i el desplegament del seu dret civil, foral o especial per part de les comunitats autònomes que en tinguin.

Francesc Guillén

Llei 57/2003, de 16 de desembre, de mesures per a la modernització del govern local (BOE núm. 301, de 17 desembre; suplement BOE núm. 1 en llengua catalana, d'1 de gener de 2004).

A l'empara de la competència estatal prevista a l'art. 149.1.18 es duen a terme diverses reformes en la Llei 7/1985, reguladora de les bases del règim local. En

primer lloc, es modifiquen els articles 4, 12, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 32, 33.3, 34.1.c, k i m, 34.2, 35, 36, 41, 44, 47, 52.2.a, 70, 73.3, 85, 87, 108 i 117,

l'art. 7 de la disposició addicional segona i la disposició addicional cinquena. Així, es defineixen les potestats municipals i dels altres ens locals, la creació i supressió de municipis, els drets i deures dels veïns, i l'organització del règim comú. L'alcalde, els tinentes d'alcalde i el ple existeixen en tots els ajuntaments. La junta de govern local en els que tenen més de 5.000 habitants, o quan així s'estableixi reglamentàriament o ho acordi el ple. Es crearan òrgans d'estudi i assessorament dels òrgans decisoris, sense perjudici de les competències de control que corresponen al ple. Es crea també la comissió especial de suggeriments i reclamacions, així com la comissió especial de comptes. Aquesta organització té caràcter bàsic i pot ser complementada per la legislació autonòmica. L'alcalde gaudeix d'amplis poders executius (art. 21), encara que pot delegar l'exercici de les seves atribucions, llevat les que estableix l'art. 21.3, que es consideren indelegables. L'art. 22.2 estableix les competències indelegables del ple. També es regula l'organització de les diputacions provincials (art. 32 i s.), i els cabildos insulars (art. 41). Així mateix, es regula el règim de les sessions del ple i de les actuacions dels seus membres en grups polítics, els acords dels òrgans locals, els serveis públics de competència local, ja sigui directa o indirecta, i s'estableix que «en cap cas poden prestar-se per gestió indirecta ni mitjançant societat mercantil de capital social exclusivament local els serveis públics que impliquin exercici d'autoritat» (art. 85.3), els consorcis amb altres administracions públiques, o la creació de la Comissió Nacional d'Administració Local com a òrgan permanent per a la col·laboració entre l'Administració general de l'Estat i l'Administració local.

En segon terme s'ha de destacar que el títol IX de la Llei de bases de règim local passa a denominar-se «Organitzacions per a la cooperació entre les administracions públiques en matèria d'Administració local». El tercer àmbit de reformes consisteix a addicionar diversos preceptes per facilitar la participació dels veïns en la vida institucional dels ens locals (art. 70 *bis*, 85 *bis, ter*, 120 *bis*, així com diverses disposicions addicionals). En quart lloc, s'ha de destacar el règim d'organització dels *municipis de gran població*, incorporat en el nou títol X LBRL. Aquest títol estableix un règim orgànic per als municipis amb més de 250.000 habitants, les capitals de província amb més de 175.000 habitants, els municipis capitals de província, les capitals autonòmiques o seu d'institucions autonòmiques i els municipis de població superior als 75.000 habitants que presentin circumstàncies econòmiques, socials, històriques o culturals especials, encara que en els dos últims casos s'exigeix que així ho decideixi el Parlament autonòmic. Una part de l'esmentat títol (capítols II i III) és aplicable també als cabildos insulars de població superior als 175.000 habitants o de més de 75.000 si així ho decideix el Parlament autonòmic. Els òrgans que es consideren necessaris als grans nuclis de població són el ple, les comissions del ple, l'alcalde, els tinentes d'alcalde i la junta de govern local, així com l'exigència de la divisió territorial en districtes, els òrgans superiors i directius, l'assessoria jurídica, els mecanismes de participació ciutadana, el consell social de la ciutat i la comissió especial de suggeriments i reclamacions. El paper de l'alcalde és un dels que es redimensiona, ja que pot tenir menys funcions gestores o executives que en els casos de règim comú. La junta de govern local es

dissenya com l'òrgan que ha d'exercir el govern del municipi, en el cas anterior, amb la possibilitat que un terç com a màxim poden no ser regidors. Per la seva banda, els districtes pretenen aproximar el govern local als ciutadans, mentre que el consell social de la ciutat es presenta com el fòrum participatiu de tipus consultiu especialment de les organitzacions econòmiques i socials, i la comissió de suggeriments i reclamacions, formada per membres del ple, amb participació de tots els grups, ha de garantir la participació dels veïns i la defensa dels seus drets. La Llei exigeix que les funcions d'assessoria jurídica i econòmica estiguin dirigides per professionals que gaudeixin de la condició de funcionari. El capítol III, relatiu a la gestió economicofinancera, posa èmfasi en els criteris de gestió i en la possibilitat de crear un òrgan de gestió tributària, «responsable d'exercir com a pròpies les competències que a l'Administració tributària li atribueix la legislació tributària» (art. 135.1), regula el

paper de la intervenció general municipal i l'òrgan per a la resolució de les reclamacions economicoadministratives. Per la seva banda, el nou títol XI fa referència a la «Tipificació de les infraccions i sancions per part de les entitats locals en determinades matèries», en defecte de normativa sectorial específica, per mitjà de les corresponents ordenances.

Finalment, diverses disposicions transitòries regulen l'adaptació a la nova normativa, referent al règim de municipis de gran població i el rol dels funcionaris d'Administració local amb habilitació de caràcter nacional, el règim econòmic de les entitats públiques empresarials, i els organismes autònoms. La disposició transitòria quarta afirma que fins que no s'aprovi el règim especial de la ciutat de Barcelona, el títol X de la Llei no serà aplicable al municipi esmentat. La Llei va entrar en vigor l'1 de gener de 2004.

Joan Lluís Pérez Francesch

Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària (BOE núm. 302, de 18 de desembre; suplement BOE núm. 1 en llengua catalana, d'1 de gener de 2004).

La Llei general tributària ha estat vigent des de 1963. Amb diverses esmenes en tot aquest temps, s'ha erigit en la pedra clau de la volta tributària. No a través de l'establiment de tributs concrets sinó per mitjà de l'establiment dels conceptes generals del dret tributari. El seu contingut ha consistit tant en aspectes juridicomaterials, com poden ser l'estructura dels tributs, com en aspectes jurídics formals com és la regulació dels diversos procediments de gestió.

La Llei 58/2003 és fruit d'emprendre una revisió de la norma de 1963, a més d'altres textos relacionats amb la matèria, de manera que es conforma com la codificació en el nostre ordenament de la normativa general relativa als tributs. En un primer moment podria pensar-se que la regulació només afecta l'ordenament estatal. Tanmateix, no és aquesta la impressió que es desprèn de la seva lectura. Atenent al que disposa l'art. 1, s'observa que té una expansió cap a l'àmbit autònom.

El legislador estatal fonamenta la regulació en els títols 1, 8, 14 i 18 de l'art. 149.1 de la CE. En conseqüència, es converteix en regulació que ha de ser seguida per les comunitats autònomes a l'hora d'aplicar els seus tributs. A més, fa l'excepció que la regulació establerta ha d'aplicar-se sense perjudici del que disposen les lleis que aproven el Conveni de la Comunitat Autònoma de Navarra i el Concert amb la Comunitat Autònoma del País Basc. En conseqüència, les comunitats autònomes el finançament de les quals és pel règim comú han d'aplicar la Llei general tributària tant als tributs que els siguin cedits —la majoria dels seus respectius sistemes tributaris— com als tributs propis. Les comunitats autònomes de règim especial, en canvi, han d'aplicar la Llei general tributària segons les seves respectives lleis de concert i conveni amb l'Estat.

Finalment s'ha de fer un incís en relació amb la distribució del poder tributari. L'art. 4 de la nova Llei general tri-

butària recull la distribució del poder tributari que estableix l'art. 133 de la Constitució. El poder originari correspon a l'Estat i les comunitats autònomes i els ens locals poden establir i exigir tributs segons el que disposen la Constitució i les lleis. La lectura que s'ha de fer del precepte no és en el sentit d'un poder originari estatal i un de derivat per a la resta dels ens territorials. Tots tenen poder financer i tributari, des del mateix text constitucional, sense perjudici que els límits per al seu exercici siguin diferents.

Es tracta d'una Llei que ha estat considerada com a bàsica des de la seva versió de 1963. Estat, comunitats autònomes i, per descomptat, ens locals han organitzat i gestionats els sistemes tributaris respectius per mitjà del que disposa el seu text. Amb el nou text, aquell caràcter passa a ser exprés d'acord amb les competències a què apel·la l'Estat a l'art. 1.1.

José Antonio Fernández Amor

Llei 59/2003, de 19 de desembre, de signatura electrònica (BOE núm. 304, de 20 de desembre; suplement BOE núm. 1 en llengua catalana, d'1 de gener de 2004).

Aquesta Llei substitueix el Reial decret llei 14/1999, de 17 de setembre, sobre signatura electrònica. Després de la ratificació del Congrés dels Diputats, es va acordar tramitar aquest darrer com a projecte de llei, per incorporar-hi modificacions. Aquesta iniciativa va decaure, ja que el març de 2000 s'acabà el mandat parlamentari. La Llei incorpora la Directiva 1999/93/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de desembre de 1999, per la qual s'estableix un marc comunitari per a la signatura electrònica.

Es pretén fomentar l'ús de la signatura electrònica en els tràmits realitzats amb les administracions públiques. Per tant, s'amplia l'àmbit anterior limitat al sector tributari i a la Seguretat Social. D'altra banda, es preveu un document nacional d'identitat electrònic. Finalment, es regula la utilització de la signatura electrònica en les empreses, mitjançant els seus representants. A continuació, exposem alguns continguts.

Els subjectes que fan possible l'ús de la signatura electrònica són anome-

nats *prestadors de serveis de certificació*. A aquest efecte, expedeixen certificats electrònics que relacionen la signatura electrònica amb la identitat personal del signatari. La Llei obliga els prestadors de serveis de certificació a gestionar permanentment els certificats expedits. Els detalls d'aquesta gestió s'han de recollir en una *declaració de pràctiques de certificació*, on es preveuen les condicions de sol·licitud, expedició, ús, suspensió i extinció dels certificats. Hi ha un servei de consulta, que s'ha de mantenir accessible, on s'indica la vigència o no del certificat.

La Llei preveu també uns *certificats reconeguts*, que són certificats emesos amb uns requisits qualificats quant al contingut, la comprovació de la identitat i la fiabilitat. La signatura reconeguda té el mateix valor respecte de les dades electròniques que la signatura manuscrita. Per tant, una equiparació amb la signatura manuscrita només és possible si es basa en un certificat reconegut, i ha estat creada amb un certificat segur de creació (d'acord amb el que preveu la Llei 21/1992, de 16 de juliol,

d'indústria i les disposicions de desplegament) i fent servir les normes tècniques publicades al *Diari Oficial de les Comunitats Europees* o, excepcionalment, aprovades pel ministeri estatal competent.

Es preveu, d'altra banda, una obligació de constituir una garantia econòmica de tres milions d'euros per part dels prestadors de serveis de certificació. No es preveu cap mecanisme d'autorització prèvia i, per tant, es reforcen els controls i inspeccions per part del ministeri competent. Així mateix, com s'ha dit, el nou DNI electrònic acredita la identitat del seu titular en qualsevol procediment administratiu, i permet la signatura electrònica de documents. Un altre aspecte rellevant és que el suport on es troben les dades signades electrònicament és considerat prova documental als efectes judicials. Finalment, es preveu l'actuació de les persones jurídiques com a signataris, i no es restringeix aquesta opció a l'àmbit tributari, com succeïa abans.

Antoni Roig

Llei 61/2003, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2004, i Llei 62/2003, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social (BOE núm. 313, de 31 de desembre; suplement BOE núm. 3 en llengua catalana, de 31 de gener de 2004).

No és moment ara de fer cap comentari respecte a les relacions entre les lleis de pressupostos i les lleis d'acompanyament. Però el desplegament paral·lel i l'aprovació contemporània permeten que aquestes normes siguin objecte d'exposició conjunta.

La norma pressupostària estatal té com a objecte el sector públic de l'Estat exclusivament, i no forma part del seu

contingut el que es pugui adjudicar a les comunitats autònomes o als ens locals. Ara bé, això no significa que la seva regulació no tingui transcendència per a les primeres. S'ha de pensar que el sistema de finançament autonòmic inclou activitats de l'Estat que li comportaran despeses i, per a les comunitats, ingressos. El títol VII, capítol II és l'evidència del que s'exposa. El sistema de finança-

ment autonòmic es basa, principalment, en ingressos de tributs cedits com ara l'IRPF, l'IP o l'IVA. Aquesta cessió no figura com una despesa estatal sinó que es tracta d'una atribució directa a les comunitats. Ara bé, el sistema de finançament es tanca amb el denominat Fons de Suficiència que sí que està constituït per recursos de l'Estat a transferir a les comunitats autònomes. La Llei de pressupostos recull la regulació d'aquesta transferència. També es regula la determinació del sistema d'aplicació de les garanties de finançament dels serveis d'assistència sanitària. Es preveu, com a tancament, el règim de transferència corresponent al cost efectiu dels serveis que puguin ser assumits per les comunitats autònomes.

Els fons de compensació territorial, compostos del fons de compensació i el fons complementari, també són objecte de regulació. El primer respon a la idea de solidaritat, és a dir, ve a ser l'instrument a través del qual l'Estat du a terme la redistribució de la renda i procura l'e-

quilibrí territorial. El segon es destina a despeses d'inversió en què puguin incórrer les comunitats autònomes, si bé poden finançar-se també despeses corrents de les inversions que es financin amb el primer o amb dotacions del segon.

El segon text que és objecte d'aquestes línies és la Llei d'acompanyament. Amb aquesta Llei s'incideix en diversos aspectes del nostre ordenament, que van des de la matèria fiscal fins a la material laboral, passant per la purament administrativa. En principi, es tracta de regular competències estatals; per tant, la incidència en l'àmbit autonòmic no és directa.

Ara bé, és difícil pensar que no tenen cap incidència. Es regulen modificacions en diversos impostos cedits com ara l'IRPF, l'IS, l'IP, l'ISD, l'IVA, l'ITPAJD o els IIEE. A això cal afegir que s'incideix en el règim econòmic fiscal de Canàries en modificar aspectes de l'impost general indirecte canari.

José Antonio Fernández Amor

1.2. ADMINISTRACIÓ DE L'ESTAT

A cura de Joan Manuel Trayter

Disposicions diverses de l'any 2003

Reial decret 116/2003, de 31 de gener. [Recaptació de tributs]. (BOE núm. 28, d'1 de febrer).

La Llei 46/2002, de 18 de desembre, de reforma parcial de l'impost sobre la renda de les persones físiques i per la qual es modifiquen les lleis dels impostos sobre societats i sobre la renda de no residents, ha introduït en la Llei 41/1998, de 9 de desembre, de l'impost sobre la renda de no residents i normes tributàries, millores orientades a la consecució d'un triple objectiu: facilitar la internacionalització de l'empresa espanyola, tant des del punt de vista de la inversió com de la mobilitat geogràfica del factor treball, afavorir l'atracció d'inversions estrangeres i millorar els mecanismes de control per evitar el frau fiscal.

El Reial decret analitzat respon al desplegament reglamentari dels nous preceptes legals i aborda les matèries següents: elements afectes a l'establiment permanent, obligacions de retenció sobre les rendes del treball en cas de canvi de residència i entitats en atribució de rendes. El termini per sol·licitar la devolució de quantitats ingressades en excés sobre les que es derivin de l'aplicació d'un conveni de doble imposició s'amplia amb caràcter general i queda fixat en quatre anys. D'aquesta manera, s'ajusta a la pràctica internacional més estesa. Això no obstant, s'habilita el mi-

nistre per fixar un termini diferent en cas que no existeixi la lògica reciprocitat a l'Estat de residència del contribuent. Al mateix temps, també modifica el Reial decret 1080/1991, de 5 de juliol, per tal d'introduir la possibilitat d'excloure de la llista de paradisos fiscals els països i els territoris que es comprometin a intercanviar informació amb l'Administració espanyola. Aquest compromís ha de quedar plasmat en un acord específic d'intercanvi d'informació o en un conveni per evitar la doble imposició amb clàusula d'intercanvi d'informació.

Reial decret 117/2003, de 31 de gener. [Medi ambient]. (BOE núm. 33, de 7 de febrer).

Regula la limitació d'emissions de compostos orgànics volàtils causades per l'ús de dissolvents en determinades activitats.

Reial decret 90/2003, de 24 de gener. [Vaixells. Marina mercant]. (BOE núm. 30, de 4 de febrer).

Regula les regles i els estàndards comuns per a les organitzacions d'inspecció i control de vaixells i per a les activitats corresponents de l'Administració marítima.

Reial decret 99/2003, de 24 de gener. [Productes químics]. (BOE núm. 30, de 4 de febrer).

Modifica el Reglament sobre notificació de substàncies noves i classificació, envasament i etiquetatge de substàncies perilloses, aprovat pel Reial decret 363/1995, de 10 de març.

Reial decret 100/2003, de 24 de gener. [Sanitat animal]. (BOE núm. 30, de 4 de febrer).

Modifica el Reial decret 1911/2000, de 24 de novembre, que regula la destrucció dels materials especificats de risc en relació amb les encefalopaties espongiformes transmissibles.

Reial decret 120/2003, de 7 de febrer. [Reproducció humana assistida]. (BOE núm. 40, de 15 de febrer).

La Llei 35/1988, de 22 de novembre, sobre tècniques de reproducció assistida, va constituir en el seu moment una valuosa aportació per al desenvolupament d'aquestes tècniques al nostre país. En el cas de la utilització per a la fecundació amb finalitats reproductives d'ovòcits o teixit ovàric congelat, la Llei anterior estableix que no s'autoritzarà la crioconservació d'ovòcits amb finalitats de reproducció assistida mentre no hi hagi garanties suficients sobre la seva viabilitat després de la descongelació. De conformitat amb el criteri manifestat per la Comissió Nacional de Reproducció Humana Assistida, l'experiència posterior acumulada en recerca bàsica sobre congelació d'ovòcits i teixit ovàric, duta a terme d'acord amb el que disposa la Llei 35/1988, ha millorat les expectatives esmentades. Aquesta situació, com també la possible utilització d'aquestes tècniques per resoldre determinats casos d'esterilitat sobrevinguda per la submissió de les pacients a tractaments potencialment esterilitzants i la seva possible contribució a resoldre altres problemes en el camp de la reproducció humana

assistida, aconsellen ara fer la regulació de les condicions en què cal dur a terme al nostre país experiències controlades mitjançant les quals s'avalui si hi ha les garanties suficients abans esmentades, que, si s'escau, permetin amb caràcter general la crioconservació d'ovòcits o teixit ovàric i la seva fecundació posterior, i contribuir al perfeccionament de les tècniques de reproducció humana assistida a què es refereix l'article 16.1.a de la Llei 35/1988.

Aquest Reial decret, que té caràcter de norma bàsica, estableix la competència de les comunitats autònomes per autoritzar les experiències controlades de fecundació d'ovòcits o de teixit ovàric prèviament congelats. Tanmateix, d'acord amb el que estableix la Llei 35/1988 en relació amb l'exercici de funcions delegades per part de la Comissió Nacional de Reproducció Humana Assistida, el caràcter encara excepcional d'aquestes experiències justifica que, amb caràcter previ a l'autorització autonòmica, aquesta Comissió hagi d'emetre un informe previ i favorable.

Reial decret 140/2003, de 7 de febrer. [Aigües]. (BOE núm. 41, de 21 de febrer).

Estableix els criteris de la qualitat de l'aigua de consum humà.

Reial decret 178/2003, de 14 de febrer. [Comunitat Europea. Lliure circulació de persones]. (BOE núm. 46, de 22 de febrer).

Amb motiu de l'adhesió d'Espanya a les Comunitats Europees, es dictà el Reial decret 1099/1986, de 26 de maig, sobre entrada, permanència i treball a Espanya de ciutadans dels estats membres de les Comunitats Europees, en el qual es regulaven les formalitats administratives per a l'exercici dels drets

d'entrada i permanència a Espanya per part dels ciutadans dels seus estats membres per al desenvolupament d'activitats assalariades o no assalariades o per prestar o rebre serveis a l'empara del que estableix el Tractat de la Comunitat Econòmica Europea.

Posteriorment, l'adopció per part del Consell del Reglament (CEE) núm. 2194/1991, de 25 de juny, relatiu al període transitori aplicable a la lliure circulació dels treballadors entre Espanya i Portugal i els altres estats membres, les directives 90/364/CEE, relativa al dret de residència; 90/165/CEE, relativa al dret de residència dels treballadors per compte d'altri o per compte propi que hagin deixat d'exercir una activitat professional, i 93/96/CEE, relativa al dret de residència dels estudiants, van motivar que es dictés el Reial decret 766/1992, de 26 de juny, sobre entrada i permanència a Espanya de nacionals d'estats membres de les Comunitats Europees.

L'entrada en vigor, l'1 de gener de 1994, de l'Acord ratificat per Espanya el 26 de novembre de 1993, sobre l'espai econòmic europeu, així com la necessària adequació del Reial decret esmentat a la jurisprudència emanada del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees, van obligar a modificar el Reial decret 766/1992, de 26 de juny, pel Reial decret 737/1995, de 5 de maig, i pel 1710/1997, de 14 de novembre. A més, l'Acord de 21 de juny de 1999, entre la Comunitat Europea i la Confederació Suïssa, sobre lliure circulació de persones, entrà en vigor l'1 de juny de 2002, i mitjançant aquest Acord es va concedir als ciutadans suïssos i als membres de les seves famílies l'aplicació del mateix tractament que reben els ciutadans dels estats membres de la Unió Europea i els seus familiars.

La signatura, el 28 de juliol de 2000, a Marsella, per part dels ministres de l'Interior de França, Alemanya, Itàlia i Espanya, d'una declaració en què es comprometien a suprimir l'obligació de posseir una targeta de residència en determinats supòsits obliga a introduir les adaptacions corresponents en el règim que preveuen els reials decrets esmentats. D'acord amb això, cal introduir la no-exigència de targeta de residència per als nacionals dels estats membres de la Unió Europea i d'altres estats part de l'Acord sobre l'espai econòmic europeu que siguin actius, beneficiaris del dret a residir amb caràcter permanent, estudiants o familiars d'aquestes persones que siguin al seu torn nacionals dels estats esmentats.

Reial decret 180/2003, de 14 de febrer. [Auditoria de comptes]. (BOE núm. 50, de 27 de febrer).

Modifica el Reial decret 1636/1990, de 20 de desembre, que aprova el Reglament que desplega la Llei 19/1988, de 12 de juliol, d'auditoria de comptes.

Reial decret 207/2003, de 21 de febrer. [Forces Armades]. (BOE núm. 55, de 5 de març).

Aprova el Reglament de cossos, escales i especialitats de les Forces Armades.

Reial decret 209/2003, de 21 de febrer. [Procediment administratiu. Tècniques electròniques, informàtiques i telemàtiques]. (BOE núm. 51, de 28 de febrer).

Aquest Reial decret s'ha dictat amb l'objectiu que les administracions públiques aconseguixin una extensió i una implantació efectives de l'ús de les eines tecnològiques entre els ciutadans i, especialment, entre les empreses petites i mitjanes.

En aquest marc, en la Llei 24/2001, de 27 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, es van modificar dues normes característiques per la transcendència singular que presenten quant a les relacions entre els ciutadans i les administracions públiques: la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i la Llei 230/1963, de 28 de desembre, general tributària, amb la finalitat d'impulsar l'ús de les tècniques electròniques, informàtiques i telemàtiques en l'activitat administrativa.

Per tal d'assolir els objectius de les modificacions abans assenyalades, és necessari articular reglamentàriament el funcionament dels registres telemàtics, les notificacions telemàtiques i els certificats i les transmissions telemàtiques. En aquest sentit, és fonamental tenir en compte els avantatges que representa, des del punt de vista de la gestió administrativa, la presentació telemàtica de les sol·licituds i altra documentació exigible. Això permetria agilitar els tràmits administratius i reduir els terminis de resolució i notificació.

És important ressaltar que l'ús de mitjans i tècniques telemàtics es farà d'acord amb el que disposa la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal. D'altra banda, s'ha buscat en tot moment la garantia de l'autenticitat, la integritat, la confidencialitat, la disponibilitat i la conservació dels documents que regula aquest Reial decret.

Reial decret 213/2003, de 28 de febrer. [Funcionaris públics]. (BOE núm. 52, d'1 de març).

Modifica el Reial decret 456/1986, de 10 de febrer, pel qual es fixen les retribucions dels funcionaris en pràctiques.

Reial decret 252/2003, de 28 de febrer. [Recaptació de tributs. Pensions]. (BOE núm. 62, de 13 de març).

Modifica el Reglament de l'impost sobre societats aprovat pel Reial decret 537/1997, de 14 d'abril, com també el Reial decret 2281/1998, de 23 d'octubre, que desplega les disposicions aplicables a determinades obligacions de subministrament d'informació a l'Administració tributària i modifica el Reglament de plans i fons de pensions, aprovat pel Reial decret 1307/1988, de 30 de setembre, i el Reial decret 2027/1995, de 22 de desembre, que regula la declaració anual d'operacions amb terceres persones.

Reial decret 253/2003, de 28 de febrer. [Títols acadèmics i professionals. Unió Europea]. (BOE núm. 52, d'1 de març).

Incorpora a l'ordenament espanyol la Directiva 1999/42/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 7 de juny de 1999, per la qual s'estableix un mecanisme de reconeixement de títols respecte a les activitats professionals a què es refereixen les directives de liberalització i de mesures transitòries.

Reial decret 256/2003, de 28 de febrer. [Aliments]. (BOE núm. 52, d'1 de març).

Fixa els mètodes de presa de mostres i d'anàlisi per al control oficial del contingut màxim de plom, cadmi, mercuri i 3-monocloropropà-1, 2-diòl en els productes alimentaris.

Reial decret 281/2003, de 7 de març. [Registre general de la propietat intel·lectual]. (BOE núm. 75, de 28 de març).

Aprova el Reglament del Registre general de la propietat intel·lectual.

Reial decret 286/2003, de 7 de març. [Seguretat Social. Terminis de resolució]. (BOE núm. 84, de 8 d'abril).

La Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, en la redacció donada per la Llei 4/1999, de 13 de gener, estableix que el termini màxim en què l'Administració ha de notificar la resolució expressa serà el que fixi la norma reguladora del procediment corresponent, i hi afegeix, en l'apartat següent d'aquest mateix article, que quan les normes reguladores dels procediments no fixin el termini màxim, aquest serà de tres mesos.

Fins al moment actual, i malgrat el temps transcorregut, tret d'algunes excepcions, no s'ha determinat reglamentàriament la durada dels terminis de resolució dels procediments per al reconeixement de prestacions en matèria de Seguretat Social. A través d'aquest Reial decret es pretén resoldre aquest buit mitjançant la delimitació dels terminis màxims en què s'han de dictar i notificar les resolucions expresses en l'àmbit de les prestacions de la Seguretat Social, la qual cosa garantirà que no en tots els casos sigui necessari considerar aplicable el termini màxim de tres mesos previst legalment amb caràcter supletori.

Reial decret 287/2003, de 7 de març. [Esportistes]. (BOE núm. 84, de 8 d'abril).

Integra en el règim general de la Seguretat Social els esportistes professionals.

Reial decret 288/2003, de 7 de març. [Víctimes del terrorisme]. (BOE núm. 65, de 17 de març).

Aprova el Reglament d'ajuts i rescabament a les víctimes de delictes de terrorisme.

Reial decret 318/2003, de 14 de març. [Circulació urbana i interurbana. Procediment sancionador]. (BOE núm. 82, de 5 d'abril).

La Llei 19/2001, de 19 de desembre, de reforma del text articulat de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, aprovat pel Reial decret legislatiu 339/1990, de 2 de març, estableix que el Govern, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta reforma, ha de modificar el Reglament de procediment sancionador en matèria de trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, aprovat pel Reial decret 320/1994, de 25 de febrer, per adequar-lo a les modificacions que conté la reforma esmentada. L'objecte d'aquesta disposició és complir el mandat legislatiu esmentat. Es traslladen així al Reglament de procediment sancionador les innovacions que ha introduït en aquesta matèria la Llei de reforma, entre les quals cal destacar el tractament divers que es dóna a la concurrència de les actuacions jurisdiccionals penals sobre el mateix fet, que no impedeix la continuació del procediment administratiu sancionador, el qual queda pràcticament i completament instruït fins al moment de dictar resolució, en què se suspèn fins que l'autoritat judicial resolgui el que escaigui.

D'altra banda, es concreten de manera precisa els casos en què s'admet la notificació de la denúncia posteriorment a la comissió de la infracció, i es reforça d'aquesta manera la vigilància en zones urbanes.

Es té en compte la incidència del pagament anticipat a la resolució durant la instrucció del procediment i es regula la reducció legal del 30 % de l'import de la multa i la seva incompatibilitat amb altres beneficis legals de reducció de san-

cions per submissió a mesures reeducadores.

D'altra banda, es preveu expressament la competència sancionadora en matèria de trànsit de les autoritats locals i autonòmiques, se'n defineixen les competències i els recursos contra les seves resolucions i s'articula la continuïtat del procediment quan amb l'exercici d'aquestes competències concorre el de les autoritats de l'Administració general de l'Estat per a la imposició de la sanció de suspensió de l'autorització administrativa per conduir.

S'amplien, en el sentit indicat per la Llei de reforma, els terminis de cancel·lació dels antecedents per infraccions greus i molt greus i els terminis de prescripció de les infraccions i de caducitat del procediment, i es regulen de manera precisa la interrupció i el còmput d'aquestes figures jurídiques.

Finalment, s'estableix el sistema perquè en els registres de l'Administració general de l'Estat constin la totalitat dels antecedents per infraccions greus i molt greus, a fi de fer possible la diferent graduació segons la reincidència o, si s'escau, la instrucció d'expedients de revocació de permisos de conducció.

Reial decret 349/2003, de 21 de març. [Salut laboral. Exposició a agents cancerígens i mutàgens]. (BOE núm. 82, de 5 d'abril).

La Directiva 90/394/CEE del Consell, de 28 de juny de 1990, va ser incorporada al dret espanyol mitjançant el Reial decret 665/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents cancerígens durant el treball. Posteriorment, va ser aprovada la Directiva 97/42/CEE del Consell, de 27 de juny de 1997, per la qual es modifica per primera vegada la Directiva 90/394/CE.

La transposició de la Directiva anterior es va dur a terme mitjançant el Reial decret 1124/2000, de 16 de juny, pel qual es modifica el Reial decret 665/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents cancerígens durant el treball.

Finalment, va ser aprovada la Directiva 1999/38/CE, de 29 d'abril de 1999, per la qual es modifica per segona vegada la Directiva 90/394/CEE, relativa a la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents carcinògens durant el treball i per la qual s'amplia el seu àmbit d'aplicació als mutàgens.

Mitjançant aquest Reial decret s'incorpora al dret espanyol el contingut de la Directiva 1999/38/CE, abans esmentada, i per això és necessari modificar el Reial decret 665/1997. La major part d'aquestes modificacions deriven de l'ampliació de l'àmbit d'aplicació del Reial decret 665/1997 als agents mutàgens, fet que obliga a dur a terme els ajustaments de redacció necessaris. Altres novetats són la introducció en l'annex I, llista de substàncies, preparats i procediments, d'un nou apartat referit als treballs que comportin exposició a pols de fustes dures, i la introducció en l'annex III, quadre amb els valors límit d'exposició professional, del clorur de vinil monòmer i de la pols de fustes dures.

Reial decret 375/2003, de 28 de març. [Funcionaris públics. Seguretat Social dels funcionaris civils]. (BOE núm. 87, d'11 d'abril).

El Text refós de la Llei sobre Seguretat Social dels funcionaris civils de l'Estat, aprovat pel Reial decret legislatiu 4/2000, de 23 de juny, faculta el ministre d'Administracions Públiques, amb un infor-

me previ, si s'escau, dels ministeris d'Hisenda i de Treball i Afers Socials, en l'àmbit de les seves respectives competències, per dictar o proposar al Govern, segons el que sigui procedent, les normes d'aplicació i desplegament de la Llei. Per tant, d'ençà de la publicació del text esmentat estava pendent de dictar-se un nou reglament executiu general de la norma, i ha continuat en vigor —en tot allò que no s'oposi al Text refós— el Reglament general del mutualisme administratiu, aprovat pel Decret 843/1976, de 18 de març.

Com a tècnica normativa emprada per a l'elaboració del Reglament s'ha seguit el criteri d'oferir un desplegament reglamentari amb la mateixa sistemàtica i ordenació de matèries que el Text refós, i d'una amplitud similar a l'anterior. I això perquè, a diferència de la tendència dels cossos legals més recents, l'antiga Llei 29/1975, de 27 de juny, sobre Seguretat Social dels funcionaris civils de l'Estat, nucli fonamental del Text refós, presenta una regulació poc extensa i cenyida als continguts principals en els àmbits prestacional i organitzatiu d'aquest règim especial, i disposa finalment i de manera expressa una remissió de la Llei a favor del Reglament.

Reial decret 378/2003, de 28 de març. [Defensa de la competència]. (BOE núm. 90, de 15 d'abril).

Desplega la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència, en matèria d'exempcions per categories, autorització singular i Registre de defensa de la competència.

Reial decret 401/2003, de 4 d'abril. [Telecomunicacions]. (BOE núm. 115, de 14 de maig).

Aprova el Reglament regulador de les infraestructures comunes de telecomu-

nicacions per accedir als serveis de telecomunicació a l'interior dels edificis i de l'activitat d'instal·lació d'equipaments i sistemes de telecomunicacions.

Reial decret 428/2003, d'11 d'abril. [Agrupacions de defensa sanitària ramaderes]. (BOE núm. 103, de 30 d'abril).

Estableix la normativa bàsica de les subvencions destinades al foment de les agrupacions de defensa sanitària ramaderes.

Reial decret 429/2003, d'11 d'abril. [Delictes violents i contra la llibertat sexual]. (BOE núm. 100, de 26 d'abril).

La Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajuts i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual, creà la Comissió Nacional d'Ajuda i Assistència a les Víctimes com a òrgan col·legiat amb competència per resoldre els procediments d'impugnació de les resolucions del Ministeri d'Economia i Hisenda en la matèria. D'acord amb aquesta disposició, la Comissió Nacional l'ha de presidir un magistrat del Tribunal Suprem, nomenat a proposta del Consell General del Poder Judicial, i la integraran representants de l'Administració general de l'Estat i, si escau, de les organitzacions vinculades a l'assistència i la defensa de les víctimes; a més, una de les seves vocalies ha de correspondre necessàriament a un representant del ministeri fiscal, nomenat a proposta del fiscal general de l'Estat. Això no obstant, la Llei habilita el Govern per desplegar, a proposta dels ministres de Justícia i Interior i d'Economia i Hisenda, la composició i el règim de funcionament de la Comissió Nacional.

Per la seva banda, el Reial decret 738/1997, de 23 de maig, pel qual s'aprova el Reglament d'ajuts a les vícti-

mes, desplega la composició de la Comissió Nacional, que finalment quedarà integrada per onze vocals que es distribuïran de la manera següent: set representants amb rang de subdirector general dels departaments ministerials de l'Administració general de l'Estat amb competències en la matèria (dos del Ministeri de Justícia, dos del Ministeri d'Economia i Hisenda, dos del Ministeri de l'Interior i un del Ministeri de Treball i Afers Socials), tres representants d'organitzacions vinculades a l'assistència i la defensa de les víctimes, i un darrer vocal en representació del ministeri fiscal, d'acord amb el que s'exigeix legalment.

L'experiència acumulada pel funcionament d'aquesta Comissió durant els últims anys revela la conveniència de modificar-ne la composició amb dos objectius fonamentals. En primer lloc, és necessari rebaixar el rang exigit als magistrats i fiscals que participen en aquest òrgan col·legiat, perquè es considera excessiu el requisit de tenir la categoria de magistrat o fiscal del Tribunal Suprem. D'altra banda, es tracta d'adequar la composició de la Comissió als canvis organitzatius dels ministeris que hi tenien representació. A aquest efecte, s'han adoptat les modificacions següents: en primer lloc, la separació dels ministeris d'Economia i Hisenda ha aconsellat reservar a aquest darrer la representació en la Comissió; en segon lloc, s'ha incrementat la representació del Ministeri de Treball i Afers Socials i s'han mantingut els vocals assignats als altres departaments ministerials, cosa que ha obligat a incrementar-ne el nombre, que passa d'11 a 12.

Reial decret 463/2003, de 25 d'abril. [Seguretat Social. Treballadors per compte propi]. (BOE núm. 100, de 26 d'abril).

El Text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, preveu l'homogeneïtzació gradual dels règims especials de la Seguretat Social amb el règim general. En la mateixa direcció, la recomanació sisena del Pacte de Toledo preveu que, de manera progressiva, se simplifiquin i s'integrin els règims especials de la Seguretat Social que permeten apropar més l'estructura del sistema.

Seguint els mateixos objectius, l'Acord per a la millora i el desenvolupament del sistema de previsió social, de 9 d'abril de 2001, va preveure la conveniència d'introduir determinades modificacions en el marc de l'acció protectora dels treballadors per compte propi, a fi d'incloure-hi la prestació d'incapacitat permanent total qualificada per a la professió habitual.

En aquest sentit, la Llei 53/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, ha modificat les normes legals que regulen els règims especials agrari i de treballadors del mar, per incloure, dins l'àmbit de l'acció protectora dispensada en els règims esmentats, la prestació assenyada, per bé que es difereix a una disposició reglamentària la concreció de l'import de la prestació i d'alguns dels requisits que, a més del compliment d'una edat determinada i la no-realització d'activitat lucrativa, condicionen l'accés a aquesta prestació.

En aquest sentit, aquest Reial decret aborda el desplegament reglamentari de la Llei 53/2002, de 30 de desembre, i concreta l'import de la prestació i dels requisits que han de complir les persones interessades per accedir a la prestació d'incapacitat permanent total qualificada, i segueix, a aquest efecte, les previsions que conté l'Acord social de 2001.

L'extensió de l'acció protectora, en els termes indicats, també ha d'operar respecte als treballadors per compte propi inclosos en el règim especial de treballadors per compte propi o autònoms, respecte als quals es preveu una regulació semblant a l'establerta per als treballadors per compte propi inclosos en els règims especials esmentats.

Reial decret 464/2003, de 25 d'abril. [Salut laboral. Inspecció de Treball]. (BOE núm. 139, d'11 de juny).

L'Acord adoptat pel Consell de Ministres, en la reunió que va tenir lloc el dia 11 d'octubre de 2002, pel qual es dona resposta al requeriment d'incompetència formulat pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en relació amb el Reial decret 707/2002, de 19 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament sobre el procediment administratiu especial d'actuació de la Inspecció de Treball i Seguretat Social i per a la imposició de mesures correctores d'incompliments en matèria de prevenció de riscos laborals en l'àmbit de l'Administració general de l'Estat, accepta modificar la disposició final primera de l'esmentat Reial decret i la disposició addicional segona del Reglament aprovat per aquell.

La sentència dictada per la Secció Setena de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Suprem, amb data 10 de febrer de 2003, anul·la l'apartat 3 de l'art. 3 del Reglament d'organització i funcionament de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, aprovat pel Reial decret 138/2000, de 4 de febrer, que es refereix a l'obligació de preavisar les actuacions inspectores en centres o dependències de l'Administració pública, per la qual cosa, aplicant el mateix fonament jurídic, escau suprimir la mateixa obligació de preavis que preveu l'actual apartat 1 de l'art. 4 del Regla-

ment aprovat pel Reial decret 707/2002 i reordenar els apartats restants de l'article esmentat.

Reial decret 504/2003, de 2 de maig. [Comissió Nacional del Mercat de Valors]. (BOE núm. 118, de 17 de maig).

Regula el Comitè Consultiu de la Comissió Nacional del Mercat de Valors.

Reial decret 549/2003, de 9 de maig. [Estadística]. (BOE núm. 112, de 10 de maig).

Aprova el Programa anual 2003 del Pla estadístic nacional 2001-2004.

Reial decret 605/2003, de 23 de maig. [Sanitat]. (BOE núm. 134, de 5 de juny).

Estableix les mesures per al tractament homogeni de la informació sobre les llistes d'espera en el Sistema Nacional de Salut.

Reial decret 681/2003, de 12 de juny. [Salut laboral. Atmosferes explosives]. (BOE núm. 145, de 18 de juny).

Protecció de la salut i la seguretat dels treballadors exposats als riscos derivats d'atmosferes explosives en el lloc de treball.

Reial decret 896/2003, d'11 de juliol. [Passaports]. (BOE núm. 166, de 12 de juliol).

Regula l'expedició del passaport ordinari i se'n determinen les característiques.

Reial decret 996/2003, de 25 de juliol. [Assistència jurídica gratuïta]. (BOE núm. 188, de 7 d'agost).

La Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, i el Reglament de desplegament, aprovat pel Reial decret 2103/1996, de 20 de se-

tembre, van operar una reforma profunda en el sistema de reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta, com també en el funcionament dels serveis col·legials d'advocats i procuradors encarregats de prestar-la.

La Llei 38/2002, de 24 d'octubre, de reforma parcial de la Llei d'enjudiciament criminal, ha incorporat novetats importants amb la finalitat d'aconseguir la celeritat en la resposta davant la delinqüència, amb la creació d'un procés especial per a l'enjudiciament ràpid de determinats delictes que permeti enjudiciar-los de manera immediata. L'acceleració més important d'aquests processos és la que s'ha de produir en el temps que transcorre des de la incoació del procés penal fins a la celebració del judici oral, per la qual cosa és peça clau del nou procediment la instrucció concentrada davant el jutjat de guàrdia i durant el temps que duri el servei de guàrdia d'aquest òrgan judicial, prorrogable en aquells partits judicials en què aquest servei no tingui caràcter permanent.

Aquesta acceleració i concentració d'actuacions davant el jutjat de guàrdia fa necessari assegurar la presència en aquelles de manera immediata d'advocats, que assegurin el dret d'assistència lletrada i de defensa i representació de les parts, i es preveu, en l'àmbit de la justícia gratuïta i en aquest tipus de procediments, que sigui un únic lletrat el qui presti l'assistència, des de la detenció, si n'hi hagués, fins a l'acabament del procés, com també que les sol·licituds de reconeixement del dret gaudeixin de prioritat en el moment de tramitar-les.

Aquesta reforma parcial de la Llei d'enjudiciament criminal té una repercussió directa en el Reglament d'assistència jurídica gratuïta, i per això cal abordar-ne la modificació, mitjançant la incorporació de les previsions necessàries

a què s'ha d'ajustar el procediment per a la tramitació de sol·licituds corresponents a processos d'enjudiciament ràpid.

En aquest sentit, s'ha optat per elaborar un nou text que deroga l'anterior i al qual s'incorporen, a més de les modificacions esmentades, les que s'han produït d'ençà de l'entrada en vigor del Reial decret 2103/1996, operades pel Reial decret 1949/2000, d'1 de desembre, i pel Reial decret 1162/2001, de 26 d'octubre, text en què es regula el procediment per al reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta per l'Administració general de l'Estat, de conformitat amb el que preveu la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, i que s'aplicarà al reconeixement del dret en relació amb tot tipus de processos davant òrgans jurisdiccionals espanyols la seu dels quals es trobi en el territori de comunitats autònomes que no hagin rebut els traspessos en matèria de provisió de mitjans al servei de l'Administració de justícia, o que estenguin la seva competència a tot el territori nacional, amb les excepcions que s'hi estableixen.

Reial decret 942/2003, de 28 de juliol. [Formació professional específica]. (BOE núm. 182, de 31 de juliol).

Determina les condicions bàsiques que han de tenir les proves per a l'obtenció dels títols de tècnic i tècnic superior de formació professional específica.

Reial decret 1039/2003, d'1 d'agost. [Hipoteques]. (BOE núm. 184, de 2 d'agost).

Regula el dret de les persones interessades per instar la intervenció de registrator substitut.

Reial decret 1042/2003, d'1 d'agost. [Habitatges i sòl. Adquisició d'habitatges lliures]. (BOE núm. 198, de 19 d'agost).

El Reial decret 1/2002, d'11 de gener, ha permès l'estructuració i la posada en marxa del Pla d'habitatge 2002-2005. En aquest sentit, es té coneixement d'algunes dificultats tocant a la possibilitat d'adquisició en segona transmissió o posterior, amb finançament qualificat, d'habitatges lliures, sobretot en diversos municipis declarats singulars del grup A, en els quals, precisament, es considera més urgent la necessitat d'oferir solucions habitacionals a les persones i les famílies amb nivells d'ingressos mitjans i baixos, especialment quan concorren circumstàncies personals que dificulten l'accés al mercat d'habitatges lliures, com és, per exemple, el cas dels joves. En aquests municipis, els preus màxims de referència d'adquisició d'habitatges existents acollits al Pla queden significativament per sota dels preus mitjans dels habitatges lliures de segona mà, de manera que, a la pràctica, no hi ha oferta d'habitatges lliures en segona transmissió o posterior als preus màxims de referència esmentats. A conseqüència d'això, els adquirents potencials d'aquests habitatges només es poden dirigir a d'altres d'un preu una mica superior, que, per aquest mateix fet, queden exclòs del finançament qualificat que ofereix el Pla per a aquest supòsit. Així, aquests adquirents no es poden beneficiar del referit finançament, mitjançant el qual podrien resoldre, per aquesta via, les seves necessitats d'allotjament. Més que més perquè existeix un ampli parc d'habitatges lliures disponibles ja construïts, de segona mà, amb característiques, preus i ubicació diversos, que podria contribuir poderosament a solucionar aquestes situacions, les quals s'agreugen encara més quan es tracta de localitats on és especialment difícil la nova promoció d'habitatges a causa de l'escassetat de sòl edificable.

A l'efecte de possibilitar que els adquirents potencials d'habitatges lliures existents que topen amb aquestes dificultats es puguin beneficiar d'ajuts del Pla, es considera convenient introduir en aquest darrer un grau més de flexibilitat. En aquest sentit, es desvincula, d'una banda, el preu màxim dels habitatges lliures adquirits en segona transmissió o posterior del dels protegits de nova construcció, dins, en general, del màxim corresponent a aquests últims; i, d'altra banda, es crea una modalitat nova de municipis singulars, enquadrats en un nou grup 0, que comparteix, en general, les característiques dels del grup A, però en els quals serà possible percebre ajuts del Pla fins i tot quan l'habitatge lliure adquirit en segona transmissió o posterior en l'àmbit d'aquell comporti un preu de venda superior al general dels municipis singulars del grup A esmentats. Així mateix, la quantia dels ajuts, en termes absoluts, ha de ser, com a màxim, la que hauria correspost en municipis singulars del grup A.

Amb aquestes mesures, es tracta, sobretot, de fer possible que alguns adquirents d'habitatges lliures, en segona transmissió o posterior, que poden constituir l'única alternativa viable per satisfer les seves necessitats d'allotjament, accedeixin als habitatges que tenen el suport d'un ajut estatal, no disponible sense aquest canvi de la normativa del Pla d'habitatge vigent.

Reial decret 1048/2003, d'1 d'agost. [Pesca marítima]. (BOE núm. 184, de 2 d'agost).

Ordenació del sector pesquer i ajuts estructurals.

Reial decret 1125/2003, de 5 de setembre. [Unió Europea. Universitats]. (BOE núm. 224, de 18 de setembre).

Estableix el sistema europeu de crèdits i el sistema de qualificacions en les titulacions universitàries de caràcter oficial i vàlidesa en tot el territori nacional.

Reial decret 1203/2003, de 19 de setembre. [Emigració]. (BOE núm. 238, de 4 d'octubre de 2003).

Modifica el Reial decret 996/1986, de 25 d'abril, pel qual es regula la subscripció de conveni especial dels emigrants i els fills d'emigrants.

Reial decret 1206/2003, de 19 de setembre. [Armes nuclears]. (BOE núm. 241, de 8 d'octubre).

Aplicació dels compromisos contrets per l'Estat espanyol en el Protocol addicional a l'Acord de salvaguardes derivat del Tractat sobre la no-prolifерació de les armes nuclears.

Reial decret 1231/2003, de 26 de setembre. [Carreteres i camins]. (BOE núm. 234, de 30 de setembre).

Modifica la nomenclatura i el catàleg de les autopistes i autovies de la xarxa de carreteres de l'Estat.

Reial decret 1273/2003, de 10 d'octubre. [Seguretat Social de treballadors per compte propi o autònoms]. (BOE núm. 253, de 22 d'octubre).

El Text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, estableix que els treballadors per compte propi inclosos en el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms podran millorar de manera voluntària l'àmbit de l'acció protectora que els dispensa aquest règim incorporant-hi la corresponent a les contingències professionals, sempre que aquests treballadors hagin optat per incloure també, dins

l'àmbit esmentat, la protecció per incapacitat temporal derivada de contingències comunes. Aquesta disposició preveu que, per les contingències indicades, es reconeixeran les prestacions que, per causa d'aquelles, es concedeixen als treballadors inclosos en el règim general, en les condicions que s'estableixin per reglament. Igualment, aquesta disposició determina la consegüent obligació de cotitzar per les repetides contingències i remet a les normes corresponents l'especificació dels epígrafs de la tarifa de primes per les contingències professionals que s'hagin d'aplicar a aquests treballadors autònoms d'acord amb les activitats que duguin a terme.

En conseqüència, a l'efecte de fer plenament efectiva la nova millora voluntària de l'acció protectora dels treballadors inclosos en el règim especial d'autònoms al qual s'ha al·ludit, cal dur a terme el desplegament reglamentari oportú tant en matèria de prestacions com en relació amb el règim jurídic de les opcions que sobre aquesta qüestió poden formular les persones interessades i amb els aspectes relatius a la cotització per les contingències expressades.

Reial decret 1257/2003, de 3 d'octubre. [Sorolls. Aeroports]. (BOE núm. 238, de 4 d'octubre).

Com a part de la política comuna de transports, es duu a terme una acció sobre limitació de l'ús d'avions de reacció subsònics civils amb la finalitat d'actuar davant el soroll causat pel trànsit aeri, acció concretada en les directives 80/51/CEE, 83/206/CEE, 89/629/CEE, 92/14/CEE i 98/20/CEE, incorporades al dret espanyol pel Reial decret 1422/1992, de 27 de novembre, sobre limitació de l'ús d'avions de reacció

subsònics civils, i els reials decrets 325/1995, de 3 de març, i 1908/1999, de 17 de desembre, que el van modificar parcialment.

Dins aquesta línia d'actuació se situa la recentment adoptada Directiva 2002/30/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de març de 2002, sobre l'establiment de normes i procediments per a la introducció de restriccions operatives relacionades amb el soroll en els aeroports comunitaris.

D'altra banda, aquesta Directiva 2002/30/CE recull els principis que conté la Resolució A31/7 de la 33a Assemblea de l'Organització d'Aviació Civil Internacional (OACI), per la qual s'introdueix el concepte d'«enfocament equilibrat» com a instrument d'acció per tractar el problema del soroll dels avions, la qual cosa la fa hàbil per a la introducció de restriccions operatives en els aeroports, ja que per arribar a una solució proporcional d'aquest problema es requereixen, entre altres mesures, normes tècniques més estrictes en relació amb els nivells de soroll permesos a les aeronaus i, fins i tot, posar fora de servei les més sorolloses.

Reial decret 1276/2003, de 10 d'octubre. [Centre d'Estudis Jurídics de l'Administració de justícia]. (BOE núm. 249, de 17 d'octubre).

Aprova l'Estatut del Centre d'Estudis Jurídics.

Reial decret 1328/2003, de 24 d'octubre. [Oficines de farmàcia]. (BOE núm. 256, de 25 d'octubre).

Modifica el Reial decret 165/1997, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els marges corresponents a la dispensació al públic d'especialitats farmacèutiques d'ús humà.

Reial decret 1376/2003, de 7 de novembre. [Carn]. (BOE núm. 273, de 14 de novembre).

Estableix les condicions sanitàries de producció, emmagatzematge i comercialització de les carns fresques i els derivats d'aquestes en els establiments de comerç al detall.

Reial decret 1428/2003, de 21 de novembre. [Circulació urbana i interurbana. Reglament general de circulació]. (BOE núm. 306, de 23 de desembre).

La Llei 19/2001, de 19 de desembre, de reforma del text articulat de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, estableix que el Govern, en el termini màxim de sis mesos des de la seva entrada en vigor, modificarà el Reglament general de circulació, aprovat pel Reial decret 13/1992, de 17 de gener, per adequar-lo a les modificacions que conté la reforma esmentada. Amb l'adaptació del nou text a la Llei 19/2001, no solament s'introdueixen normes en matèria de ciclisme i es preveuen noves infraccions o se'n varia la qualificació d'altres —com és el cas de la utilització de dispositius de telefonia mòbil o la circulació en sentit contrari, respectivament—, sinó que també es modernitzen altres preceptes en harmonia amb una nova concepció de la gestió del trànsit que disposa de mitjans tècnics de regulació de la circulació que la norma ha de fer plenament operatius.

Això ha conduït a revisar i actualitzar tot el sistema de senyalització, que s'ha adaptat als avenços en els criteris d'utilització generalitzats als països del nostre entorn i ha millorat la concordança entre la normativa de trànsit i la de carreteres en aquest sentit. Al mateix temps, també es regulen les proves esportives, les marques ciclistes i altres esdeveniments que fins ara regulava el Codi de la circulació.

Destaca la competència de les comunitats autònomes per autoritzar la realització de proves esportives per vies interurbanas del seu àmbit territorial, tenint en compte que tenen assumida i traspasada la competència en matèria d'espectacles públics en general, caràcter del qual participen les proves esportives. La singularitat i la incidència en la seguretat viària de les proves esportives se salvaguarden a través d'un informe vinculant que emeten, amb caràcter previ a l'autorització, les administracions públiques encarregades de la vigilància i la regulació del trànsit.

Així mateix, destaquen les normes i les condicions especials de circulació dels vehicles especials i dels vehicles en règim de transport especial, fet que constituïa una llacuna en el nostre dret de la circulació que calia regular urgentment, atesa la magnitud dels accidents que poden sobrevenir quan s'hi troben implicats aquest tipus de vehicles.

Finalment, es fa ús de la facultat que atorga al Govern la disposició final del text articulat de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària per modificar conceptes bàsics de circulació i afegir definicions als que conté l'annex del text articulat esmentat i que són complements indispensables per aplicar el nou Reglament de circulació que s'aprova.

Reial decret 1496/2003, de 24 de novembre. [Impost sobre el valor afegit]. (BOE núm. 286, de 29 de novembre).

Aprova el Reglament que regula les obligacions de facturació, i es modifica el Reglament de l'impost sobre el valor afegit.

Reial decret 1497/2003, de 28 de novembre. [Associacions]. (BOE núm. 306, de 23 de desembre).

Aprova el Reglament del Registre nacional d'associacions i de les relacions d'aquest amb els altres registres d'associacions.

Reial decret 1537/2003, de 5 de desembre. [Ensenyament general]. (BOE núm. 295, de 10 de desembre).

Estableix els requisits mínims dels centres que imparteixin ensenyaments escolars de règim general.

Traspassos

Reial decret 329/2003, de 14 de març. [Catalunya]. (BOE núm. 78, d'1 d'abril).

Amplia els mitjans traspassats a la Generalitat de Catalunya pel Reial decret 966/1990, de 20 de juliol, en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics al servei de l'Administració de justícia.

La Constitució espanyola estableix que l'Estat té competència exclusiva en matèria d'Administració de justícia. Per la seva banda, l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que, en relació amb l'Administració de justícia, tret de la militar, correspon a la Generalitat exercir totes les facultats que les lleis orgàniques del poder judicial i del Consell General del Poder Judicial reconguin o atribueixin al Govern de l'Estat, així com coadjuvar en l'organització dels tribunals consuetudinaris i tradicionals i en la instal·lació de jutjats, amb subjecció en tots els casos al que disposa la Llei orgànica del poder judicial.

Pel Reial decret 966/1990, de 20 de juliol, es van fer efectius a la Generalitat de Catalunya els traspassos en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics al servei de l'Administració de justícia. Aquests traspassos es van completar mitjançant els reials decrets

1553/1994, de 8 de juliol, i 1905/1994, de 23 de setembre.

Mitjançant aquest Reial decret s'efectua, sobre les mateixes previsions constitucionals i estatutàries, una ampliació de mitjans en aquesta matèria, en concepte de finançament dels nous òrgans judicials que han entrat en funcionament els mesos d'abril i desembre de 2002.

Reial decret 431/2003, d'11 d'abril. [Extremadura]. (BOE núm. 102, de 29 d'abril).

Traspàs de professors d'educació general bàsica d'institucions penitenciàries a la Comunitat Autònoma d'Extremadura, en ampliació del traspàs efectuat pel Reial decret 1801/1999, de 26 de desembre.

La Constitució, en l'art. 149.1.30, reserva a l'Estat la competència exclusiva sobre regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació de títols acadèmics i professionals i normes bàsiques per al desplegament de l'art. 27 de la Constitució, a fi de garantir el compliment de les obligacions dels poders públics en aquesta matèria. Per la seva banda, l'Estatut d'autonomia d'Extremadura estableix que correspon a la Comunitat Autònoma la competència de desplegament legislatiu i execució de l'ensenyament en tota la seva extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, d'acord amb el que disposen l'art. 27 de la Constitució i les lleis orgàniques que, de conformitat amb l'article 81.1 d'aquesta, el despleguin, i sens perjudici de les facultats que atribueix a l'Estat l'art. 149.1.30 i de l'alta inspecció per al seu compliment i garantia.

Pel Reial decret 1801/1996, de 26 de desembre, van ser traspassats a la Comunitat Autònoma d'Extremadura les funcions i els serveis de l'Administració

de l'Estat en matèria d'ensenyament no universitari.

La Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE), estableix la integració dels funcionaris del cos de professors d'educació general bàsica d'institucions penitenciàries al cos de mestres, en les condicions que el Govern estableixi per reglament.

Pel Reial decret 1203/1999, de 9 de juliol, s'ha fet efectiva la integració esmentada, i s'estableix que, mitjançant acords de les comissions mixtes de traspàs de funcions i serveis, els funcionaris que s'integren al cos de mestres passaran a dependre de l'Administració educativa en l'àmbit territorial de la qual es trobi situat l'establiment penitenciari on prestin servei.

Reial decret 467/2003, de 25 d'abril. [Andalusia]. (BOE núm. 103, de 30 d'abril).

Traspàs a la Comunitat Autònoma d'Andalusia de la gestió duta a terme per l'Institut Nacional d'Ocupació, en l'àmbit del treball, l'ocupació i la formació.

La Constitució, en l'art. 149.1.13, reserva a l'Estat la competència exclusiva sobre les bases i la coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, i estableix, en el mateix art. 149.1.7.a, que l'Estat té competència exclusiva en matèria de legislació laboral, sens perjudici de la seva execució pels òrgans de les comunitats autònomes.

En l'art. 149.1.30.a de la Constitució s'estableix la competència exclusiva de l'Estat sobre regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació de títols acadèmics i professionals i normes bàsiques per al desplegament de l'art. 27 de la Constitució, article que reconeix,

per la seva banda, el paper dels poders públics quant a programació general de l'ensenyament, inspecció i homologació del sistema educatiu, per garantir el compliment de les lleis. D'altra banda, la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, remet l'ordenació de la formació professional ocupacional a la normativa específica de caràcter laboral.

Així mateix, l'Estatut d'autonomia per a Andalusia estableix que correspon a la Comunitat Autònoma d'Andalusia l'execució de la legislació de l'Estat en matèria laboral, i l'assumpció de les facultats, les competències i els serveis que en aquest àmbit, i en el nivell d'execució, té actualment l'Estat; i en l'Estatut esmentat es preveu que correspon a la Comunitat Autònoma la competència exclusiva sobre el foment i la planificació de l'activitat econòmica a Andalusia.

D'altra banda, el mateix Estatut d'autonomia estableix que és competència plena de la Comunitat Autònoma d'Andalusia la regulació i l'administració de l'ensenyament en tota la seva extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, en l'àmbit de les seves competències, sens perjudici del que disposen l'art. 27 de la Constitució i les lleis orgàniques que, de conformitat amb l'art. 81 d'aquesta, el despleguin, de les facultats que atribueix a l'Estat l'art. 149.1.30.a de la Constitució, i de l'alta inspecció necessària per al seu compliment i garantia.

Finalment, el Reial decret 3825/1982, de 15 de desembre, determina les normes i el procediment a què s'han d'ajustar els traspassos de funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a la Comunitat Autònoma d'Andalusia.

Reial decret 468/2003, de 25 d'abril. [Regió de Múrcia]. (BOE núm. 102, de 29 d'abril).

Traspàs a la Comunitat Autònoma de la Regió de Múrcia de la gestió duta a terme per l'Institut Nacional d'Ocupació, en l'àmbit del treball, l'ocupació i la formació.

La Constitució, en l'article 149.1.13, reserva a l'Estat la competència exclusiva sobre les bases i la coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, i estableix, en el mateix art. 149.1.7.a, que l'Estat té competència exclusiva en matèria de legislació laboral, sens perjudici de la seva execució pels òrgans de les comunitats autònomes.

En l'art. 149.1.30.a de la Constitució s'estableix la competència exclusiva de l'Estat sobre regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació de títols acadèmics i professionals i normes bàsiques per al desplegament de l'art. 27, article que reconeix, per la seva banda, el paper dels poders públics quant a programació general de l'ensenyament, inspecció i homologació del sistema educatiu, per garantir el compliment de les lleis. Així mateix, la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, remet l'ordenació de la formació professional ocupacional a la normativa específica de caràcter laboral.

Per la seva banda, l'Estatut d'autonomia per a la Regió de Múrcia estableix que correspon a la Comunitat Autònoma de la Regió de Múrcia la funció executiva en matèria laboral, sens perjudici de la competència de l'Estat en matèria de legislació laboral i l'alta inspecció, de conformitat amb l'art. 149.1.7 de la Constitució.

A més, el mateix Estatut d'autonomia estableix que correspon a la Comunitat Autònoma de la Regió de Múrcia el desplegament legislatiu i l'execució de l'en-

senyament, en tota la seva extensió, nivells, graus, modalitats i especialitats, sens perjudici del que disposen l'art. 27 de la Constitució i les lleis orgàniques que el despleguin, i sens perjudici de les facultats que atribueix a l'Estat l'art. 149.1.30.a de la Constitució, i l'alta inspecció necessària per al seu compliment i garantia.

Finalment, el Reial decret 2628/1982, de 24 de setembre, determina les normes i el procediment a què s'han d'ajustar els traspasos de funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a la Comunitat Autònoma de la Regió de Múrcia.

Reial decret 601/2003, de 23 de maig. [Madrid]. (BOE núm. 124, de 24 de maig).

Traspasa les funcions i els serveis de l'Administració de l'Estat a la Comunitat de Madrid, en matèria de gestió de l'impost sobre el patrimoni i dels tributs sobre el joc.

La Constitució espanyola estableix, en l'art. 157.1, que els recursos de les comunitats autònomes els constituïran, entre d'altres, impostos cedits, totalment o parcialment, per l'Estat. Així mateix, la Llei orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de finançament de les comunitats autònomes, determina el mecanisme de finançament constituït per la cessió de tributs de l'Estat, i inclou l'impost sobre el patrimoni i els tributs sobre el joc com a susceptibles de cessió.

Per la seva banda, l'Estatut d'autonomia de la Comunitat de Madrid estableix que la hisenda de la Comunitat de Madrid es constitueix, entre d'altres, amb els rendiments dels tributs cedits per l'Estat a què es refereix la disposició addicional primera de la mateixa Llei. Així mateix, el referit Estatut estableix que correspon a la Comunitat Autòno-

ma, per delegació de l'Estat, l'administració dels tributs cedits, d'acord amb el que especifica la llei que fixi l'abast i les condicions de la cessió.

La Llei 21/2001, de 27 de desembre, per la qual es regulen les mesures fiscals i administratives del nou sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú i ciutats amb estatut d'autonomia, especifica que, amb l'abast i les condicions que estableix aquesta Llei, se cedeix a les comunitats autònomes, segons els casos, el rendiment total o parcial, entre d'altres, de l'impost sobre el patrimoni i dels tributs sobre el joc. D'altra banda, la Llei 30/2002, d'1 de juliol, reguladora del règim de cessió de tributs de l'Estat a la Comunitat de Madrid, preveu que l'abast i les condicions d'aquesta cessió són els que fixa la Llei 21/2001, de 27 de desembre. A més, l'esmentada Llei 30/2002, d'1 de juliol, estableix que la cessió efectiva de l'impost sobre el patrimoni i dels tributs sobre el joc té efectes des de l'1 de gener de 2002, per bé que les funcions inherents a la seva gestió les continuarà exercint l'Agència Estatal d'Administració Tributària fins que no s'hagin traspasat, a instància de la Comunitat Autònoma, els serveis adscrits als tributs esmentats.

D'aquesta manera, mitjançant aquest Reial decret es traspassen les funcions i els serveis de l'Administració de l'Estat a la Comunitat de Madrid, en matèria de gestió de l'impost sobre el patrimoni i dels tributs sobre el joc.

Reial decret 602/2003, de 23 de maig. [Madrid]. (BOE núm. 126, de 27 de maig).

Modificació i ampliació dels mitjans patrimonials adscrits als serveis traspasats per l'Administració de l'Estat a la Comunitat de Madrid pel Reial decret

1685/1997, de 7 de novembre, en la gestió encomanada en matèria d'agricultura, Fons Espanyol de Garantia Agrària (FEGA).

La Constitució espanyola reserva a l'Estat, en l'art. 149.1.13, la competència sobre les bases i la coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica.

Per la seva banda, l'Estatut d'autonomia de la Comunitat de Madrid estableix que, d'acord amb les bases i l'ordenació de l'activitat econòmica general i la política monetària de l'Estat, correspon a la Comunitat de Madrid la competència exclusiva en matèria d'agricultura, ramaderia i indústries agroalimentàries.

Mitjançant aquest Reial decret es modifiquen i s'amplien els mitjans patrimonials adscrits als serveis traspassats per l'Administració de l'Estat a la Comunitat de Madrid pel Reial decret 1685/1997, de 7 de novembre, en la gestió encomanada en matèria d'agricultura, Fons Espanyol de Garantia Agrària (FEGA).

Reial decret 603/2003, de 23 de maig. [Madrid]. (BOE núm. 126, de 27 de maig).

Ampliació dels serveis i les activitats traspassats a la Comunitat de Madrid pel Reial decret 2060/1985, de 9 d'octubre, en matèria de sanitat (serveis sanitaris de l'Institut de Salut Carles III).

La Constitució espanyola, en l'art. 148.1.21, estableix que les comunitats autònomes podran assumir competències en matèria de sanitat i higiene, i en l'art. 149.1.16 reserva a l'Estat la competència exclusiva sobre sanitat exterior, bases i coordinació general de la sanitat i legislació sobre productes farmacèutics.

Per la seva banda, l'Estatut d'autono-

mia de la Comunitat de Madrid preveu que, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat i, si s'escau, en els termes que aquesta legislació estableixi, correspon a la Comunitat de Madrid el desplegament legislatiu, la potestat reglamentària i l'execució en matèria de sanitat i higiene.

Mitjançant el Reial decret 2060/1985, de 9 d'octubre, es van traspassar a la Comunitat de Madrid les funcions i els serveis de l'Administració de l'Estat en matèria de sanitat.

Aquest Reial decret efectua, sobre les mateixes previsions constitucionals, estatutàries i legals, una ampliació dels serveis i les activitats traspassats amb els corresponents als serveis sanitaris de l'Institut de Salut Carles III.

Reial decret 1509/2003, de 28 de novembre. [Castella i Lleó]. (BOE núm. 300, de 16 de desembre).

Ampliació dels mitjans econòmics de la Seguretat Social traspassats a la Comunitat de Castella i Lleó pel Reial decret 149/1999, de 29 de gener, en les matèries encomanades a l'Institut de Migracions i Serveis Socials (IMSERSO).

La Constitució espanyola reserva a l'Estat, en l'article 149.1.17, la competència exclusiva en matèria de legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social, sens perjudici de l'execució dels serveis corresponents per les comunitats autònomes. Per la seva banda, l'Estatut d'autonomia de Castella i Lleó atribueix a la Comunitat Autònoma de Castella i Lleó la funció executiva en matèria de gestió de les prestacions i els serveis socials del sistema de Seguretat Social: IMSERSO.

El Reial decret 905/1995, de 2 de juny, va traspassar a la Comunitat de Castella i Lleó les funcions i els serveis de la Seguretat Social, en les matèries

encomanades al que aleshores era l'Institut Nacional de Serveis Socials (INSERSO). Pel Reial decret 149/1999, de 29 de gener, es van ampliar els mitjans de la Seguretat Social traspassats a la Comunitat de Castella i Lleó, en les matèries encomanades a l'Institut de Migracions i Serveis Socials (IMSER-SO), incloent-hi el personal objecte d'ampliació.

En virtut de l'execució de sentències, s'ha incrementat amb dos efectius la relació de personal laboral que consta en el Reial decret 149/1999, de 29 de gener, per la qual cosa escau ampliar els mitjans econòmics traspassats per adequar les valoracions del cost efectiu del traspass als costos derivats de les sentències dictades.

Reial decret 1510/2003, de 28 de novembre. [Castella i Lleó]. (BOE núm. 300, de 16 de desembre).

Modificació i ampliació dels mitjans patrimonials adscrits als serveis traspassats per l'Administració de l'Estat a la Comunitat de Castella i Lleó pel Reial decret 2/2000, de 7 de gener, en la gestió encomanada en matèria d'agricultura, Fons Espanyol de Garantia Agrària (FEGA).

La Constitució espanyola reserva a l'Estat, en l'art. 149.1.13, la competència sobre les bases i la coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica. Per la seva banda, l'Estatut d'autonomia de Castella i Lleó estableix que correspon a la Comunitat Autònoma de Castella i Lleó la competència exclusiva en matèria d'agricultura, ramaderia i indústries agroalimentàries, d'acord amb l'ordenació general de l'economia.

Mitjançant aquest Reial decret es modifiquen i s'amplien els mitjans patrimonials adscrits als serveis traspassats

per l'Administració de l'Estat a la Comunitat de Castella i Lleó pel Reial decret 2/2000, de 7 de gener, en la gestió encomanada en matèria d'agricultura, Fons Espanyol de Garantia Agrària (FEGA).

Convenis

Resolució de 25 de març de 2003. Secretaria d'Estat d'Organització Territorial de l'Estat. [Illes Balears. Política econòmica]. (BOE núm. 76, de 29 de març).

Ordena la publicació de l'Acord de la Comissió Bilateral de Cooperació Administració general de l'Estat-Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en relació amb la Llei de l'Estat 53/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social.

Resolució de 22 de juliol de 2003. Secretaria d'Estat d'Organització Territorial de l'Estat. [Canàries. Ports i Pesca marítima]. (BOE núm. 176, de 24 de juliol).

Ordena la publicació de l'Acord de la Comissió Bilateral de Cooperació Administració general de l'Estat-Comunitat Autònoma de Canàries, en relació amb les lleis de Canàries 14/2003, de 8 d'abril, de ports de Canàries, i 17/2003, de 10 d'abril, de pesca de Canàries.

Resolució de 29 de juliol de 2003. Secretaria d'Estat d'Organització Territorial de l'Estat. [Andalusia. Transports urbans]. (BOE núm. 188, de 7 d'agost).

Ordena la publicació de l'Acord de la Comissió Bilateral de Cooperació Administració general de l'Estat-Comunitat Autònoma d'Andalusia, en relació amb la Llei d'Andalusia 2/2003, de 12 de

maig, d'ordenació dels transports urbans i metropolitans de viatgers d'Andalusia.

Resolució de 2 d'octubre de 2003. Secretaria d'Estat d'Organització Territorial de l'Estat. [Castella-la Manxa. Vi]. (BOE núm. 241, de 8 d'octubre).

Ordena la publicació de l'Acord de la Comissió Bilateral de Cooperació Administració general de l'Estat-Comunitat Autònoma de Castella-la Manxa, en relació amb la Llei de l'Estat 24/2003, de 10 de juliol, de la vinya i del vi.

1.3. TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

1.3.1. SENTÈNCIES DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

A càrrec de Manuel Gerpe Landín

**Sentència 1/2003, de 16 de gener (BOE núm. 43, de 19 de febrer de 2004).
Recurs d'inconstitucionalitat núm. 2987/1995, plantejat pel Govern de la Nació contra determinats incisos dels articles 13, 17 i 19 de la Llei de l'Assemblea d'Extremadura 5/1995, de 20 d'abril, de modificació parcial i urgent del Text refós de la Llei de la funció pública d'Extremadura, aprovat per Decret legislatiu 1/1990, de 26 de juliol.**

Ponent:

María Emilia Casas Baamonde.

En el recurs d'inconstitucionalitat que ara es comenta s'impugna l'art. 13 de la Llei extremeña 5/1995 en la part que disposa que es perd la condició de funcionari per manca de petició de reingrés al servei actiu durant el període de durada de l'excedència voluntària per agrupació familiar; l'art. 17, que estableix que la falta de petició del reingrés al servei actiu en finalitzar el període màxim d'excedència per agrupació familiar o quan desapareguin les causes que van donar lloc a la concessió de l'excedència, comportarà la pèrdua de la condició de funcionari; i l'art. 19, que preveu que els altres funcionaris en excedència forçosa, quan compleixin les obligacions esmentades en la Llei, perdran la condició de funcionari.

Posteriorment a la interposició del recurs, es va modificar parcialment la normativa bàsica estatal, vigent quan es va aprovar la Llei extremeña, i el Tribunal recorda que en aquest supòsit el recurs s'ha de resoldre prenent com a paràmetre de control la legislació bàsica estatal vi-

gent quan s'ha de dictar sentència, encara que no fos la vigent quan es va aprovar la norma impugnada.

Pel que fa al fons del recurs, el Tribunal Constitucional adverteix que la pèrdua de la condició de funcionari i l'ordenació de les situacions administratives formen part del concepte constitucional d'estatut dels funcionaris públics, i que l'Estat té atribuïda la competència exclusiva per a l'establiment de les bases d'aquest estatut (art. 149.1.18 CE), mentre que la Comunitat Autònoma d'Extremadura, en virtut de l'art. 8.5 del seu EA, té la competència de desplegament legislatiu i d'execució, d'acord amb la legislació bàsica estatal, de l'Estatut de la funció pública autonòmica i local.

Quant a la normativa estatal bàsica vigent quan es va aprovar la Llei extremeña, aquesta no fixava la conseqüència jurídica derivada del fet que un funcionari no sol·licités dins del termini corresponent el reingrés al servei actiu, i només va regular una de les modalitats d'excedència forçosa; de manera que deixava a la normativa de desplegament, estatal o autonòmica, l'establiment d'al-

tres tipus d'excedència forçosa. Per tant, la Llei extremeña no va incórrer en el moment de la seva aprovació en inconstitucionalitat.

Posteriorment, la Llei 13/1996 va modificar aquesta situació, i va preveure dins de la legislació bàsica estatal que si un funcionari en situació d'excedència voluntària per agrupació familiar no sol·licita el reingrés al servei actiu en finalitzar el termini o les causes que van donar lloc a la concessió de l'excedència, es produeix el canvi a excedència voluntària per interès particular, però no la pèrdua de la condició de funcionari. El mateix s'estableix per als funcionaris en situació d'excedència forçosa derivada de suspensió ferma que incompleixen les seves obligacions per intentar tornar al servei actiu.

El Tribunal Constitucional examina si la normativa estatal aprovada el 1996 compleix els requisits per ser considerada bàsica i, per tant, paràmetre a respectar per la normativa autonòmica. La seva conclusió és que es compleixen els requisits formals i materials per considerar la regulació estatal com a bàsica, ja que la normativa regula dos àmbits nuclears del règim estatutari dels funcionaris públics: la pèrdua de la condició de funcionari i l'ordenació de les situacions administratives.

Finalment, el Tribunal Constitucional declara la disconformitat sobrevinguda dels articles de la Llei extremeña amb les noves bases en matèria de règim estatutari dels funcionaris públics aprovades pel legislador estatal, cosa que porta a estimar el recurs plantejat.

- **Vot particular** que formulen Manuel Jiménez de Parga y Cabrera, Javier Delgado Barrio i Jorge Rodríguez-Zapata Pérez.

El vot es fonamenta en la consideració per part dels magistrats discrepants que la majoria hauria d'haver aplicat la clàusula de prevalença prevista a l'art. 149.3 CE. Així, com que la normativa autonòmica impugnada no contradeia les bases de l'Estat quan es va aprovar, sinó que la contradicció es va produir posteriorment, en modificar-se la normativa estatal, la solució consistia a aplicar la normativa bàsica estatal, i acordar la inaplicació de la normativa autonòmica, en haver estat desplaçada per l'esmentada normativa estatal, però no declarar-ne la nul·litat, ja que aquest és un dels supòsits en els quals es produeix una ruptura entre inconstitucionalitat i nul·litat.

Marta Fernández de Frutos

Sentència 3/2003, de 16 de gener (BOE núm. 43, de 19 de febrer). Recurs d'inconstitucionalitat promogut pel president del Govern contra la Llei del Parlament basc 1/2002, de 23 de gener. Règim pressupostari de la Comunitat Autònoma del País Basc. **Vot particular.**

Ponent:

Eugeni Gay Montalvo.

El president del Govern de l'Estat interposa recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei del Parlament basc 1/2002,

de 23 de gener, perquè no inclou el contingut que li és propi, vulnerant els preceptes del bloc de la constitucionalitat que estableixen el règim pressupostari de les comunitats autònomes (art. 134.2 CE, art. 25 i 44 EAPV i art. 21

LOFCA); perquè contradiu el principi de seguretat jurídica ja que l'aprovació de l'esmentada Llei s'ha alternat amb la pròrroga automàtica dels pressupostos pe al 2001 (art. 9.3 CE) i perquè vulnera el procediment d'elaboració dels pressupostos contingut al Reglament del Parlament basc. La impugnació es basa, doncs, en la concepció que el règim pressupostari ha de contenir-se en la seva totalitat en la llei anual corresponent, i no en normatives parcials, ja que llavors no se sabria del cert quines disposicions han de prevaler, si les partides de la llei prorrogada o les de la nova llei. La Llei de pressupostos és un producte normatiu unitari, no parcial o fragmentari.

El Parlament basc s'oposa als motius d'impugnació, i entén que la Llei 1/2002 és una mera llei ordinària que complementa i matisa la Llei de pressupostos prorrogada. Entén també que, en ésser aprovada per mitjà del procediment propi de la Llei de pressupostos, la Llei impugnada és garantista. Malgrat reconèixer la defectuosa tècnica legislativa, rebutja que es vulneri la seguretat jurídica, ja que manté que els seus únics destinataris són el Parlament i el Govern bascos.

El Govern basc sosté que els pressupostos de la Comunitat Autònoma per a l'exercici 2002 són els de l'any anterior prorrogats. La Llei impugnada pot tenir així contingut pressupostari però no és una llei de pressupostos. La tramitació inicial com a llei de pressupostos es va transformar en llei ordinària en l'últim moment de la seva tramitació parlamentària. Considera que el Parlament pot adoptar aquesta decisió. Finalment, entén que no s'ha afectat la seguretat jurídica, ja que hi ha dues normes de contingut pressupostari, la Llei de pressupostos prorrogada i la Llei 1/2002, a la

qual va seguir la Llei 2/2002, per facilitar la inserció de la norma anterior en l'ordenament jurídic.

Hem de recordar que el Parlament basc va aprovar també la Llei 8/2002, de 27 de desembre, de pressupostos generals de la Comunitat Autònoma per a 2003. El Tribunal entén que això no és obstacle perquè s'analitzi la constitucionalitat de la Llei impugnada en aquest recurs d'inconstitucionalitat, ja que en un altre cas les lleis amb vigència temporal quedarien fora de l'objecte de control del Tribunal Constitucional. Per això, entén que no hi ha hagut pèrdua sobrevinguda de l'objecte del recurs.

Al fonament jurídic 3, el TC recorda que és una competència parlamentària inexcusable l'aprovació anual dels pressupostos, ja que és un element nuclear de la democràcia parlamentària, que, en el bloc de la constitucionalitat, correspon segons els casos a les Corts Generals o a les assemblees legislatives de les corresponents comunitats autònomes. Al fonament jurídic 4 s'estén sobre la naturalesa jurídica de la Llei de pressupostos, d'acord amb la doctrina reiterada i extensa del mateix Tribunal. Així, es destaca que els pressupostos contenen de forma unitària la totalitat de les despeses i els ingressos del sector públic, i constitueixen un instrument de direcció de la política econòmica del Govern, però sempre sota el control parlamentari. La Llei de pressupostos es concep com una *«ley de contenido constitucionalmente determinado»*, en la qual concorren tres elements: *«es una Ley dictada en el ejercicio de su potestad legislativa, por la que se aprueban los presupuestos y, además, a través de ella, se controla la acción del Gobierno»*.

D'altra banda, la Llei de pressupostos té una naturalesa temporalment limitada a cada exercici, això és, a un any, en-

cara que pot ser prorrogada (art. 134.4 CE i 56.1 de la Llei general pressupostària). La pròrroga constitueix un «*mecanismo excepcional que opera en bloque y exclusivamente en aquellos casos en los que, finalizado el ejercicio presupuestario, aún no ha sido aprobada la nueva Ley. La prórroga opera, además, como un mecanismo automático, ex constitutione, sin necesidad de una manifestación de voluntad expresa en tal sentido*» (FJ 5).

El TC entén que les regles constitucionals sobre la Llei de pressupostos són aplicables a les institucions centrals de l'Estat i a les autonòmiques. A més, de manera específica per al cas basc, recorda els art. 25 i 44 EAPV, 21.1 LOFCA, així com el Decret legislatiu basc 1/1997, d'11 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de principis ordenadors de la hisenda general del País Basc, i el Decret legislatiu 1/1994, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el Text refós de les disposicions vigents sobre el règim pressupostari d'Euskadi.

Al fonament jurídic 7, el TC sosté que la Llei impugnada no és la llei de pressupostos de la Comunitat Autònoma per a l'any 2002. I no ho és perquè així ho va decidir el Parlament basc i perquè no té el contingut «*propio, mínimo, indisponible y necesario*» que ha de tenir l'esmentada Llei. A pesar del que han sostingut el Govern i el Parlament bascos, el TC nega la possibilitat que sigui constitucionalment admissible una Llei com la impugnada aquí, que és definida pels seus defensors com de «contingut pressupostari» i que coexisteix amb la Llei pressupostària prorrogada (en dues ocasions). No hi pot haver una multiplicitat de lleis reguladores dels pressupostos. Per això, el TC afirma que «*la Ley 1/2002, de 23 de enero, al incidir sobre la realidad de la prórroga presupuestaria, es contraria a la Consti-*

tución y a las normas que integran el bloque de la constitucionalidad (art. 21 LOFCA y 44 EAPV), concretamente a los principios de unidad y universalidad presupuestaria recogidos en los art. 134 CE, 21 LOFCA y 44 EAPV». La reserva material de la Llei de pressupostos, que és la previsió dels ingressos i les autoritzacions de despeses per a un any, poden ser alterats excepcionalment i fins i tot prorrogats, però a judici del Tribunal això és molt diferent al que ocorre amb la Llei impugnada, que realitza una autèntica fragmentació de la institució pressupostària, contrària als principis d'unitat i universalitat. La Llei 1/2002 impugnada és completada, a més, per altres que es van aprovar posteriorment, a les quals, encara que no siguin objecte d'aquest recurs, el TC també fa referència, ja que completen el fragmentari mapa pressupostari basc del moment. L'aplicació només parcial de la Llei de pressupostos no és compatible amb la institució de la pròrroga. A més, no és admissible que «*la suma de los créditos presupuestarios autorizados para el ejercicio 2002 en la comunidad autónoma vasca como consecuencia de las previsiones contenidas en las leyes 1/2002, 4/1999 y 2/2002, supere el límite máximo del gasto autorizado para este ejercicio, ni, por otro lado, que la Ley 1/2002 coexista con unos presupuestos prorrogados (los contenidos en la Ley 4/1999), sustituyéndolos en parte*» (FJ 9 *in fine*). Aquesta situació porta el Tribunal a afirmar que també s'ha infringit el principi constitucional de la seguretat jurídica, per la confusió que es genera, i per la dificultat d'un coneixement cert per part dels ciutadans. No és exacte, per tant, argumentar que la Llei pressupostària té com a destinataris només els poders públics, ja que els ciutadans també ho són (FJ 10).

El TC declara la inconstitucionalitat

de la Llei impugnada i, per tant, la seva nul·litat. En el FJ 11 es modulen els efectes de la declaració esmentada *«para atender a terceros de buena fe que mantienen relaciones económicas con la Administración [...]». Por ese motivo deben declararse no susceptibles de ser revisadas como consecuencia de la nulidad que ahora declaramos no sólo aquellas situaciones decididas mediante sentencia con fuerza de cosa juzgada (art. 40 LOTC), sino también por exigencia del principio constitucional de seguridad jurídica (art. 9.3 CE), las establecidas mediante actuaciones administrativas firmes».*

El vot particular formulat pels magistrats Tomás Vives Antón, Pablo García Manzano, María Emilia Casas Baamonde i Elisa Pérez Vega, discrepa de l'argumentació duta a terme pel Tribunal. Entén que no s'ha insistit prou en la naturalesa jurídica de la Llei de pressupostos i, en canvi, massa en disquisicions genèriques sobre la funció del Parlament. Es critica el «doble règim pressupostari» que s'ha donat a la Comunitat Autònoma del País Basc, per la qual cosa s'afirma que el que

vulnera la Llei 1/2002 és el mateix règim de la pròrroga pressupostària, ja que aquesta existeix fins que s'aprovin els nous i en bloc. La Llei impugnada desnaturalitza la institució de la pròrroga, en mantenir subsistent només en una part la Llei de pressupostos prorrogada. Tot això vulnera l'art. 134.4 CE *«en cuanto que se le asigna una función materialmente presupuestaria (aunque sea parcial) a una Ley que no es aprobatoria de los presupuestos de todas las entidades integrantes de la Comunidad Autónoma Vasca».*

Finalment, els signants del vot particular consideren que en l'argumentació de la Sentència no s'han tingut en compte elements que en el seu dia van ser debatuts en el Ple: en la Llei impugnada hi ha preceptes que no haurien de declarar-se inconstitucionals perquè no tenen caràcter pressupostari o són complementaris, per la qual cosa quedarien fora dels estats financers d'ingressos i despeses. No es comparteix, doncs, la inconstitucionalitat global i com un tot únic que es declara en la Sentència.

Joan Lluís Pérez Francesch

Sentència 16/2003, de 30 de gener (BOE núm. 55, de 5 de març, suplement). Recursos d'inconstitucionalitat 893/1993, 921/1993 i 943/1993 i conflictes de competència 894/1993, 3985/1995 i 2170/1997 (acumulats). Promoguts pel Govern de Canàries, el Parlament de Canàries i Alberto Ruíz-Gallardón Jiménez, comissionat per 53 senadors, respecte de determinats preceptes de la Llei 38/1992, de 28 de desembre, d'impostos especials; els reials decrets 1623/1992 i 1165/1995, i una Ordre del Ministeri d'Economia i Hisenda, que regulen l'impost especial sobre determinats mitjans de transport.

Ponent:

Javier Delgado Barrio.

Amb aquesta Sentència el Tribunal Constitucional inicia una sèrie de pronunciaments sobre diverses qüestions que es plantegen des de la comunitat

autònoma canària sobre la constitucionalitat de l'impost especial sobre determinats mitjans de transport. De fet, les sentències posteriors tenen com a arguments bàsics els que s'han construït en la decisió que ara se sintetitza.

En aquesta Sentència es plantegen

quatre arguments per fonamentar la inconstitucionalitat del tribut. En primer lloc, es deriva del règim economicofiscal de Canàries el denominat *principi de franquícia*, que impedeix que al territori canari hi pugui haver tributs que gravin el consum. En segon lloc, la introducció del tribut en el règim econòmic fiscal de Canàries ha prescindit, a parer dels recurrents, de l'informe preceptiu que demana l'art. 46 de l'EACan. En tercer lloc, es deriva de la CE i l'Estatut canari una competència per a la Comunitat de desplegament de la legislació i de l'execució en matèria de procediments relacionats amb l'especial règim econòmic fiscal. Finalment, s'al·lega, com a argument subsidiari, que el tribut impugnat pot considerar-se cedit i, en conseqüència, és la Comunitat Autònoma la que pot gestionar-lo.

Davant d'aquests arguments el Tribunal, en primer terme, aclareix l'objecte de la controvèrsia. S'ha de tenir en compte que han passat deu anys des del seu plantejament. La Llei 21/2001 ha convertit el tribut impugnat en un tribut cedit a les comunitats autònomes, sobre el qual poden exercir competències normatives i realitzar, amb delegació prèvia, tasques de gestió; mentre que, en el moment d'interposició dels recursos, el tribut era estatal. Aquest canvi de realitat en el seu règim no fa que perdi sentit el tractament per part del Tribunal del que s'ha plantejat, ja que les parts ja van aportar la necessitat d'analitzar el seu caràcter de tribut cedit.

El Tribunal tracta, en primer lloc, les característiques del principi de franquícia i el seu fonament en l'ordenació del règim especial econòmic canari. De la disposició addicional tercera de la Constitució i de l'Estatut es deriva la necessitat que existeixi tal règim però no el seu caràcter d'inalterable. S'ha d'adaptar a

les evolucions que pot experimentar la realitat social o econòmica tant de les illes que formen l'arxipèlag com de la resta de l'Estat. En conseqüència, no es pot derivar que el principi de franquícia, que és aplicable al territori i caracteritza el seu sistema tributari, tingui un nucli essencial, és a dir, en absolut inviolable. Des d'aquesta perspectiva, l'Estat pot establir tributs al territori que gravin el consum, sobretot quan es regulen amb característiques especials (tipus impositius més baixos) per a les Illes Canàries.

Amb relació a la necessitat de l'informe preceptiu, el Tribunal entén que l'Estat va complir tal requisit. Afegeix que és preceptiu tal informe però no s'ha de considerar vinculant. És obligatori presentar aquest document juntament amb la iniciativa legislativa per adjuntar-lo al necessari debat a les Corts Generals.

Sobre la competència autonòmica relativa al desplegament legislatiu i sobre l'execució entén el Tribunal que no hi ha fonament jurídic suficient per identificar tal competència. L'impost impugnat és producte del poder tributari estatal i és a aquest a qui correspon exercir la competència la titularitat de la qual es qüestiona. Cal afegir-hi que s'ha de considerar que la Comunitat Autònoma pot, en tot cas, desplegar la legislació relativa a l'execució de les especialitats del règim econòmic fiscal. No necessita aquest desenvolupament el règim jurídic del tribut imposat, ja que l'especialitat per a Canàries és la de tenir un tipus impositiu inferior al de la resta de l'Estat.

Finalment, es tracta la qüestió del caràcter cedit del tribut. Aclareix el Tribunal que en el moment de presentació dels recursos no tenia aquest caràcter. És actualment quan el tribut ha passat a ser efectivament cedit. Tanmateix, aquesta

característica no comporta que sigui un tribut propi de la Comunitat Autònoma. La titularitat de la figura així com de la seva gestió continuen sent estatals. Es posa de manifest que el cedit és la recaptació i les competències normatives sobre determinats aspectes del tribut, i que, per delegació, la Comunitat pot realitzar la gestió del tribut. Ara bé, en cap moment representen una transferència definitiva de competències. Per aquest argument i els anteriors, es desestima el que s'ha plantejat.

Tanca aquesta Sentència l'existència d'un vot particular exposat per diversos magistrats. No en discuteixen la decisió sinó que s'aporta una precisió sobre l'argumentació realitzada en la Sentència. Consideren els signants del vot que el Tribunal no aporta cap argument decisiu per a la decisió en assenyalar que l'informe preceptiu ha de ser presentat abans de la tramitació de les iniciatives legislatives a les Corts Generals.

José Antonio Fernández Amor

Sentència 62/2003, de 27 de març (BOE núm. 91, de 16 d'abril, suplement). Qüestions d'inconstitucionalitat 634/1994, 635/1994, 636/1994, 637/1994, 4089/1994 i 4049/1994 (acumulades). Plantejades per la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Canàries, respecte als preceptes de la Llei 20/1991, de 7 de juny, de modificació dels aspectes fiscals del règim econòmic fiscal de Canàries que regulen l'impost general indirecte canari i un arbitri.

Ponent:

María Emilia Casas Baamonde.

En aquesta ocasió l'aplicació de la regulació que ordena l'impost general indirecte canari (IGIC) i l'arbitri sobre la producció i la importació planteja dubtes de constitucionalitat a la instància judicial que presenta la qüestió. Entén que la seva regulació violenta el principi de franquícia que caracteritza el règim econòmic fiscal canari. Així mateix, considera que atribuir mitjançant llei ordinària la revisió dels actes administratius relacionats amb l'arbitri és contrari a l'ordenació, ja que ha de fer-se mitjançant llei orgànica.

El Tribunal és breu en el tractament del plantejat. Prèviament a qualsevol anàlisi, realitza el judici de rellevància que exigeix l'art. 35 de la LOTC per a les qüestions d'inconstitucionalitat. Determina que la decisió del Tribunal Su-

perior de Justícia no depèn de la normativa que regula l'arbitri, per la qual cosa l'objecte d'anàlisi es redueix al que es refereix estrictament a l'IGIC.

Sobre el tribut esmentat entén que no altera el principi de franquícia perquè no es pot considerar un tret inalterable del règim econòmic fiscal canari. Aquest tribut ja s'insereix en l'esmentat règim com a exclusiu de la Comunitat Autònoma, no aplicable a la resta de l'Estat. Així mateix, es tracta d'una figura que recapta a favor de les institucions canàries. És un tribut producte de l'evolució de la realitat economico-fiscal tant de l'arxipèlag com d'Espanya (s'estableix arran de la seva entrada a la Unió Europea amb l'exclusió per al territori canari de l'IVA). Es desestima el recurs en relació amb l'IGIC, i no es tracta el que s'ha plantejat en relació amb l'arbitri.

José Antonio Fernández Amor

Sentència 72/2003, de 10 d'abril (BOE núm. 114, de 13 de maig). Recursos d'inconstitucionalitat 2516/1994 i 37/1995, i conflicte positiu de competència 2517/1994 (acumulats). Promoguts pel Govern de Canàries contra diverses disposicions dels reials decrets llei 4/1994, de 8 d'abril, i 10/1994, de 30 de setembre, d'incentius fiscals per a la renovació del parc de vehicles de turisme, i el seu desplegament per l'Ordre de 20 d'abril de 1994.

Ponent:

Jorge Rodríguez-Zapata Pérez.

Aquesta Sentència s'ha d'afegir a les relatives a l'impost sobre determinats mitjans de transport. En aquesta ocasió, l'impugnat és un reial decret llei i una ordre ministerial que regulen incentius fiscals relacionats amb l'impost esmentat. La seva inconstitucionalitat es fonamenta en el fet que la Comunitat Autònoma de Canàries té la competència per al desplegament legislatiu i l'execució en matèria de procediment administratiu dels tributs que s'inclouen en el seu règim econòmic fiscal. Com a argument subsidiari s'aporta que el tribut és cedit, per la qual cosa la seva gestió pertoca a la Comunitat.

Es fa necessari determinar l'objecte del recurs ja que es resol quan han passat gairebé deu anys. Igual que ocorre a la

Sentència 16/2003 anteriorment exposada, que s'aprovi la Llei 21/2001 i el tribut passi a ser efectivament cedit no altera la necessitat de pronunciar-se en aquesta ocasió sobre els problemes plantejats.

Haver reconegut un règim econòmic fiscal especial a les Illes Canàries no significa que se'ls hagi atribuït competències específiques. És a l'Estat a qui competeix la regulació de l'esmentat règim i aquest no és un obstacle per a l'establiment de tributs producte del seu poder tributari.

Sobre l'argument subsidiari, manté l'exposat en la Sentència 16/2004. El caràcter cedit del tribut no implica que se n'hagi transferit la titularitat. L'Estat continua mantenint la seva condició tant en relació amb el tribut com en relació amb la seva gestió. Per tot això, es desestima el recurs.

José Antonio Fernández Amor

Sentència 109/2003, de 5 de juny (BOE núm. 156, d'1 de juliol). Recursos d'inconstitucionalitat núm. 3540/1996, 1492/1997 i 3316/1997 interposats, respectivament, pel president del Govern contra la Llei de la Comunitat Autònoma d'Extremadura 3/1996, de 25 de juny, d'atenció farmacèutica; pel president del Govern contra la Llei de Castella-la Manxa 4/1996, de 26 de desembre, d'ordenació del servei farmacèutic, i pel Consell de Govern de la Junta de Comunitats de Castella-la Manxa contra la Llei 16/1997, de 25 d'abril, de regulació dels serveis de les oficines de farmàcia.

Ponent:

Tomás S. Vives Antón.

Pel que fa a la impugnació estatal de les lleis autonòmiques, aquesta es fonamenta en el fet que el règim jurídic que establei-

xen respecte a les autoritzacions administratives exigides per a l'obertura d'oficines de farmàcia (principi d'intransmissibilitat de les autoritzacions; caducitat de les autoritzacions en determinats supòsits, i la titularitat del farmacèutic sobre una única

farmàcia) vulnera la competència estatal per dictar bases sobre aquesta matèria (art. 149.1.16 CE). Així mateix, de manera subsidiària s'al·lega que vulneren la garantia d'igualtat de tots els espanyols (art. 149.1.1 CE) en afectar els drets regulats en els art. 33, 35, 36 i 38 CE; la legislació mercantil (art. 149.1.6 CE), i la legislació civil (art. 149.1.8 CE).

Respecte a la Llei estatal 16/1997, la impugnació es fonamenta en el fet que la regulació que la Llei fa de les autoritzacions d'obertura de les farmàcies no pot ser considerada com a normativa bàsica, com, per contra, es diu a la Llei.

El Tribunal Constitucional analitza, en primer lloc, el recurs plantejat contra la Llei estatal 16/1997 (que és una Llei aprovada posteriorment a les normes autonòmiques impugnades) a fi de determinar si la regulació de les autoritzacions d'obertura de farmàcies és normativa bàsica ja que, depenent de la resposta, la resolució respecte a la impugnació de la normativa autonòmica variarà.

Com a punt de partida es recorda que l'art. 103.2 de la Llei 14/1986 general de sanitat configura les oficines de farmàcia com a «establiments sanitaris» i que a la STC 32/1983 es va declarar que el règim jurídic d'aquests establiments s'ha d'entendre com una competència de fixació de bases; però la regulació estatal és, en tot cas, una regulació de mínims que pot ser desplegada per les comunitats autònomes amb competències sobre matèries sanitàries. A continuació, el Tribunal repassa la seva jurisprudència sobre el concepte formal i material de bases per aplicar-la a la Llei estatal, i arriba a la conclusió que els preceptes impugnats sí que tenen aquest caràcter bàsic i, per tant, es desestima el recurs plantejat respecte a la norma estatal.

Pel que fa a la normativa autonòmica, en aquest comentari es tracta de manera

conjunta l'anàlisi de constitucionalitat de la Llei extremeña i la Llei de Castella-la Manxa.

En primer lloc s'analitza si les lleis vulneren el règim de transmissibilitat d'autoritzacions d'obertura de farmàcies. Així, pel que fa a l'art. 14, paràgraf primer, de la Llei d'Extremadura, se'n declara la inconstitucionalitat perquè proclama la intransmissibilitat d'autoritzacions d'obertura de farmàcia, en contra del que disposa la normativa bàsica estatal. Però no són inconstitucionals els paràgrafs segon i tercer de l'esmentat art. 14 perquè respecten la normativa bàsica. La disposició transitòria tercera de la Llei, que preveu una excepció en el règim general d'intransmissibilitat, i permet en determinats supòsits una única transmissió, també resulta contrària a la normativa bàsica estatal que estableix com a criteri general la transmissibilitat sense cap tipus de limitació. L'art. 38.1 de la Llei de Castella-la Manxa, que preveu la no-transferència de les autoritzacions, també vulnera la Llei estatal.

En segon lloc, s'examina la possible inconstitucionalitat del règim de caducitat de les autoritzacions administratives d'obertura de farmàcies. El Tribunal considera que les causes de caducitat de l'art. 14 —paràgrafs quart, cinquè i sisè— de la Llei d'Extremadura no són inconstitucionals perquè no representen un impediment general a la lliure transmissió establerta en la normativa estatal. Així mateix, no és inconstitucional el règim de caducitat previst a l'art. 38.1, paràgraf quart, de la Llei de Castella-la Manxa.

En tercer lloc, es tracta la possible vulneració de la competència estatal sobre legislació civil i laboral. La conclusió és que el reiterat article 14, que preveu que quan es produeix una nova autorització administrativa de farmàcia ja autoritzada han de mantenir-se als seus llocs de treball els

mateixos ajudants tècnics de farmàcia, no és inconstitucional i respecta el règim estatal de successió d'empreses (art. 44 ET).

En quart lloc, s'analitza l'art. 20.2 de la Llei castellana, que només permet la titularitat d'una oficina de farmàcia a un únic farmacèutic. El Tribunal Constitucional declara que aquest precepte vulnera la normativa bàsica estatal que permet la cotitularitat; això no obstant, resulta conforme amb la Constitució la previsió que cada farmacèutic només podrà ser titular d'una única oficina de farmàcia.

Pel que fa a la possibilitat que les causes de caducitat de les autoritzacions previstes en les lleis impugnades vulnerin l'art. 35 CE, que reconeix el dret al treball, el Tribunal declara que els preceptes impugnats no limiten el dret del farmacèutic a exercir lliurement la seva professió. Així mateix, atenent a l'interès públic de les farmàcies que permet introduir limitacions en la seva regulació, tampoc vulneren l'art. 33 CE (dret a la propietat), ni l'art. 36 CE (regulació per Llei de l'exercici de les professions titulades), ni l'art. 38 CE (llibertat d'empresa).

- **Vot particular formulat per Pablo García Manzano.**

El vot particular es formula perquè el magistrat discrepa de la decisió de la majoria de declarar inconstitucionals els preceptes autonòmics que prohibeixen la transmissió de l'autorització de les oficines de farmàcia. Així, considera que les lleis autonòmiques es van aprovar quan el marc bàsic estatal el formaven la Llei 14/1986, general de sanitat, la Llei 25/1990, del medicament, i el Reial decret llei 11/1996, sobre ampliació del servei farmacèutic a la població, i que aquestes normes no establien com a bàsic el requisit de la transmissibilitat de les autoritzacions. Només l'aprovació posterior de la Llei estatal 16/1997 establirà aquesta exigència de transmissibilitat, i el magistrat discrepant considera que aquest requisit no pot ser considerat com a bàsic i, per tant, les normes autonòmiques són conformes a la Constitució.

Marta Fernández de Frutos

Sentència 123/2003, de 19 de juny (BOE núm. 170, de 17 de juliol, suplement). Recurs d'inconstitucionalitat núm. 2988/1995, plantejat pel president del Govern contra diversos articles de la Llei de la Comunitat Autònoma d'Extremadura 8/1995, de 27 d'abril, de pesca.

Ponent:

Tomás S. Vives Antón.

L'advocat de l'Estat considera que la Llei objecte d'aquest recurs conté un conjunt de mesures encaminades a la preservació del medi aquàtic que superen l'àmbit estrictament pesquer i envaïxen el de la matèria hidràulica sobre el qual l'Estat té importants competències exclusives (art. 149.1.22 CE). La principal

qüestió, doncs, que es planteja en aquest recurs és l'encreuament entre les competències estatals sobre el recurs hidràulic i les competències autonòmiques sobre altres matèries, com són la pesca fluvial (art. 7.1.8 EAE) i la protecció del medi ambient (art. 8.9 EAE), que es dona quan es projecten en un mateix espai o realitat física: les conques fluvials supracomunitàries (Extremadura no en té cap d'intracomunitària).

Per resoldre aquest cas, el Tribunal Constitucional es basa en criteris doctrinals anteriors (que sintetitza en el FJ 2) perquè considera que les qüestions debatudes en aquesta controvèrsia competencial tenen una estreta relació amb les que resolien les STC 15/1998, de 22 de gener, i 110/1998, de 21 de maig. Cal recordar que l'objecte de la STC 15/1998 era la Llei de Castella-la Manxa 1/1992, que, segons el Tribunal, guarda una notable similitud amb diversos dels preceptes impugnats de la Llei d'Extremadura, fins al punt que alguns són idèntics. Per això, el Tribunal resol aquest recurs aplicant una i altra vegada la doctrina continguda en aquelles sentències, en les quals, recordem-ho, el Tribunal feia una crida a la «mútua col·laboració» entre els organismes de Conca i les comunitats autònomes. Així, per al Tribunal, *«la atribución de una competencia sobre un ámbito físico determinado no impide necesariamente que se ejerzan otras competencias en ese espacio, siempre que ambas tengan distinto objeto jurídico, y que el ejercicio de las competencias autonómicas no interfieran o perturben el ejercicio de las estatales, por lo que, frecuentemente, resultará imprescindible el establecimiento de mecanismos de colaboración que permitan la necesaria co-*

ordinación y cooperación entre las administraciones públicas implicadas» (STC 15/1998, FJ 3, i 110/1998, FJ 2). Així mateix, la competència exclusiva autonòmica sobre pesca fluvial no s'esgota en la regulació de l'activitat consistent en la captura de les diferents espècies piscícoles sinó que *«alcanza también a aquellas otras medidas encaminadas a la protección y conservación de las especies que, en muchos casos incidirán inevitablemente sobre las previsiones jurídicas de carácter general previstas para el medio en el que habitan. A éstos efectos, se precisó que la delimitación del título competencial pesca fluvial no puede ignorar, en absoluto, la inescindible conexión que existe entre el recurso natural objeto de esta actividad y el medio en el que habita, añadiéndose, con apoyo en la STC 56/1989 (FJ 5), que es presupuesto inherente a esa actividad el régimen de protección, conservación y mejora de los recursos pesqueros (STC 110/1998, FJ 2)»*.

El Tribunal acaba estimant parcialment el recurs que havia presentat el president del Govern (invocant, un cop més, l'art. 161.2 CE) i només declara contraris a l'ordre constitucional i, per tant, nuls, quatre dels tretze preceptes impugnats.

Marcel Mateu

Sentència 124/2003, de 19 de juny (BOE núm. 170, de 17 de juliol, suplement). Recursos d'inconstitucionalitat acumulats núm. 1254/1996 i 1255/1996, promoguts pel Govern de Navarra contra alguns articles de la Llei 7/1996, de 15 de gener, d'ordenació del comerç minorista, i contra els art. 2 i 3 de la Llei orgànica 2/1996, de 17 de gener, complementària de l'ordenació del comerç minorista.

Ponent:
Elisa Pérez Vera.

Vot particular:
Javier Delgado Barrio (s'hi adhireixen els magistrats M. Jiménez de Parga,

V. Conde Martín de Hijas, R. García-Calvo i J. Rodríguez-Zapata).

Vot particular:
J. Rodríguez-Zapata (s'hi adhireix R. García-Calvo).

Aquesta sentència és especialment remarcable per dues qüestions substantives i una curiositat formal. En primer lloc, tal com destaca el segon vot particular, el Tribunal Constitucional s'ha enfrontat a una figura d'enorme relleu en la construcció i articulació de l'Estat de les autonomies: l'àmbit propi, la naturalesa, l'elaboració i els límits de les lleis orgàniques de l'art. 150.2 CE (les lleis de transferència o delegació). En segon lloc, el Tribunal Constitucional té una nova oportunitat de pronunciar-se sobre la regulació de les grans superfícies i els horaris comercials (com a subsector de la matèria *comerç interior*), fent un pas més en la confecció d'una doctrina que es va començar a construir amb la STC 225/1993. La qüestió formal és que el segon vot particular és firmat per dos magistrats que també s'havien adherit al primer: en total una "aparent majoria" de set.

En aquesta Sentència el Tribunal estima parcialment els dos recursos d'inconstitucionalitat presentats pel Govern de Navarra, que impugnaven, respectivament, diversos preceptes de la Llei 7/1996, d'ordenació del comerç minorista, i els art. 2 i 3 de la LO 2/1996 complementària de l'anterior; originàriament les dues procedien d'una mateixa iniciativa legislativa, però en el curs de la tramitació parlamentària (ja al Senat) es desdobra en dues lleis perquè determinats preceptes tenien caràcter orgànic. Es va recórrer contra la primera d'aquestes lleis per considerar que els preceptes impugnats excedien dels títols competencials reservats a l'Estat, envaint competències atribuïdes a la comunitat foral; mentre que els articles de la segona Llei es consideren inconstitucionals perquè atribueixen caràcter orgànic a matèries reservades a la llei ordinària, contrariant el que disposen els art. 81.1 i 150.2 CE.

En relació amb la Llei 7/1996, el Tribunal només considera inconstitucionals dos articles dels nou preceptes impugnats. El 37, perquè «*la exigencia de autorización y de su eventual inscripción registral, por parte de la Comunidad Autónoma, para ejercer las ventas a distancia, ambulantes, automáticas o en pública subasta no puede considerarse un criterio global de ordenación de este sector comercial, ni una medida singular de ordenación económica para alcanzar una determinada finalidad, en este caso, el control de esas actividades comerciales, sino una medida de política administrativa correspondiente a la disciplina de mercado y dirigida a la protección del consumidor, y por ello no puede reputarse como norma básica al amparo del título competencial que corresponde al Estado* —ex art. 149.1.13 CE» (FJ 7). Citant la STC 264/1993, FJ 5, el Tribunal Constitucional també considera inconstitucional l'art. 53 (excepte l'incís final que defineix què és venda ambulant o no sedentària) perquè regula la modalitat de venda ambulant «*en sus aspectos netamente públicos y por ello no puede entenderse amparada en el ámbito competencial reservado al Estado* —ex art. 149.1.6 y 8 CE— *por lo que debe declararse inconstitucional*». En canvi, segons el Tribunal, «*los preceptos de la Ley impugnada que fijan un contenido mínimo de la noción de gran establecimiento, establecen la sujeción a una licencia comercial específica otorgada por las comunidades autónomas, y determinan los mencionados criterios también mínimos de otorgamiento, deben considerarse normas básicas legítimamente dictadas al amparo del art. 149.1.13 CE y por ello no contrarias al orden constitucional de distribución de competencias*» (FJ 3). El Tribunal tampoc no considera inconstitucional l'exigència d'un informe del Tribunal de

Defensa de la Competència que, encara que preceptiu, no té caràcter vinculant, com a tràmit per atorgar o denegar la llicència d'obertura dels grans establiments per part de l'Administració autonòmica.

L'últim gran bloc normatiu que s'impugnava d'aquesta Llei estava en relació amb les infraccions i sancions. Com que els preceptes impugnats no contenen ni tipificació d'infraccions ni comminen amb sancions, el Tribunal considera acceptable que s'estableixin criteris per a la gradació de les sancions i es reguli la reincidència i la prescripció de les infraccions, i els reconeix el caràcter de condicions bàsiques que permeten a l'Estat evitar divergències irraonables o desproporcionades entre les diferents regulacions autonòmiques (d'acord amb l'art. 149.1.1 CE).

Pel que fa a la LO 2/1996, el Tribunal descarta que es pugui predicar el caràcter orgànic de l'art. 2 per la seva vinculació al dret establert a l'art. 38 CE i tampoc no considera justificat aquest caràcter per a l'art. 3 sobre la base de raons de connexió temàtica, sistematicitat

o bona política legislativa. Així mateix, després de repassar doctrina anterior en relació amb els límits materials de la LO, el Tribunal, en contra del que afirmava l'advocat de l'Estat (però sense argumentar-ho gaire), considera que «*de la misma literalidad de ambos preceptos puede deducirse que en ellos no se transfiere ninguna facultad a las comunidades autónomas en materia de comercio interior, razón por la que no pueden revestir carácter orgánico al amparo del art. 150.2 CE*» (FJ 13). Finalment, el Tribunal Constitucional precisa l'abast de la seva decisió perquè el Govern de Navarra sol·licitava o bé la declaració d'inconstitucionalitat de les normes impugnades o bé la inaplicació a la seva Comunitat. Doncs bé, tenint en compte que, des del 1999, totes les comunitats autònomes han assumit competències exclusives en matèria de comerç interior, el Tribunal declara la nul·litat i, per tant, dóna un caràcter general a les declaracions d'inconstitucionalitat que inclou la seva Sentència.

Marcel Mateu

Sentència 137/2003, de 3 de juliol (BOE núm. 181, de 30 de juliol). Recurs d'inconstitucionalitat 1313/1996. Promogut pel Govern de Canàries contra l'article 34 del Reial decret llei 12/1995, de 28 de desembre, sobre mesures urgents en matèria pressupostària, tributària i financera, que va modificar el tipus de gravamen de l'impost especial sobre determinats mitjans de transport.

Ponent:

María Emilia Casas Baamonde.

Aquesta Sentència tanca les que en el 2003 han fet que el Tribunal Constitucional es pronunciés sobre aspectes relatius al règim economicofiscal de Canàries. En aquest cas, n'és objecte un Reial

decret llei que modifica el tipus impositiu de l'impost especial sobre determinats mitjans de transport. Els arguments emprats per justificar-ne la inconstitucionalitat ja s'han tractat en altres ocasions. Es construeixen al voltant de qüestions ja plantejades en relació amb el tema dels reials decrets llei i el

deure de contribuir. En primer terme es qüestiona si s'ha produït el supòsit habilitant per utilitzar aquesta norma, això és, l'«extraordinària i urgent necessitat» que preveu l'art. 86 CE. En segon lloc, es considera que la norma no pot alterar el tipus impositiu d'un tribut, ja que és un dels elements essencials. Finalment, es fa ús de l'absència d'informe preceptiu quan es modifica el règim econòmicofiscal canari.

El Tribunal estima que tractar el tema plantejat no ha perdut l'interès malgrat aprovar-se la Llei 21/2001, per la qual el tribut passa a ser efectivament cedit. Per aquesta raó passa a analitzar l'impugnat Reial decret llei i confirma que es produeix el supòsit d'extraordinària i urgent necessitat. No es dóna contingut a aquest requisit amb el fet que s'hagin hagut de prorrogar els pressupostos de l'any 1995 per al 1996, i s'han actualitzat mesures pressupostàries mitjançant aquesta norma, cosa que és possible encara que amb límits, tal com es recull en la STC 3/2003, de 16 de gener. Més aviat, el fonament es forma amb la finalitat de completar la política seguida per l'executiu per al foment del sector de l'automòbil en aquell moment.

La segona qüestió plantejada és un tema conegut pel Tribunal (vegeu la STC 187/97, de 28 d'octubre). El Reial decret llei pot ser utilitzat per regular la matèria tributària; això no obstant, els límits es troben en el contingut essencial del deure de contribuir. En conseqüència, l'executiu s'extralimita en el seu ús si altera de manera essencial l'esmentat deure, cosa que és necessari determinar cas per cas. En aquest supòsit, la modificació parcial que representa (rebaixa de la càrrega tributària que comporta el tribut) no és igual a l'alteració de règim que envolta el deure que preveu l'art. 31.1 CE.

Tanmateix, el Tribunal Constitucional sí que estima l'argument del recurrent sobre la falta de l'informe preceptiu que exigeix l'art. 46 EACan. L'impost s'integra en el règim fiscal de Canàries i la seva modificació per part de l'Estat requereix l'informe de la Comunitat Autònoma. La seva absència fa que el Reial decret esdevingui inconstitucional i aquest és l'argument decisiu per a la seva expulsió de l'ordenament.

José Antonio Fernández Amor

Sentència 151/2003, de 17 de juliol (BOE núm. 193, de 13 d'agost). Conflicte positiu de competència núm. 508/1995, promogut pel Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya, en relació amb l'art. 33.3 del Reglament general de carreteres aprovat pel Reial decret 1812/1994, de 2 de setembre.

Ponent:

Pablo García Manzano.

El conflicte és plantejat pel Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya en considerar que l'art. 33.3 del Reglament general de carreteres vulnera la competència exclusiva de Cata-

lunya en matèria d'urbanisme, reconeguda a l'art. 9.9 del seu Estatut d'autonomia, en imposar-li la inclusió en el planejament urbanístic de noves carreteres estatals o variants, sense l'aprovació prèvia per part de l'Administració estatal d'un projecte de construcció de carreteres.

El Tribunal Constitucional considera que en aquest supòsit coexisteixen diferents títols competencials que, amb un divers objecte jurídic, incideixen sobre un mateix espai físic. Aquests títols competencials són la competència exclusiva autonòmica sobre urbanisme i la competència estatal sobre carreteres. Aquesta coexistència fa necessari buscar fórmules de cooperació, i només quan aquestes fórmules siguin insuficients s'ha de determinar a qui correspon la decisió final en consideració a l'interès general implicat i a altres circumstàncies concurrents.

Si entrem ja a examinar el conflicte plantejat, el Tribunal Constitucional situa l'art. 33.3 del Reglament de carreteres dins del context normatiu de l'art. 10 de la Llei 25/88 de carreteres. Aquest precepte tracta de resoldre la possible col·lisió entre legislació sectorial sobre carreteres estatals i les determinacions dels instruments de planejament urbanístic, ja que la primera matèria és competència exclusiva de l'Estat a l'empara de l'art. 149.1.24 CE, i la segona és

competència exclusiva de les comunitats autònomes, d'acord amb l'art. 148.1.3 CE i els corresponents estatuts d'autonomia. El mecanisme de resolució és el de la coordinació que s'estableix des de dos vessants, en funció de si quan l'Estat vol construir noves carreteres ja hi ha prèviament un pla d'ordenació urbanística que no les inclou, o de si es tracta de carreteres estatals que poden ser afectades per un nou pla d'ordenació urbana.

El supòsit de l'art. 33.3 del Reglament de carreteres relatiu als estudis de carreteres aprovats definitivament i que és objecte d'impugnació resulta, segons el Tribunal Constitucional, conforme a la Constitució ja que s'enquadra dins dels mecanismes de coordinació esmentats i, per tant, es rebutja l'al·legació de la Generalitat de Catalunya, que considerava que el precepte vulnera la competència autonòmica en no preveure la necessitat de l'aprovació per part de l'Administració estatal d'un projecte de construcció de les carreteres.

Marta Fernández de Frutos

Sentència 152/2003, de 17 de juliol (BOE núm. 193, de 13 d'agost). Recurs d'inconstitucionalitat núm. 3537/1999, plantejat pel president del Govern contra els articles 4.3, 20, 23.1 i 45.b, en relació amb l'art. 46, de la Llei del Parlament de Galícia 5/1999, de 21 de maig, d'ordenació farmacèutica.

Ponent:

Vicente Conde Martín de Hijas.

Les qüestions que es plantegen en aquest recurs són: *a)* dos aspectes del règim jurídic de les autoritzacions administratives per a l'obertura i el funcionament de les oficines de farmàcia: la intransmissibilitat *inter vivos* i la caducitat de les oficines de farmàcia; *b)* la dispensació als malalts crònics de medica-

ments a través de correu o serveis de missatgeria, i *c)* la regulació de l'activitat de les unitats de radiofarmàcia de tipus II i la seva autorització.

Pel que fa a la primera qüestió, el Tribunal Constitucional recorda la STC 109/2003, en què va declarar que les oficines de farmàcia són establiments sanitaris, i que, per tant, les regulacions que afecten de manera substancial el règim jurídic d'aquests establiments s'han d'in-

cardinar dins de la matèria «sanitat». Així, en aquest supòsit s'ha de tenir present l'art. 4 de la Llei 6/1997 d'oficines de farmàcia, que té caràcter bàsic i estableix el règim de transmissió d'aquestes oficines.

L'art. 23 de la Llei gallega impugnada estableix la prohibició de transmissió de les oficines de farmàcia autoritzades mitjançant concurs públic amb posterioritat a l'entrada en vigor de la Llei. Aquesta prohibició de transmissió vulnera l'art. 4 de la Llei estatal 6/1997 que sí que en permet la transmissió i, per tant, l'art. 23 es declara inconstitucional.

Pel que fa a l'art. 20 de la Llei, regula la caducitat de les autoritzacions d'obertura de farmàcies quan el farmacèutic autoritzat faci setanta anys o a causa de la seva mort. Aquest precepte respecta el ja esmentat art. 4 de la Llei 16/97, que permet que les comunitats autònomes estableixin requisits per a la transmissibilitat en determinats supòsits. El Tribunal Constitucional rebutja també les alegacions relatives al fet que el precepte podria vulnerar les competències estatals en matèria de «legislació mercantil» i «legislació civil» (art. 149.1.6 i 8 CE) perquè la caducitat d'una autorització administrativa correspon a l'àmbit del dret administratiu i no al del civil o el mercantil; tampoc no vulnera el principi d'igualtat de l'art. 14 CE, ni l'art. 33 CE relatiu al dret de propietat, ni el dret al treball de l'art. 35 CE, ni el règim dels col·legis professionals de l'art. 36 CE, ni la llibertat d'empresa de l'art. 38 CE.

Pel que fa a la segona qüestió plantejada, la dispensació de medicaments, el Tribunal Constitucional, en primer lloc, determina on s'enquadra competencialment aquesta matèria. Així, declara que, en tot el que sigui necessari per garantir la seguretat dels tractaments, s'incardina en la matèria relativa a la legislació sobre productes farmacèu-

tics, però això no impedeix que les comunitats autònomes competents puguin també regular, en relació amb la dispensació de medicaments, aspectes que tinguin relació amb la funció de les farmàcies en dispensar-los. D'acord amb aquest plantejament, el fet que l'art. 4.3 de la Llei impugnada estableixi la possibilitat de dispensar medicaments de llarga durada mitjançant servei de correus o de missatgeria no resulta inconstitucional, perquè aquesta regulació forma part de l'activitat ordinària de les oficines de farmàcia.

Finalment, en relació amb la regulació de l'activitat de les unitats de radiofarmàcia de tipus II i la seva autorització, el Tribunal Constitucional declara que aquesta matèria constitueix un aspecte substancial del règim jurídic dels medicaments, per la qual cosa es troba dins de la matèria «legislació sobre productes farmacèutics» i, per tant, la regulació que es fa a l'art. 45.b de la Llei impugnada sobre la producció de radiofarmacs envaeix les competències estatals sobre aquesta matèria.

- **Vot particular** que formula Vicente Conde Martín de Hijas, al qual s'adhereixen Pablo Cachón Villar i Javier Delgado Barrio.

El motiu que condueix a la formulació del vot particular és la discrepància sobre el criteri de la majoria respecte a l'art. 4.3 de la Llei impugnada, ja que es considera que aquest precepte hauria d'haver estat declarat inconstitucional per envair la matèria competencial estatal de legislació sobre productes farmacèutics, ja que la dispensació de medicaments no es pot incloure dins la regulació d'establiments farmacèutics, com es diu a la Sentència.

Marta Fernández de Frutos

Sentència 175/2003, de 30 de setembre (BOE núm. 254, de 23 d'octubre, suplement). Conflictes positius de competència acumulats núm. 3757/1997 i 3187/1999, promoguts ambdós pel Govern de la Generalitat de Catalunya contra dues ordres del Ministeri d'Indústria i Energia, de 25 d'abril de 1997 i de 4 de març de 1999, respectivament, per les quals s'aproven les bases reguladores i la convocatòria per a la concessió d'ajuts en el trienni 1997-1999 en relació amb la iniciativa de suport a la tecnologia, la seguretat i la qualitat industrial (ATYCA).

Ponent:

Eugeni Gay Montalvo.

El Tribunal Constitucional entén que s'han vulnerat algunes competències de la Generalitat i, per tant, estima parcialment els dos conflictes positius de competència, però matisa l'abast del seu pronunciament —com ja havia fet en anteriors ocasions— afirmant que, com que les ordres impugnades ja han esgotat els seus efectes i «no procede afectar a situaciones jurídicas consolidadas», «la pretensión de la Generalidad de Cataluña puede estimarse satisfecha mediante la declaración de titularidad de la competencia controvertida, sin necesidad de anular los preceptos correspondientes» (FJ 18).

Aquests dos conflictes són de considerable amplitud perquè s'estenen a la totalitat de les dues ordres i obliguen el Tribunal a enquadrar detalladament les diferents línies d'ajut que preveuen les ordres impugnades en el sistema de distribució competencial que es deriva de la Constitució i l'EAC, per poder apreciar, posteriorment, en quins casos s'ha produït vulneració de les competències de la Generalitat en un exhaustiu examen tant de les condicions normatives d'atorgament com del procediment de gestió, concessió i pagament de les subvencions.

El tema subvencional, des dels primers anys d'activitat del Tribunal, ha estat dels que en més ocasions ha reclamat la seva atenció. El Tribunal parteix,

doncs, d'una molt reiterada doctrina constitucional en relació amb els ajuts o les subvencions regulades per l'Estat, doctrina que culmina amb la STC 13/1992, que incloïa una doctrina que pretenia ser completa i estable i que va ser confirmada per múltiples sentències posteriors. En aquesta doctrina hi ha tres punts principals: en primer lloc, que l'Estat no disposa d'un poder subvencional de caràcter general, entès com a poder lliure o desvinculat del poder competencial, de manera que el poder de despesa no constitueix un títol competencial autònom de les competències que puguin correspondre a les comunitats autònomes. En segon lloc, que la tècnica de repartiment territorial de les subvencions per a la seva gestió descentralitzada per part de les comunitats autònomes resulta la més ajustada al model d'Estat dissenyat per la Constitució. En aquest sentit, quan l'Estat té un títol competencial genèric d'intervenció en una matèria o li correspon la competència de bases, pot consignar subvencions en els seus pressupostos generals, especificar-ne la destinació i fixar-ne les condicions d'atorgament fins on li permeti la seva competència, però ha de deixar marge a les comunitats per desenvolupar les condicions d'atorgament i tramitació i respectar en tot cas les seves competències executives, excepte que la naturalesa de la mesura faci imprescindible la gestió centralitzada. I justament l'abast d'aquesta excepció és

el que perfila aquesta sentència. En tercer lloc, que les dotacions pressupostàries s'han de territorialitzar en els propis pressupostos de l'Estat, si és possible, o en un moment posterior, mitjançant normes o convenis de col·laboració, amb el benentès que la fórmula del conveni no pot servir perquè l'Estat recuperi competències en sectors d'activitat descentralitzades.

Malgrat aquesta doctrina, s'han continuat plantejant conflictes competencials relacionats amb les subvencions convocades per l'Estat, i s'ha mantingut una inèrcia centralista en elaborar els pressupostos. A més, en ocasions com aquesta es tergiversa el sentit de la jurisprudència constitucional per una doble via: d'una banda, forçant la inclusió de les subvencions en un títol de competència estatal dels genèrics o horitzontals i desplaçant la competència autonòmica específica. I, d'altra banda, en supòsits de competència executiva autonòmica, afirmant sense cap justificació que es donen les circumstàncies excepcionals que fan imprescindible la gestió centralitzada dels ajuts.

El Tribunal, aplicant a aquest cas el criteri que la inclusió d'una competència genèrica ha de cedir davant d'una competència específica, rebutja que els ajuts de foment a la tecnologia industrial es puguin inscriure a la matèria «medi ambient» i les insereix, a canvi, en la matèria «indústria», amb algunes excepcions que s'inclouen en la matèria «foment i coordinació general de la investigació científica i tècnica» (art. 149.1.15 CE) quan resulta patent que l'activitat principal o predominant és la investigadora. Així, en aquesta Sentència es perfilen els límits d'aquests àmbits materials diversos i el d'«ordenació econòmica del sector industrial» (art. 149.1.13 CE) i, si es té en compte que «la investigació científica i

tècnica» és una matèria que, de fet, concorre amb altres matèries específiques de caràcter sectorial, també es destria, cas per cas, quins ajuts s'han de configurar com a «investigació» i quins s'han d'incloure en la matèria «règim energètic». També reconeix la submatèria de «seguiment industrial», amb un règim normatiu i executiu diferent dins de la matèria «indústria», i es distingeix encara del que és un altre subsector com és el de la «qualitat industrial».

A partir de l'enquadrament material prèviament realitzat, la Sentència va desgranant precepte a precepte els punts que són materialment bàsics (regulacions relatives a les condicions generals d'atorgament dels ajuts) i els que no tenen aquest caràcter i que, per tant, vulneren competències normatives i de gestió de la Generalitat (preceptes que regulaven aspectes en relació amb el procediment de tramitació, gestió, concessió i pagament dels ajuts i ho feien de manera centralitzada, i els atribuïa a òrgans estatals). Així mateix, la Sentència també acota una mica més la doctrina tradicional del TC pel que fa a la gestió administrativa de les subvencions. Perquè, si bé el TC ha insistit que la gestió administrativa de les subvencions ha de correspondre a l'Administració competent per dur a terme les funcions executives en la matèria de què es tracti, en alguns casos excepcionals havia admès que, malgrat el criteri general esmentat, l'Estat podia gestionar les subvencions sense tenir competències d'execució en la matèria. En aquest cas, el TC rebutja que estigui justificada la gestió excepcional de subvencions per part de l'Estat, perquè —a diferència d'altres casos— els ajuts no provenien de fons comunitaris sinó que es finançaven exclusivament amb fons estatals.

Marcel Mateu

Sentència 202/2003, de 17 de novembre (BOE núm. 296, d'11 de desembre, suplement). Qüestió d'inconstitucionalitat presentada per la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Madrid, sobre la possible inconstitucionalitat de l'art. 20 de la Llei de l'Assemblea de Madrid 15/1991, de 13 de desembre, de pressupostos generals de la Comunitat de Madrid.

Ponent:

María Emilia Casas Baamonde.

Vots particulars (dos):

Vicente Conde Martín de Hijas

Jorge Rodríguez-Zapata Pérez (s'hi adhereixen el president, Manuel Jiménez de Parga Cabrera, i el magistrat Roberto García-Calvo Montiel).

L'objecte d'aquesta qüestió d'inconstitucionalitat és l'art. 20 de l'Assemblea de Madrid 15/1991, de pressupostos generals de la Comunitat de Madrid, que estableix que els funcionaris de carrera i estatutaris que hagin estat alts càrrecs consoliden un grau personal màxim amb efectes econòmics equivalents al que correspongui al valor del complement de destinació dels directors generals. Segons l'òrgan jurisdiccional que planteja la qüestió, el contingut de l'article és inconstitucional per diversos motius: primer, vulnera els art. 9.3 i 134.2 CE, ja que excedeix els límits materials de les lleis de pressupostos; segon, estableix la consolidació d'un «grau personal màxim», que incideix en el sistema de graus personals regulat amb caràcter bàsic pel legislador estatal (Llei 30/1984, de mesures urgents per a la funció pública); tercer, vulnera el principi d'igualtat, recollit a l'art. 14 CE, i introdueix a la Comunitat de Madrid un criteri polític i estrany a la carrera administrativa; i, quart, comporta una invasió de la competència exclusiva de l'Estat per regular les bases del règim estatutari dels

funcionaris públics, recollida a l'art. 149.1.18 CE. Aquesta posició és mantinguda també per l'advocat de l'Estat i pel Ministeri Fiscal (en el cas del darrer, amb l'excepció de la vulneració de l'art. 14 CE). Per contra, el lletrat de la Comunitat de Madrid manté que l'article impugnat és plenament constitucional, ja que conté la mateixa regla que l'art. 33 de la Llei 31/1990, de pressupostos generals de l'Estat per a 1991, que ha estat avalada pel Tribunal Constitucional a la STC 32/2000.

El mateix Tribunal Constitucional destaca l'interès que presenta l'esmentada STC 32/2000 per a aquesta qüestió d'inconstitucionalitat, atès que, amb l'excepció de la possible vulneració de l'art. 149.1.18 CE, la resta d'al·legacions d'inconstitucionalitat coincideixen (art. 9.3, 134.2, i 14 CE) (FJ 3). Així doncs, comença comprovant la identitat de contingut d'ambdós preceptes, que comporta l'aplicació de la doctrina establerta a la sentència anterior (FJ 4). Del tenor literal de l'article de la llei autonòmica es dedueix que va més enllà del de la llei estatal, que preveu simplement la consolidació d'un determinat nivell retributiu per als funcionaris que han estat alts càrrecs, i consagra la consolidació d'un grau personal màxim. Ara bé, en aplicació de la seva doctrina, que estableix que la validesa de la Llei ha de ser preservada quan el seu text no impedeixi una interpretació adequada a la Constitució (STC 108/1986), el Tribunal conclou que es pot entendre que l'article impugnat preveu exclusivament

el dret dels dits funcionaris a percebre el complement de destinació corresponent als directors generals (FJS 6-9). D'acord amb aquesta interpretació, el contingut de l'article impugnat coincideix plenament amb el de l'art. 33.2 de la Llei 31/1990 i el Tribunal passa a aplicar la solució de la STC 32/2000 a la qüestió d'inconstitucionalitat desestimant-la. A continuació, ens limitarem a comentar les qüestions competencials que presenta l'actual qüestió d'inconstitucionalitat en referir-se a la disposició d'una llei autonòmica, i l'anterior, a la disposició d'una llei estatal.

En referència a la possible vulneració dels art. 9.3 i 134.2 per excedir el contingut constitucionalment possible de les lleis de pressupostos, i en particular, per poder aplicar la doctrina recollida a la STC 32/2000 sobre aquesta qüestió, el Tribunal examina si els límits materials de les lleis de pressupostos, establerts en relació amb les lleis de pressupostos de l'Estat (STC 174/1998, 130/1990, 32/2000), són també aplicables a la Llei de pressupostos de la Comunitat de Madrid (FJ 10). De l'anàlisi conjunt de l'Estatut d'autonomia de Madrid (art. 16.3.a. i 61.2) i de la LO 8/1990, de finançament de les comunitats autònomes (art. 21.1), conclou que hi ha una identitat substancial entre les normes que integren el bloc de constitucionalitat aplicable als pressupostos de la Comunitat de Madrid i el que disposa l'art. 134.2 CE respecte als pressupostos de l'Estat. Continua dient que *«no podía ser de otro modo, dado que la norma constitucional y estatutaria (así como las normas que las desarrollan) no hace otra cosa que recoger una serie de principios que son consustanciales a la institución presupuestaria y al sistema parlamentario»* (STC 3/2003/6), cosa que permet deduir *«la existencia de un principio general de que*

el contenido de una ley de presupuestos autonómica se adecue a la función institucional que le es propia, sin que puedan incluirse en ella normas que no guarden relación directa con el programa de ingresos y gastos o con los criterios de política económica en que se sustentan, o que no sean un complemento necesario para la mejor y más eficaz ejecución del presupuesto» (STC 174/1998/6, 130/1999/5).

Al final de la Sentència, el Tribunal examina si el precepte afectat vulnera l'art. 149.1.18 CE, en el sentit que envaeix la competència estatal per ordenar les bases del règim estatutari dels funcionaris públics (FJ 13). Aquí, el tribunal observa que si s'atribueix a l'article un significat merament econòmic no afecta el règim de graus personals establert pel legislador a la Llei 30/1984, i que llavors només es podria produir una vulneració de l'ordre de competències si l'increment retributiu que estableix l'article impugnat no respectés la legislació bàsica de l'Estat en matèria de retribucions de funcionaris (FJ 14). Per comprovar si efectivament es produeix aquesta vulneració, analitza la regulació estatal en matèria de retribucions de funcionaris, de la qual destaca tres qüestions: *a)* els aspectes que tenen atribuït caràcter bàsic inclouen els diferents conceptes retributius, però no la determinació exacta de la seva respectiva quantia, que s'ha de reflectir per a cada exercici pressupostari a la corresponent llei de pressupostos generals de l'Estat, i figurar als pressupostos de la resta d'administracions públiques, dins els límits materials que la pròpia llei estableix (art. 23 i 24, i art. 1.3 juntament amb la rúbrica del capítol VI, de la L30/1984); *b)* en relació amb el complement de destinació, l'únic límit material que el legis-

lador ha establert amb caràcter bàsic és el que obliga que cada funcionari rebi almenys el complement de destinació corresponent al seu grau personal (art. 1.3 i 21.2.a de la L30/1984), i c) l'art. 33.2 de la Llei 31/1990 preveu el mateix complement retributiu que el que inclou l'article impugnat per a l'àmbit de l'Administració general de l'Estat, però sense establir-ne el caràcter de bàsic.

A partir d'aquestes qüestions destacades, i en aplicació de la seva jurisprudència anterior, el Tribunal conclou que, en no haver estat declarat expressament com a bàsic pel legislador estatal postconstitucional, ni poder-se inferir el dit caràcter de la seva possible consideració com a complement necessari de les normes bàsiques postconstitucionals, no es pot considerar que l'increment retributiu sobre el complement de destinació corresponent al grau personal dels funcionaris que han estat alts càrrecs tingui caràcter bàsic (STC 37/2002 i 1/2003). Aquesta conclusió és reafirmada per la doctrina establerta a la STC 24/2002/5, segons la qual *«en tanto la definición de los diversos conceptos retributivos de los funcionarios públicos se incardina en la competencia atribuida al Estado por el artículo 149.1.18 CE, su modificación o el establecimiento de límites a la misma, con lo que ello supone de limitación a la autonomía financiera de las comunidades autónomas en su vertiente de poder de gasto, debe reconducirse tanto al título competencial contenido en el art. 149.1.13 CE como al principio de coordinación al que se refiere el art. 156.1*

CE, en este último caso con el alcance previsto en el art. 2.1.b de la LOFCA». D'aquesta manera, el Tribunal afirma que des de la perspectiva de l'art. 149.1.18 CE, res no s'oposa que la Comunitat de Madrid, en virtut de la competència que té assumida estatutàriament en relació amb el desplegament del règim estatutari dels seus funcionaris en el marc de la legislació bàsica de l'Estat (art. 27.2 EAM), hagi establert que els funcionaris al seu servei que han desenvolupat un alt càrrec a l'Administració rebin un complement de destinació superior al que els correspon per raó del grau personal fins a igualar-lo al valor del que es fixi per als directors generals.

Per acabar, el Tribunal també descarta l'al·legació de l'advocat de l'Estat que la menció que fa l'article impugnat dels «funcionaris estatutaris» pugui infringir l'art. 33.2 de la Llei 31/1990, que no els menciona de forma expressa; d'una banda, perquè no es pot considerar que l'increment recollit a l'article estatal sigui bàsic i, de l'altra, perquè la dita expressió es pot entendre referida al personal mèdic estatutari de les institucions sanitàries de la Seguretat Social, que tenen un sistema retributiu pràcticament igual que el dels funcionaris, i per als quals és la denominació tradicional (FJ 15).

La Sentència va seguida de dos vots particulars que discrepen de la interpretació conforme a la Constitució del precepte impugnat que fa la Sentència i, per tant, de la decisió adoptada per la majoria.

Elisenda Casañas

Sentència 228/2003, de 18 de desembre (BOE núm. 17, de 20 de gener de 2004). Conflicte positiu de competència núm. 3342/1995, plantejat pel Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya contra l'Ordre de 4 de maig de 1995, del Ministeri d'Administracions Públiques, per la qual s'aproven les bases reguladores de la concessió d'ajuts per al desenvolupament de plans de formació en el marc de l'Acord de formació contínua en les administracions públiques, de 21 de març de 1995, i la seva aplicació per les resolucions de l'Institut Nacional d'Administracions Públiques, de 4 i 30 de maig de 1995, mitjançant les quals s'efectua la primera i segona convocatòria, respectivament, per a l'exercici 1995 de concessió d'ajuts en el marc de l'Acord esmentat.

Ponent:

Tomás S. Vives Antón.

El conflicte es planteja perquè la Generalitat de Catalunya considera que l'Ordre i les resolucions impugnades vulneren les competències autonòmiques en matèria de règim jurídic i sistema de responsabilitat de la seva Administració i del règim jurídic dels seus funcionaris, que inclou el desplegament legislatiu i l'execució de la legislació bàsica de l'Estat (art. 10.1.1 EAC).

El Tribunal Constitucional s'ha de pronunciar sobre si els fons de les partides pressupostàries destinades a la formació contínua dels empleats públics han de ser territorialitzades segons criteris objectius entre les comunitats autònomes, i si s'han d'assignar a la Generalitat els fons corresponents a la formació del seu personal perquè els apliqui amb aquesta finalitat. També ha de decidir si resulta conforme a l'ordre constitucional de competències que els ajuts destinats a la formació es concedeixin en règim de concurrència competitiva.

Per donar resposta a aquestes qüestions, el Tribunal Constitucional recorda la seva jurisprudència sobre la competència subvencional de l'Estat i la intervenció de les comunitats autònomes (STC 13/1992, 242/1999, 95/2002, 190/2002), i declara que l'Estat pot ca-

nalitzar els fons públics destinats a la formació contínua per a una formació específica dins de les administracions públiques, sempre que aquesta canalització no posi en qüestió les competències normatives i de gestió que tingui la comunitat autònoma, que ha de disposar dels fons territorialitzats segons criteris objectius. Així, el Tribunal Constitucional, d'acord amb la STC 13/1992, manifesta que la gestió dels fons correspon a les comunitats autònomes, i que els fons no poden consignar-se a favor d'un òrgan de l'Administració de l'Estat, sinó que han de territorialitzar-se en els pressupostos generals de l'Estat.

Per tant, la normativa estatal, en tant que preveu un règim de concurrència competitiva mitjançant el qual es determina si els plans presentats per l'Administració de l'Estat, de les comunitats autònomes, de l'Administració local i els sindicats poden gaudir de suport financer, vulnera l'ordre constitucional de competències, ja que l'Estat ha de posar a disposició de les comunitats autònomes el finançament que els correspon, i no s'ha de seguir un procés centralitzat de concessió subvencional. A més, les atribucions assignades a l'INAP sobre la convocatòria, la tramitació, la resolució i el pagament dels ajuts envaeixen la funció aplicativa i

executiva de la Generalitat de Catalunya i, per tant, són inconstitucionals.

Finalment, el Tribunal Constitucional declara que, ja que l'Ordre i les resolucions impugnades declarades inconstitucionals han esgotat els seus efectes, i no pot afectar-se a situacions jurídiques

consolidades, la pretensió de la Generalitat resulta satisfeta amb la declaració de titularitat de la competència, sense necessitat d'anul·lar els preceptes corresponents.

Marta Fernández de Frutos

Sentència 230/2003, de 18 de desembre (BOE núm. 17, de 20 de gener de 2004). Conflicte positiu de competència núm. 5471/2003, plantejat pel Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya contra la Resolució de 25 de juliol de 2003, de la Direcció General de l'Institut Nacional d'Ocupació, per la qual es prorroguen les competències d'ajuts per a plans de formació contínua de demanda i d'oferta, publicades dins l'exercici 2002 per a la formació contínua corresponent a l'exercici 2003.

Ponent:

Javier Delgado Barrio.

La Generalitat al·lega que la Resolució impugnada restableix la centralització de la gestió d'ajuts atribuint la tramitació, la resolució i el pagament dels ajuts corresponents a òrgans estatals o d'integració de representants estatals i de les organitzacions empresarials i sindicals.

El Tribunal Constitucional manifesta que la controvèrsia plantejada ja es va resoldre en la doctrina formulada en les STC 95/2002 i 190/2002, en què es va declarar que el poder de despesa de l'Estat no pot concretar-se ni exercir-se al marge del sistema constitucional de distribució de competències, ja que no hi ha una competència subvencional diferenciada de la potestat financera de l'Estat i, per tant, la subvenció no és un concepte que delimiti competències.

A més, la gestió dels fons correspon a les comunitats autònomes, per la qual cosa no poden consignar-se a favor d'un òrgan de l'Administració de l'Estat o or-

ganisme mediador de l'Administració de l'Estat, sinó que s'han de territorialitzar en els pressupostos generals de l'Estat o en un moment posterior.

D'acord amb aquesta doctrina, el Tribunal Constitucional declara que la Resolució impugnada vulnera les competències de la Generalitat, perquè atribueix la gestió administrativa dels ajuts a òrgans de l'Administració de l'Estat o a la fundació tripartida per a la formació de l'ocupació, i n'exclou les comunitats autònomes. Així mateix, es vulneren les competències autonòmiques respecte a les accions formatives que es duguin a terme dins el territori de les comunitats, perquè s'atribueixen al Patronat de la Fundació i a la Direcció General de l'INEM.

Finalment, el Tribunal adverteix que, com que les disposicions declarades inconstitucionals ja han esgotat els seus efectes, no es poden revisar situacions jurídiques consolidades, i la pretensió de la Generalitat queda satisfeta mitjançant la declaració de la titularitat de la competència.

- **Vot particular** que formula Guillermo Jiménez Sánchez, al qual s'adhereixen Manuel Jiménez de Parga Cabrera, i Jorge Rodríguez-Zapata Pérez.

El vot particular reproduceix bàsicament els arguments que ja es van utilitzar per formular vots particulars en les STC 95/2002 i 190/2002. Així, es diu que la constitució d'un fons nacional no pot ser objecte de valoració per part del Tribunal Constitucional perquè és una decisió que correspon als òrgans de decisió política, i que el Tribunal s'hauria de limitar a determinar si la creació del fons nacional implica la privació efectiva de les facultats, les

competències i els serveis que en matèria laboral i quant a execució corresponen a la Comunitat Autònoma de Catalunya. A més, considera que en el supòsit examinat no és aplicable la doctrina de la territorialització de les subvencions.

- **Vot particular** que formulen Pablo García Manzano i María Emilia Casas Baamonde.

Es remeten al vot particular concurrent que van formular a les STC 95/2002 i 190/2002.

Marta Fernández de Frutos

1.3.2. PROCESSOS DAVANT EL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL¹

A càrrec de Markus González Beilfuss

1. Normes estatals amb rang de llei

Lleis orgàniques

—Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació.

Recurs d'inconstitucionalitat 1663/2003, promogut pel Consell de Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, contra diversos preceptes (BOE de 23 d'abril).

Recurs d'inconstitucionalitat 1660/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta de Comunitats de Castella-la Manxa, contra diversos preceptes (BOE de 23 d'abril).

Recurs d'inconstitucionalitat 1649/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta d'Extremadura, contra diversos preceptes (BOE de 23 d'abril).

Recurs d'inconstitucionalitat 1605/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta d'Andalusia, contra determinats preceptes (BOE de 23 d'abril).

Recurs d'inconstitucionalitat 1601/2003, promogut pel Govern d'Aragó, contra diversos preceptes (BOE de 23 d'abril).

Recurs d'inconstitucionalitat 1621/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en relació amb determinats preceptes (BOE de 17 de maig).

Recurs d'inconstitucionalitat 1661/2003, promogut pel Consell de Govern del Principat d'Astúries, contra diversos preceptes (BOE d'1 de juliol).

—Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació del sistema educatiu.

Qüestions d'inconstitucionalitat 4126/2003 i 5924/2003, en relació amb la disposició addicional segona, en la redacció donada per la Llei 50/1998 (BOE de 29 de juliol i 1 de novembre).

—Llei orgànica 2/1989, de 13 d'abril, processal militar.

---

1. Si se segueix el criteri utilitzat en els números anteriors, els processos contra normes admesos a tràmit pel Tribunal Constitucional l'any 2003 s'agrupen segons afectin normes estatals amb rang de llei, normes estatals de rang infralegal o normes autonòmiques. En els dos primers casos, se citen les normes objecte d'impugnació en ordre cronològic invers i es dona compte dels diversos processos admesos a tràmit en relació amb aquestes, així com d'altres resolucions del Tribunal Constitucional que n'afecten la vigència o els processos pendents. En el cas de la normativa autonòmica, les normes afectades per processos constitucionals s'agrupen per comunitats autònomes ordenades alfabèticament. A diferència d'altres anys, tanmateix, el retard en la publicació de la Memòria del Tribunal Constitucional de l'any 2003 ha impedit de tenir-la en compte en la valoració final.

Qüestions d'inconstitucionalitat 6348/2002 i 5580/2003, en relació amb l'art. 127, paràgraf primer (BOE de 7 d'abril i 1 de novembre).

—Llei orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de competència i organització de la jurisdicció militar, i art. 127, paràgraf 1, de la Llei orgànica 2/1989, de 13 d'abril, processal militar.

Qüestions d'inconstitucionalitat 6348/2002, 445/2003 i 5580/2003, en relació amb l'art. 108, paràgraf 2 (BOE de 7 d'abril i 1 de novembre).

Lleis ordinàries

—Llei 24/2003, de 10 de juliol, de la vinya i el vi.

Recurs d'inconstitucionalitat 5934/2003, promogut pel Parlament de Catalunya, contra la disposició final segona, que declara com a bàsics determinats articles (BOE d'1 de novembre).

—Llei 53/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social.

Recurs d'inconstitucionalitat 1756/2003, promogut per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Socialista, contra diversos preceptes (BOE de 23 d'abril).

Recurs d'inconstitucionalitat 1871/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en relació amb l'art. 12.1, quant a la redacció que dóna al paràgraf segon de l'art. 36 del Text refós de taxes fiscals, aprovat per Decret 3059/1966 d'1 de desembre (BOE de 17 de maig).

Recurs d'inconstitucionalitat 1870/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en relació amb diversos preceptes (BOE de 17 de maig).

Recurs d'inconstitucionalitat 1851/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta d'Andalusia, contra determinats preceptes (BOE de 3 de juny).

—Llei 52/2002, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a 2003.

Recurs d'inconstitucionalitat 1850/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta d'Andalusia, contra determinats preceptes (BOE de 3 de juny).

—Llei 44/2002, de 22 de novembre, de mesures de reforma del sistema financer.

Recurs d'inconstitucionalitat 488/2003, promogut pel Parlament d'Andalusia, contra determinats preceptes (BOE de 17 d'abril).

Recurs d'inconstitucionalitat 893/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta d'Andalusia, contra diversos preceptes (BOE de 7 d'abril).

Recurs d'inconstitucionalitat 1004/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta de Comunitats de Castella-la Manxa, contra determinats preceptes (BOE de 23 d'abril).

Recurs d'inconstitucionalitat 845/2003, promogut per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Socialista, contra l'art. 8, apartats 15 i 17 (BOE de 7 d'abril).

—Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.

Qüestió d'inconstitucionalitat 5090/ 2002, en relació amb l'art. 261.2 (BOE de 7 d'abril).

—Llei 55/1999, de 29 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social.

Qüestions d'inconstitucionalitat 4095, 5861 i 6301/2003, en relació amb la disposició addicional trenta-quatrena, apartat primer (BOE d'1 d'octubre i 26 de novembre).

—Llei 30/1995, de 8 de novembre, sobre responsabilitat civil i assegurança de la circulació de vehicles de motor.

Qüestió d'inconstitucionalitat 7420/ 2002, en relació amb els apartats 1.4 i 2.a, primer paràgraf (BOE de 7 d'abril).

—Llei 27/1992, de 24 de novembre, de ports de l'Estat i de la marina mercant.

Qüestió d'inconstitucionalitat 1418/ 2003, en relació amb els apartats 1 i 2 de l'art. 70 (BOE de 14 de juny).

—Llei 39/1988, de 28 de desembre, reguladora de les hisendes locals.

Qüestions d'inconstitucionalitat 5546/ 2002, 6611/2002 i 428/2003, en relació amb l'incís «o visibles des de carreteres, camins veïnals, i altres vies públiques locals» de la lletra s de l'art. 20.3, en la redacció donada per la Llei 25/1998, de 13 de juliol, de modificació del règim de les taxes estatals i locals i de reordenació de les prestacions patrimonials de caràcter públic (BOE de 3 de juny).

Qüestió d'inconstitucionalitat 5380/ 2002, en relació amb l'art. 108.6 (BOE de 3 de juny).

—Codi civil.

Qüestió d'inconstitucionalitat 4203/ 2003, en relació amb l'art. 136.1, en la redacció donada per la Llei 11/1981, de 13 de maig (BOE d'1 d'octubre).

—Acord sobre ensenyament i assumptes culturals subscrit el 3 de gener de 1979 entre l'Estat espanyol i la Santa Seu ratificat per Instrument de 4 de desembre de 1979.

Qüestions d'inconstitucionalitat 4126 i 5924/2003, en relació amb els art. 3, 6 i 7 (BOE de 29 de juliol i 1 de novembre).

Decrets llei

—Reial decret llei 5/2002, de 24 de maig, de mesures urgents per a la reforma del sistema de protecció per desocupació i millora de l'ocupació.

Qüestions d'inconstitucionalitat 6415, 6480, 6566, 6917, 6957, 7016, 7168 i 7363/2002, i 295, 568, 749, 803, 884, 922, 1146, 1147, 1148 1306, 1553, 1913, 1914, 2009 i 3061/2003, en relació amb l'art. 2.3 (BOE de 7 d'abril, 17 de maig, 3 i 14 de juny).

Decrets legislatius

—Decret legislatiu 2/1995, de 7 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de procediment laboral.

Qüestió d'inconstitucionalitat 3151/ 2003, en relació amb l'art. 138.6 (BOE d'1 de novembre).

—Decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei general de la Seguretat Social.

Qüestió d'inconstitucionalitat 3988/2001, en relació amb l'art. 28 (BOE d'1 d'octubre).

Qüestions d'inconstitucionalitat 2531 i 3173/2002, en relació amb l'art. 219.2 (BOE d'1 de novembre).

Qüestió d'inconstitucionalitat 5862/2003, en relació amb l'incís inicial de la lletra *a* de la regla segona de l'apartat primer de la disposició addicional setena (BOE de 26 de novembre).

2. Normes estatals amb rang infralegal

—Reial decret 1046/2003, d'1 d'agost, pel qual es regula el subsistema de formació professional contínua.

Conflicte de competència 7264/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, contra diversos preceptes (BOE de 31 de desembre).

—Resolució de la Direcció General de l'Institut Nacional d'Ocupació, de 25 de juliol de 2003, per la qual es prorroguen les convocatòries d'ajuts per a plans de formació contínua de demanda i oferta publicades en l'exercici 2002.

Conflicte positiu de competències 5471/2002, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya (BOE d'1 de novembre).

—Resolució de l'Institut Nacional d'Ocupació, de 25 de juliol de 2003, per la qual es prorroga per al curs 2002-2003 la convocatòria d'ajuts per a permisos individuals de formació del curs 2001-2002.

Conflicte positiu de competència 6638/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya (BOE de 31 de desembre).

—Reial decret 942/2003, de 18 de juliol, pel qual es determinen les condicions bàsiques que han de reunir les proves per a l'obtenció dels títols de tècnic i tècnic superior de formació professional específica.

Conflicte positiu de competència 6421/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, contra diversos preceptes (BOE de 19 de desembre).

—Reial decret 835/2003, de 27 de juny, pel qual es regula la cooperació econòmica de l'Estat en les inversions de les entitats locals.

Conflicte positiu de competència 6454/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, contra diversos preceptes (BOE de 31 de desembre).

—Reial decret 832/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació general i els ensenyaments comuns del batxillerat.

Conflicte positiu de competència 6327/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en relació amb diversos preceptes (BOE de 19 de desembre).

—Reial decret 831/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació general i els ensenyaments comuns de l'educació secundària obligatòria.

Conflicte positiu de competència 6330/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en relació amb diversos preceptes (BOE de 19 de desembre).

—Reial decret 830/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableixen els ensenyaments comuns en l'educació primària.

Conflicte positiu de competència 6326/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en relació amb diversos preceptes (BOE de 19 de desembre).

—Reial decret 828/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableixen els aspectes educatius bàsics de l'educació preescolar.

Conflicte positiu de competència 6328/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en relació amb diversos preceptes (BOE de 19 de desembre).

—Ordre de 13 de març de 2003, del Ministeri d'Economia, per la qual s'autoritza la modificació dels Estatuts i el Reglament del procediment per a la designació dels òrgans de govern de l'entitat Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Córdoba.

Conflicte positiu de competència 3933/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta d'Andalusia (BOE de 29 de juliol).

—Certificat de la Direcció General de Conservació de la Naturalesa del Mi-

nisteri de Medi Ambient, de 7 de febrer de 2003.

Conflictes positius de competència 3074, 3659 i 3660/2003, promoguts pel Govern d'Aragó (BOE de 14 de juny i 15 de juliol).

—Certificat de la Direcció General de Conservació de la Naturalesa del Ministeri de Medi Ambient, de 20 de gener de 2003, del projecte de canalització del riu Sosa al casc urbà de Monsó (Osca).

Conflicte positiu de competència 2317/2003, promogut pel Govern d'Aragó (BOE de 3 de juny).

—Ordre APA/62/2003, de 20 de gener, per la qual es regula l'exercici de l'activitat pesquera amb art d'almadrava i la concessió de les llicències.

Conflicte positiu de competència 3175/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta d'Andalusia, en relació amb els articles 7 i 8 (BOE de 14 de juny).

—Ordre TAS/2926/2002, de 19 de novembre, per la qual s'estableixen nous models per a la notificació dels accidents de treball i se'n possibilita la transmissió per procediment electrònic, i la Resolució de la Subsecretaria del Ministeri de Treball i Afers Socials, de 26 de novembre de 2002.

Conflicte positiu de competència 1453/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya (BOE de 17 de maig).

—Certificat de la Direcció General de Conservació de la Naturalesa del Minis-

teri de Medi Ambient, de 9 de novembre de 2002.

Conflicte positiu de competència 1618/2003, promogut pel Govern d'Aragó (BOE de 23 d'abril).

—Reial decret 1052/2002, de 22 d'octubre, pel qual es regula el procediment per a l'obtenció de l'avaluació de l'Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació, i de la seva certificació, a l'efecte de contractació de personal docent i investigador universitari.

Conflicte positiu de competència 1130/2003, promogut pel Govern de la Generalitat de Catalunya, en relació amb determinats preceptes (BOE de 17 de maig).

—Ordre MAM/2484/2002, de 4 d'octubre, per la qual s'estableixen les bases reguladores dels ajuts a la recerca en matèries

relacionades amb la Xarxa de Parcs Nacionals i es convoquen per a l'any 2003.

Conflicte positiu de competència 476/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta d'Andalusia (BOE de 7 d'abril).

—Resolució de la Presidència de l'Organisme Autònom Parcs Nacionals, de 31 de juliol de 2002.

Conflicte positiu de competència 6904/2002, promogut pel Consell de Govern de la Junta d'Andalusia (BOE de 28 de gener).

—Certificats sobre afecció de projectes a la Xarxa Natura 2000, emesos per la Direcció General de Conservació de la Naturalesa del Ministeri de Medi Ambient.

Conflicte positiu de competència 5209/2003, promogut pel Consell de Govern de la Junta de Comunitats de Castella-la Manxa (BOE d'1 d'octubre).

3. Normativa autonòmica

Andalusia

—Llei 10/2002, de 21 de desembre, per la qual s'aproven normes en matèria de tributs cedits i altres mesures tributàries, administratives i financeres.

Recurs d'inconstitucionalitat 783/2003, promogut pel president del Govern, contra la disposició addicional cinquena. Suspensió de la seva vigència per invocació de l'art. 161.2 CE (BOE de 7 d'abril). Aixecament de la suspensió per Interlocutòria de 15 de juliol.

Recurs d'inconstitucionalitat 1674/2003, promogut per més de cinquanta dipu-

tats del Grup Parlamentari Popular del Congrés dels Diputats, contra els art. 6, 7 i 23.4, últim paràgraf (BOE de 3 de juny).

—Llei 13/2001, d'11 de desembre, de coordinació de les policies locals.

Qüestió d'inconstitucionalitat 4346/2003, en relació amb la disposició transitòria quarta (BOE d'1 d'octubre).

Canàries

—Llei 6/1997, de 4 de juliol, de coordinació de policies locals.

Qüestió d'inconstitucionalitat 5384/2003, en relació amb la disposició transitòria segona (BOE d'1 de novembre).

—Llei 5/1996, de 27 de desembre, de pressupostos generals de la Comunitat Autònoma per a 1997.

Qüestió d'inconstitucionalitat 979/1998, promoguda per la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Canàries, contra la disposició addicional vint-i-cinquena (BOE de 29 de juliol).

Castella-la Manxa

—Llei 10/2003, de 20 de març, de modulació d'ajuts agraris a Castella-la Manxa.

Recurs d'inconstitucionalitat 5175/2003, promogut pel president del Govern. Suspensió dels preceptes impugnats per invocació de l'art. 161.2 CE (BOE de 20 d'agost).

—Llei 25/2002, de 19 de desembre, de pressupostos generals.

Recurs d'inconstitucionalitat 1818/2003, promogut pel president del Govern, contra la disposició addicional divuitena (BOE de 17 de maig).

—Llei 11/2002, de 27 de juny, de modificació de la Llei 5/1986, de 23 de desembre, electoral.

Manteniment de la suspensió de l'art. 23.1 *bis*, provocada per l'admissió a tràmit del *Recurs* d'inconstitucionalitat 5537/2002 (BOE de 19 de març).

—Llei 4/1996, de 26 de desembre, d'ordenació del servei farmacèutic.

Qüestió d'inconstitucionalitat 296/2003, en relació amb l'art. 22.6 (BOE de 29 de juliol).

Catalunya

—Llei 10/2003, de 14 de juny, de mutualitats de previsió social.

Recurs d'inconstitucionalitat 5851/2003, promogut pel president del Govern, contra els art. 1.4. *b*, 23.1 i la disposició final segona. Suspensió de la seva vigència per invocació de l'art. 161.2 CE (BOE d'1 de novembre).

—Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats.

Recurs d'inconstitucionalitat 3280/2003, promogut pel president del Govern contra els art. 29.3, 46. *a*, 47.1. *d*, 86.2 i 148.2. Suspensió de la seva vigència per invocació de l'art. 161.2 CE (BOE de 14 de juny). Aixecament de la suspensió dels art. 47.1. *d* i 86.2, i manteniment de la suspensió dels art. 29.3 i 148.2, aquest últim en els termes expressats en el FJ 8 de la Interlocutòria de 29 d'octubre de 2003 (BOE de 18 de novembre).

—Llei 31/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals i administratives.

Conflicte en defensa de l'autonomia local 3540/2003, promogut per diversos ajuntaments, contra l'art. 79 (BOE de 26 de novembre).

—Llei 29/2002, de 30 de desembre, primera Llei del Codi civil de Catalunya.

Recurs d'inconstitucionalitat 2099/2003, promogut pel president del Govern.

Suspensió dels articles per invocació de l'art. 161.2 CE (BOE de 3 de juny). Aixecament de la suspensió de tots els articles objecte de recurs i de l'art. 11.4 en els termes exposats en el FJ 4 de la Interlocutòria de 29 d'octubre de 2003 (BOE d'1 de novembre).

—Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica.

Recurs d'inconstitucionalitat 5762/2002, promogut pel president del Govern, en relació amb l'art. 12.4, segon incís i 38.2. Aixecament de la suspensió acordada per Interlocutòria de 6 de març (BOE de 17 de març).

—Llei 5/1994, de 4 de maig, de regulació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvaments de Catalunya.

Qüestions d'inconstitucionalitat 4332 i 4567/2003, en relació amb l'art. 59.c (BOE de 29 de juliol i 1 d'octubre).

—Llei 1/1991, de 27 de febrer, reguladora del règim sancionador en matèria de joc.

Qüestió d'inconstitucionalitat 3228/2001, en relació amb els art. 3.c i 5 (BOE de 7 d'abril).

—Decret 156/2003, de 10 de juny, de regulació de les oficines de la Generalitat de Catalunya a l'exterior.

Conflicte positiu de competències promogut pel Govern, en relació amb els art. 3.1.c i 5.3. Suspensió de la seva vigència per invocació de l'art. 161.2 CE (BOE d'1 de novembre).

Extremadura

—Llei 11/2002, de 12 de desembre, de col·legis i consells de col·legis professionals d'Extremadura.

Recurs d'inconstitucionalitat 1174/2003, promogut pel president del Govern, contra un incís de l'art. 17.1 (BOE de 17 de maig).

—Llei 8/2002, de 14 de novembre, de reforma fiscal de la Comunitat Autònoma d'Extremadura.

Recurs d'inconstitucionalitat 1505/2003, promogut pel president del Govern, contra determinats preceptes (BOE de 23 d'abril).

—Llei 3/2002, de 9 de maig, de comerç de la Comunitat Autònoma d'Extremadura.

Interlocutòria de 28 de gener, per la qual s'acorda aixecar la suspensió de l'art. 41.3.b provocada per l'admissió a tràmit del Recurs d'inconstitucionalitat 4842/2002, promogut pel president del Govern (BOE de 12 de febrer).

—Llei 2/2002, de 25 d'abril, de protecció de la qualitat del subministrament elèctric a Extremadura.

Interlocutòria de 14 de gener, per la qual s'acorda aixecar la suspensió dels art. 2, 7.3 i 9.5 provocada per l'admissió a tràmit del Recurs d'inconstitucionalitat 4573/2002 (BOE de 28 de gener).

Galícia

—Llei 4/1995, de 24 de maig, del dret civil de Galícia.

Qüestió d'inconstitucionalitat 311/2003, en relació amb l'art. 123.3 (BOE de 7 d'abril).

Illes Balears

—Llei 9/2000, de 27 d'octubre, de modificació de la Llei 12/1999 de mesures tributàries, administratives i de funció pública i econòmiques.

Conflicte en defensa de l'autonomia local 3640/2001, plantejat per setze municipis de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, contra l'article únic (BOE de 7 d'abril).

—Llei 9/1997, de 22 de desembre, de mesures tributàries i administratives.

Qüestió d'inconstitucionalitat 5810/2001, en relació amb l'art. 11.1, 3 i 4. (BOE de 12 de febrer).

—Llei 8/1986, de 26 de novembre, electoral de la Comunitat Autònoma.

Recurs d'inconstitucionalitat 5536/2002, promogut pel president del Govern, contra l'art. 16.4, en la redacció donada per l'art. 1 de la Llei 6/2002, de 21 de juny (BOE de 28 de gener).

Navarra

Llei foral 11/2003, de 7 de març, d'ajuts extraordinaris a les pensions de viduitat.

Recurs d'inconstitucionalitat 3895/2003, promogut pel president del Govern (BOE de 29 de juliol). Suspensió de la seva vigència per invocació de l'art. 161.2 CE. Aixecament de la suspensió acordada per Interlocutòria de 16 de desembre (BOE de 31 de desembre).

—Llei foral 6/2000, de 3 de juny, per a la igualtat jurídica de les parelles de fet.

Qüestió d'inconstitucionalitat 228/2003, en relació amb l'art. 2.3 (BOE de 7 d'abril).

—Llei foral 21/1998, de 30 de desembre, de pressupostos generals de Navarra per a l'exercici 1999.

Qüestió d'inconstitucionalitat 3590/2002, en relació amb la disposició addicional primera (BOE de 15 de juliol).

País Basc

—Llei 3/1991, de caixes d'estalvi de la Comunitat Autònoma del País Basc.

Recurs d'inconstitucionalitat 5120/2003, promogut per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Socialista, contra determinats preceptes, en la redacció donada per la Llei 3/2003, de 7 de maig (BOE d'1 d'octubre).

Recurs d'inconstitucionalitat 5119/2003, promogut per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Popular, contra determinats articles, en la redacció donada per la Llei 3/2003, de 7 de maig (BOE d'1 d'octubre).

—Llei 2/2003, de 7 de maig, reguladora de les parelles de fet.

Recurs d'inconstitucionalitat 5174/2003, promogut pel president del Govern contra l'art. 8 (BOE de 20 d'agost). Suspensió dels preceptes impugnats per invocació de l'art. 161.2 CE. Manteniment de la suspensió acordada per In-

terlocutòria de 18 de desembre (BOE de 31 de desembre).

—Llei 5/2002, de 4 d'octubre, de segona modificació de la Llei reguladora del Pla general de carreteres del País Basc.

Recurs d'inconstitucionalitat 247/2003, promogut pel president del Govern (BOE de 12 de febrer).

—Llei 3/1997, de 25 d'abril, del Parlament Basc, sobre participació de la comunitat en les plusvàlues generades per l'acció urbanística.

Qüestions d'inconstitucionalitat 4707 i 4675/2001, en relació amb l'article únic, apartat primer (BOE de 12 de febrer i 15 de juliol).

—Llei 17/1994, de 30 de juny, sobre mesures urgents en matèria d'habitatge i de tramitació dels instruments de planejament i gestió urbanística.

Qüestió d'inconstitucionalitat 4920/2002, en relació amb l'art. 11.a (BOE d'1 de juliol de 2003).

Principat d'Astúries

—Llei 15/2002, de 27 de desembre, de mesures pressupostàries, administratives i fiscals.

Recurs d'inconstitucionalitat 1819/2003, promogut pel president del Govern, contra determinats preceptes (BOE de 23 d'abril).

—Llei 1/1992, de 2 de juliol, del Servei de la Salut del Principat d'Astúries, modificada per la Llei 14/2001, de 28 de desembre, de mesures pressupostàries, administratives i fiscals.

Qüestió d'inconstitucionalitat 5633/2002, en relació amb l'art. 15.2.1) (BOE de 15 de juliol).

Valoració

Durant l'any 2003, els processos competència del Ple admesos a tràmit han experimentat un descens significatiu respecte a l'any anterior (de 151 processos admesos l'any 2002 se n'ha passat a 117). Encara que el creixent retard en els assumptes de Ple també pot haver afectat les admissions a tràmit, aquest descens és degut, principalment, a una disminució dels recursos d'inconstitucionalitat (se n'han admès 34 enfront dels 67 de l'any anterior). En canvi, el nombre de qüestions d'inconstitucionalitat s'ha mantingut en cotes similars (64 enfront de 72). En el cas dels conflictes positius de competència, s'ha de destacar, en canvi, un augment de pràcticament el 100 % en les admissions a tràmit (se n'ha passat d'11 a 20).

Igual que en anys anteriors, s'ha de tenir en compte que en alguns casos són molts els processos iniciats contra una mateixa llei. Així, destaca la presentació de diversos recursos d'inconstitucionalitat contra la Llei de qualitat de l'educació o la Llei de mesures de reforma del sistema financer, així com la presentació de múltiples qüestions d'inconstitucionalitat contra l'anomenat *Decretazo*, que ja va ser objecte d'impugnació l'any anterior. Una altra dada de l'any 2003 que s'ha de destacar

és l'admissió a tràmit de dos nous conflictes en defensa de l'autonomia local: el presentat per diversos municipis catalans contra la norma que possibilita la gestió privada de la futura línia 9 del metro de Barcelona, i el plantejat per diversos municipis balears contra una regulació autonòmica relativa a l'execució d'activitats d'interès supramunicipal en matèria de residus.

Pel que fa a la litigiositat territorial, és a dir, al nombre de conflictes positius de competència i recursos d'inconstitucionalitat de naturalesa competencial admesos a tràmit, s'ha de destacar que, com és habitual, el nombre de processos iniciats per les comunitats autònomes és sensiblement superior a l'iniciat pel Govern de la nació o el seu president. També, igual com en anys anteriors, la major conflictivitat es dona entre Catalunya i l'Estat (que s'han enfrontat en dinou nous processos). A bastant distància segueix la conflictivitat entre l'Estat i les comunitats autònomes governades pel Partit Socialista. Així, ambdues instàncies polítiques s'han enfrontat en tretze nous assumptes en el cas d'Andalusia, en set en el cas de Castella-la Manxa, en cinc en el d'Extremadura i en una ocasió en el d'Astúries. Finalment, i com a prova dels dèficits en la legitimació de les minories parlamentàries autonòmiques per recórrer contra lleis de les pròpies comunitats autònomes, destaca l'admissió a tràmit de dos recursos d'inconstitucionalitat plantejats per diputats del Partit Popular i del Partit Socialista contra la reforma de la Llei de caixes d'estalvi del País Basc.

Si entrem en el contingut de les principals normes objecte de recurs, destaca la impugnació de la Llei de qualitat de l'educació per part de set comunitats autònomes, dels diversos reials decrets de regulació de l'educació preescolar, primària i secundària (impugnats pel Govern català), de la Llei de mesures de reforma del sistema financer (també impugnada per diverses comunitats autònomes), així com de força certificats i resolucions d'organismes estatals en matèria de medi ambient. Per la rellevància, també s'ha de destacar l'admissió a tràmit de diverses qüestions d'inconstitucionalitat contra la regulació de l'acció d'impugnació de la paternitat continguda en el Codi civil (art. 136.1), contra el règim d'entrada al domicili introduït per la nova Llei d'enjudiciament civil per poder dur a terme diligències judicials (art. 261.2), contra el procediment per mobilitat geogràfica i modificacions substancials en les condicions de treball previst en la Llei de procediment laboral (art. 138.6), i contra alguns aspectes dels recàrrecs de mora i constrenyiment, de la prestació per desocupació i la protecció dels treballadors emigrants previstos en la Llei general de la Seguretat Social (art. 28, 219.2 i disposició addicional setena).

Pel que fa a les normes autonòmiques, destaca la impugnació de la Llei foral navarresa d'ajuts extraordinaris a les pensions de viduïtat, de la Llei extremeña de protecció de la qualitat del subministrament elèctric, de les reformes introduïdes a Andalusia i al País Basc en matèria de caixes d'estalvi, així com de les lleis navarresa i basca de parelles de fet.

Finalment, en el cas concret de Catalunya i més enllà de la ja esmentada impugnació de la Llei de qualitat de l'educació, dels seus reglaments de desplegament, i de la Llei de reforma del sistema financer, cal destacar l'admissió a tràmit d'impugnacions de les institucions catalanes contra la Llei 24/2003 de la vinya i el vi, contra alguns aspectes de la reforma de la Llei de taxes fiscals, i contra els procediments d'acreditació del professorat universitari per part de l'ANECA. Pel que fa a les normes catalanes objecte d'impugnació, s'ha de ressaltar l'admissió a tràmit de diversos

recursos d'inconstitucionalitat plantejats pel president del Govern contra determinats requisits de constitució de les mutualitats de previsió social previstos en la Llei del Parlament de Catalunya 10/2003, contra alguns extrems de la Llei catalana d'universitats, i contra la primera Llei del Codi civil de Catalunya. En la majoria dels casos, igual com en el conflicte de competències plantejat pel Govern estatal contra la regulació de les oficines de la Generalitat a l'exterior, la invocació de l'art. 161.2 CE ha provocat la suspensió automàtica de les normes impugnades. S'ha d'assenyalar, tanmateix, que el Tribunal Constitucional ha aixecat parcialment la suspensió esmentada en el cas de la Llei d'universitats i en la Llei primera del Codi civil de Catalunya. Finalment, i pel que fa a les lleis catalanes, també s'ha de destacar l'admissió a tràmit de diverses qüestions d'inconstitucionalitat contra les aportacions obligatòries de les diputacions provincials per finançar els serveis de prevenció i extinció d'incendis, i contra algunes de les infraccions previstes en la Llei del joc. Així mateix, i com ja s'ha esmentat anteriorment, cal assenyalar que durant l'any 2003 s'ha admès a tràmit el primer conflicte en defensa de l'autonomia local promogut per municipis catalans, concretament contra la possible gestió privada de la futura línia 9 del Metro de Barcelona prevista en la Llei d'acompanyament als pressupostos de la Generalitat de l'any 2002.